

Jaarrapport

Landelijke Jeugdmonitor 2024

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Jaarrapport

Landelijke Jeugdmonitor 2024

Verklaring van tekens

niets (blanco)	een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
0 (0,0)	het cijfer is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
*	voorlopige cijfers
**	nader voorlopige cijfers
-	(indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
2016-2017	2016 tot en met 2017
2016/2017	het gemiddelde over de jaren 2016 tot en met 2017
2016/'17	oogstjaar, boekjaar, schooljaar, enz. beginnend in 2016 en eindigend in 2017
2004/'05-2016/'17	oogstjaar enz., 2004/'05 tot en met 2016/'17

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress: Textcetera, Den Haag en CCN Redactie & Visualisatie, Den Haag
Omslagfoto: ANP / Patricia Rehe

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2024.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

1 Inleiding 7

2 Jongeren in Nederland 12

- 2.1 Trends en achtergrondkenmerken 12
- 2.2 Gezinssituatie van jongeren 17
- 2.3 Begrippen 22
- 2.4 Meer informatie en literatuur 24

3 Jeugdzorg 25

- 3.1 Ontwikkeling van jeugdzorggebruik sinds 2015 25
- 3.2 Jeugdzorggebruik naar gemeente 28
- 3.3 Samenloop van jeugdhulp met jeugdbescherming en jeugdreclassering 29
- 3.4 Herhaald beroep op jeugdbescherming en jeugdreclassering 30
- 3.5 Achtergrondkenmerken van jongeren met jeugdzorg 31
- 3.6 Begrippen 33
- 3.7 Meer informatie en literatuur 36

4 Opgroeien in de bijstand 38

- 4.1 Aantal bijstandskinderen 38
- 4.2 Herkomst 40
- 4.3 Thuisituatie 42
- 4.4 Welvaartspositie 44
- 4.5 Begrippen 47
- 4.6 Meer informatie en literatuur 48

5 School 49

- 5.1 Vmbo'ers in het derde leerjaar 49
- 5.2 Geslaagden in het voortgezet onderwijs 52
- 5.3 Slagingspercentages naar profielen havo en vwo 53
- 5.4 Begrippen 55
- 5.6 Meer informatie en literatuur 56

6 Werk 58

- 6.1 Arbeidsdeelname **58**
- 6.2 Arbeidsduur **64**
- 6.3 Zelfstandigen **66**
- 6.4 Begrippen **67**
- 6.5 Meer informatie en literatuur **69**

7 Middelengebruik, beweeggedrag en overgewicht bij jongeren 71

- 7.1 Middelengebruik **72**
- 7.2 Bewegen, sporten en zitten **76**
- 7.3 Overgewicht **79**
- 7.4 Samenhang tussen overgewicht, bewegen, sporten en zitten **81**
- 7.5 Begrippen **82**
- 7.6 Meer informatie en geraadpleegde literatuur **84**

8 Criminaliteit 86

- 8.1 Jeugdige verdachten **86**
- 8.2 Slachtofferschap traditionele criminaliteit **93**
- 8.3 Slachtofferschap online criminaliteit **96**
- 8.4 Begrippen **100**
- 8.5 Meer informatie en literatuur **101**

9 Jongeren in Caribisch Nederland 103

- 9.1 Leeftijd jongeren **103**
- 9.2 Thuisituatie jongeren **105**
- 9.3 Geboorteland jongeren **106**
- 9.4 Geboorten **108**
- 9.5 Immigratie, retourmigratie en verblijfsduur van jongeren **109**
- 9.6 Meer informatie en literatuur **110**

10 Welzijn van jongvolwassenen 112

- 10.1 Geluk en tevredenheid **112**
- 10.2 Persoonlijk welzijn **114**
- 10.3 Deelname politieke acties van jongvolwassenen **117**
- 10.4 Begrippen **120**
- 10.5 Meer informatie en literatuur **121**

11 Jongeren die geen onderwijs volgen en niet werken 123

11.1 Leren of werken 123

11.2 Verschillende subgroepen NEETs 126

11.3 NEETs in de EU 130

11.4 Begrippen 131

11.5 Meer informatie en literatuur 132

Annual Report Youth Monitor 2024 Summary **133**

Medewerkers **140**

1 Inleiding

Auteur: Jessica Kofi (VWS)

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) streeft naar een gezonde generatie jeugdigen in 2040. Om dit doel te bereiken zet het Rijk samen met gemeenten en een groot aantal partijen in op onder meer de Hervormingsagenda jeugd¹⁾, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)²⁾ en het Sportakkoord.³⁾ Daarnaast wordt jeugdcriminaliteit aangepakt met het programma Preventie met Gezag⁴⁾, om ervoor te zorgen dat jongeren niet in aanraking komen met criminaliteit of daarin doorgroeien. Ook zullen jongeren meer ondersteund worden op hun weg naar zelfstandigheid (de zogenoemde 18- naar 18+) binnen de BIG-5 domeinen: wonen, inkomen, welzijn, werk en school, en support. Verder heeft ook het nieuwe kabinet aandacht voor preventie, inclusief sport en bewegen, om de gezondheid te verbeteren, gezondheidsverschillen te verkleinen en de zorgvraag te beheersen. Voor het bestrijden van kinderarmoede wordt gezamenlijk ingezet op zorg, onderwijs, leefomgeving en veiligheid. Zo zet het kabinet de financiering van gratis schoolmaaltijden structureel door.

De Landelijke Jeugdmonitor geeft jaarlijks een cijfermatig overzicht van hoe het gaat met de jeugd in Nederland. Zo bevat het Jaarrapport gegevens over verschillende aspecten van het leven van jongeren, zoals hun gezondheid, onderwijs, werk, welzijn en criminaliteit. Het biedt daarmee een actuele stand van zaken op basis van de meest recente cijfers en trends onder de jeugd.

Uit het Jaarrapport blijkt dat in 2023 het aantal jongeren met jeugdzorg verder is gestegen. In 2022 zagen we een stabilisering op het gebied van geluk en tevredenheid onder jongvolwassenen, nadat deze relatief sterk gedaald was tussen 2020 en 2021. In diezelfde periode waren maatregelen van kracht ter bestrijding van de coronapandemie. Ondanks dat deze maatregelen in 2022 voor een groot deel waren opgeheven, kreeg de wereld in dat jaar te maken met nieuwe uitdagingen, zoals de oorlog in Oekraïne, een energiecrisis, een (al langer durende) stikstof- en klimaatcrisis, stijgende prijzen voor onder meer boodschappen, en een groeiende woningnood. Ook ervoer een relatief groot aandeel jongeren prestatiedruk. Deze factoren verklaren mogelijk waarom welzijn en geluk van jongeren stabiliseerde in 2022, maar in 2023 nog niet terug was op het niveau van 2019. In 2023 bleef de tevredenheid met het leven gelijk maar nam het aantal jongeren dat zich gelukkig voelde wel weer iets toe. Jonge vrouwen hadden in 2022/2023 minder vaak een hoog persoonlijk welzijn dan mannen (53 tegenover 65 procent). Tot slot viel op dat het gebruik van de e-sigaret of vape tussen 2021 en 2023 is verviervoudigd. Waar in 2021 nog 1 procent van de 12- tot 18-jarigen een e-sigaret gebruikte, was dit twee jaar later gestegen naar 6 procent. Bij jongvolwassenen nam het gebruik van vapes toe van 2 procent naar 13 procent.

1) Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028 Rapport | 20-06-2023.

2) GALA – Gezond en Actief Leven Akkoord Rapport | 31-01-2023.

3) www.sportakkoord.nl.

4) Beslisnota Incidentele ondersteuning lokale preventieve aanpak Preventie met Gezag.

Positieve ontwikkelingen waren de afname van het aantal kinderen dat opgroeit in een bijstandsgezin, en de toename van het aantal jongeren met betaald werk. Daarnaast vond er in 2023 een aantal grote veranderingen plaats, zoals het oplaaen van het Israëlisch-Palestijns conflict, en de snelle opkomst van AI en daarmee het toenemende gebruik van ChatGPT in het onderwijs. Ook kwam de basisbeurs weer terug met ingang van studiejaar 2023-2024.

In het Jaarrapport wordt een breed beeld geschetst van de situatie van de jeugd in 2023. Zo komen onder meer demografische ontwikkelingen aan bod, het slagingspercentage in het voortgezet onderwijs, jonge zelfstandigen, slachtoffers van criminaliteit, overgewicht en beweeggedrag, welzijn, deelname aan politieke acties en jongeren die geen onderwijs volgen en niet werken, ook wel NEET jongeren genoemd. De belangrijkste bevindingen van de 11 hoofdstukken zijn hieronder in een aantal kernpunten samengevat.

Hoofdstuk 2: Jongeren in Nederland

Begin 2024 telde Nederland ruim 4,9 miljoen (27 procent van de totale bevolking), iets minder dan begin 2014. Ondanks deze daling nam het aantal jongeren de afgelopen twee jaar wel weer iets toe, mede door een kleine geboortepiek tijdens de coronapandemie en de komst van Oekraïense vluchtelingen. In Urk was het percentage jongeren het hoogst. Verder zijn er minder geboortes bij tieners en twintigers, en is het aandeel minderjarigen in een eenoudergezin gestegen naar 17 procent. Tevens viel op dat het aandeel 15-jarigen dat alleen met de juridische moeder woont is toegenomen naar 18 procent in 2024. De gemiddelde leeftijd waarop jongeren het ouderlijk huis verlaten is in 2023 iets gedaald, naar 23,4 jaar. Daarnaast nam tussen begin 2023 en 2024 het aandeel jongeren dat niet meer thuis woont toe, mogelijk vanwege de herinvoering van de basisbeurs vanaf studiejaar 2023/'24, die voor uitwonende studenten gunstiger is.

Hoofdstuk 3: Jeugdzorg

In 2023 is het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt verder gestegen naar 474 duizend (1 op de 9 jongeren onder de 23 jaar), vooral door een stijging van jeugdhulp zonder verblijf. Daarentegen laten zowel jeugdbescherming- als jeugdreclasseringcijfers tussen 2015 en 2023 een daling zien, hoewel het aantal jongeren met jeugdreclassering sinds 2023 weer stijgt. Het aantal machtigingen uithuisplaatsing (MUHP) is met 7 procent gedaald. Een MUHP betekent dat een kind niet langer thuis woont, maar wordt ondergebracht bij een jeugdhulpaanbieder (de meeste gevallen), iemand in het eigen netwerk of een andere informele opvangplek. Het aantal jongeren dat jeugdzorg krijgt verschilt sterk per gemeente. Tiel (Gelderland) en Veendam (Groningen) hebben het hoogste aandeel jongeren in de jeugdzorg (beiden meer dan 15 procent), Vlieland minder dan 5 procent. Daarnaast hangen achtergrondkenmerken van jongeren samen met jeugdzorg. Bijvoorbeeld, hoe hoger het inkomen binnen het huishouden, hoe lager het aandeel jongeren met jeugdzorg. Ook blijkt dat ouders van jongeren met jeugdzorg vaak niet op hetzelfde adres wonen.

Hoofdstuk 4: Opgroeien in de bijstand

Voor het zevende jaar op rij is het aantal bijstandskinderen in Nederland gedaald. Eind 2023 waren dit 184 duizend minderjarigen, dat is 5,7 procent van alle kinderen onder de 18 jaar. Het hoogste aandeel bijstandskinderen (van alle minderjarige kinderen in die gemeenten) wonen in Rotterdam (12,5 procent), Heerlen (12,3 procent), Amsterdam (10,2 procent) en Den Haag (9,5 procent). In 267 gemeenten was het aandeel kleiner dan het landelijk gemiddelde (5,7 procent). De meeste minderjarige bijstandskinderen (69 procent) zijn geboren in Nederland, waaronder relatief veel kinderen van migranten (45 procent). In twee derde van de bijstandsgezinnen betrof het een eenoudergezin, vaak een alleenstaande moeder. Bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen hebben gemiddeld 2 400 euro per maand te besteden en hun doorsnee vermogen bedroeg 500 euro. Deze gezinnen wonen vaker in huurwoningen en lopen een groter risico om in armoede te raken (4 op de 10 bijstandsgezinnen) dan niet-bijstandsgezinnen. Daarnaast waren er in 2022 meer bijstandsgezinnen met een inkomen boven de lage-inkomensgrens dan bijstandsgezinnen met een inkomen onder de lage-inkomensgrens, voornamelijk door de energietoeslag.

Hoofdstuk 5: School

De meerderheid van de jongeren in de derde klas zit op het vmbo (51 procent), gevolgd door de havo (23 procent), het vwo (22 procent) en het algemene leerjaar havo/vwo (4 procent). Deze verdeling is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Er bestaan ook verschillen per gemeente. Zo zaten in schooljaar 2023/'24 in de gemeenten Oldambt en Pekela (Groningen) ruim 7 op de 10 leerlingen op het vmbo ten opzichte van 2 op de 10 leerlingen in Bloemendaal, Laren, Oegstgeest en Heemstede. Ook in Rotterdam en Den Haag volgden de helft of meer van de derdeklassers een vmbo-opleiding. Utrecht en Amsterdam laten een ander beeld zien, in deze gemeenten was dit respectievelijk 37 en 39 procent. Het slagingspercentage laat bij alle onderwijssoorten een dalende trend zien, met name onder havisten, waar in 2023 84 procent van de havo-examenkandidaten slaagde. De hoogste slagingspercentages (90 procent of meer) waren onder vmbo-leerlingen.

Hoofdstuk 6: Werk

In 2023 waren er 2,6 miljoen jongeren van 15 tot 27 jaar in Nederland, waarvan een meerderheid (twee derde) onderwijsvolgend was. In totaal had 77,9 procent van de jongeren betaald werk. Niet-onderwijsvolgende jongeren met werk hadden vaker een vast contract bij een hogere leeftijd, en binnen deze groep hadden mannen vaker een fulltime baan dan vrouwen. Daarnaast is in de afgelopen jaren het aantal jonge zelfstandigen toegenomen. Steeds meer jonge zelfstandigen werken als medewerker in de persoonlijke dienstverlening. De nettoarbeidsparticipatie was in 2022 het hoogst in de gemeenten Staphorst en Boekel (ruim 86 procent). In studentensteden was deze lager dan het landelijk gemiddelde, zoals in Groningen (61,5 procent) en Leiden (65,9 procent). Daarnaast was bij 168 duizend jongeren sprake van jeugdwerkloosheid, wat neerkomt op een werkloosheidspercentage van 7,6. De hoogste percentages waren onder 15- en 16-jarigen, respectievelijk 17,2 en 12,5 procent. Dit betrof bijna uitsluitend scholieren. Het werkloosheidspercentage was hoger bij onderwijsvolgenden (8,6 procent) dan bij niet-onderwijsvolgenden (5,6 procent). Tot slot was ruim 10 procent van de niet-werkende

jongeren belemmerd bij het verkrijgen van werk door een langdurige ziekte, aandoening of handicap.

Hoofdstuk 7: Middelengebruik, beweeggedrag en overgewicht bij jongeren

In 2023 voldeed een hoger percentage jongeren aan de beweegrichtlijnen en aan de richtlijn voor alcoholgebruik in vergelijking met 2014. Hoewel het percentage rokers onder jongvolwassenen is afgenomen (van 35 procent naar 26 procent in tien jaar tijd), bleef deze vrijwel gelijk onder 12- tot 18-jarigen. In deze leeftijdsgroep rookte 7 procent soms en 2 procent dagelijks. Daarnaast gebruikte 7 procent van de 12- tot 18-jarigen in het afgelopen jaar cannabis en was dit 23 procent onder de jongvolwassenen. Het gebruik van de e-sigaret of vape onder 12- tot 18-jarigen en jongvolwassenen is in 2023 verder toegenomen naar respectievelijk 6 en 13 procent. Het aantal jongeren met overgewicht is gestegen, en zij sporten minder vaak wekelijks dan hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht. Daarentegen brachten jongeren met overgewicht evenveel tijd zittend door als jongeren zonder overgewicht. In de afgelopen jaren zaten 4- tot 12-jarigen gemiddeld 7,2 uur per dag, 12 tot 18-jarigen gemiddeld 10,4 uur per dag en jongvolwassenen gemiddeld 10,2 uur per dag.

Hoofdstuk 8: Criminaliteit

In 2023 werd 1,6 procent van de jongeren van 12 tot 23 jaar verdacht van een misdrijf. Dat is minder dan in 2010, toen betrof het 3,7 procent. Ruim de helft van deze verdachten kwam voor het eerst in aanraking met de politie. Grote gemeenten hebben de hoogste percentage verdachte jongeren, maar in Utrecht lag dit percentage (met 1,5 procent) onder het landelijk gemiddelde. Ook werden jonge vrouwen minder vaak verdacht dan jonge mannen. Het ging vooral om vermogensmisdrijven zoals winkeldiefstal, fietsendiefstal of oplichting. In hetzelfde jaar was 29 procent van de 15- tot 25-jarigen slachtoffer van traditionele criminaliteit (zoals geweld of diefstal), vooral non-binaire/genderqueer jongeren (45 procent). Bij jongeren die zich identificeren als man of vrouw was dit respectievelijk 27 en 31 procent. Wat betreft online criminaliteit was het percentage jonge slachtoffers 18 procent, wederom met name onder non-binaire/genderqueer jongeren (37 procent). Bij jongeren die zich identificeren als man of vrouw was dit respectievelijk 17 en 19 procent. De meerderheid van de slachtoffers deed geen melding of aangifte.

Hoofdstuk 9: Caribisch Nederland

In 2024 woonden 7,7 duizend 0- tot 25-jarigen (een kwart van de bevolking) in Caribisch Nederland. De meeste jongeren woonden op Bonaire (6,4 duizend), gevolgd door respectievelijk 877 en 495 jongeren op Sint Eustatius en Saba. 46 procent van de jongeren is ook geboren in Caribisch Nederland. Tussen begin 2011 en eind 2016 immigrerden 3 014 jongeren (niet geboren op de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba) naar Bonaire, Sint Eustatius of Saba. De meerderheid hiervan (68 procent) was zeven jaar later weer vertrokken.

Hoofdstuk 10: Welzijn van jongvolwassenen

In 2023 was het geluksgevoel, persoonlijk welzijn van jongvolwassenen en de tevredenheid met het leven nog niet terug op het hogere niveau van voor de coronaperiode. Daarnaast was het persoonlijk welzijn rondom financiën lager dan in 2022. Sinds 2021 is er bij jongvolwassenen een daling te zien op het gebied van maatschappelijke participatie en vertrouwen in instituties. Ook hebben jonge vrouwen vaker een lager persoonlijk welzijn (53 procent) dan jonge mannen (65 procent). Jongvolwassenen namen vaker deel aan politieke acties zoals demonstraties en protestmarsen dan 25-plussers. Ook zijn het vaker jongvolwassen hbo- en wo-ers (52 procent) dan jonge mbo'ers (28 procent).

Hoofdstuk 11: NEET

NEETs zijn jongeren die niet werken en geen opleiding of cursus volgen (Not in Employment, Education or Training). Nederland had in 2023 het laagste percentage NEETs van heel Europa, namelijk 4 procent. In totaal ging het om 101 duizend 15- tot 27-jarigen. De meerderheid van de NEETs was 18-plus (97 procent). Kenmerkend voor de groep NEETs is dat ze relatief vaak kortdurend werkloos zijn (25 procent) of niet beschikbaar voor werk wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid (24 procent). Ruim de helft van de NEETs beschikt over een startkwalificatie (55 procent), oftewel een havo, vwo of mbo-2 diploma. Jonge mannen waren relatief vaak NEET vanwege kortdurende werkloosheid (32 procent tegenover 18 procent bij vrouwen), en jonge vrouwen vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid (29 procent tegenover 19 procent bij mannen). Ook waren 15- tot 23-jarige NEETs in 2023 vaker dan 23- tot 27-jarigen kortdurend werkloos (26,4 procent) of herintreders (19,4 procent). Daarentegen waren 23- tot 27-jarige NEETs vaker dan 15- tot 23-jarigen niet beschikbaar voor werk vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid (26,6 procent) of de zorg voor het gezin of huishouden (11,5 procent).

Het Jaarrapport van de Jeugdmonitor betreft slechts een kernselectie van cijfers over de jeugd in Nederland. Meer data is beschikbaar op [de website van de Landelijke Jeugdmonitor](#), de [Jeugdmonitor Statline](#), en de [reguliere StatLine van het CBS](#).

2 Jongeren in Nederland

Auteur: Sevda Ulusoy-Sönmez

Begin 2024 telde Nederland ruim 4,9 miljoen jongeren onder de 25 jaar, waarvan 3,3 miljoen minderjarigen en ruim 1,6 miljoen jongvolwassenen. Urk heeft nog steeds het hoogste percentage jongeren. Van de minderjarigen woont 77 procent bij beide juridische ouders en 17 procent bij één ouder. De leeftijd waarop jongeren het ouderlijk huis verlaten is begin 2023 gedaald. In 2023 kwamen er minder jonge immigranten met de Oekraïense nationaliteit naar Nederland dan in 2022.

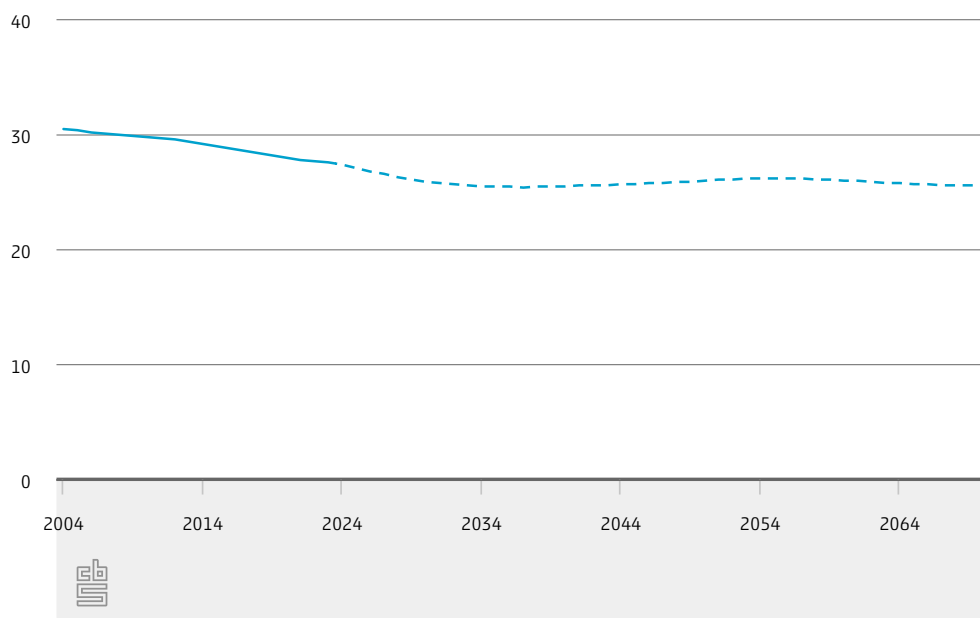
2.1 Trends en achtergrondkenmerken

27 procent van de bevolking is jonger dan 25 jaar

De afgelopen twintig jaar schommelde het totaal aantal jongeren rond de 4,9 miljoen. Het deel dat jongeren uitmaken in de bevolking is wel gedaald. Begin 2024 was 27 procent van de totale bevolking jonger dan 25 jaar. In 2014 was dat 29 procent en in 2004 was dat 30 procent. In deze periode nam het aantal oudere inwoners toe. Op dit moment verwacht het CBS dat jongeren in 2034 zo'n 26 procent van de bevolking zullen uitmaken, en dat dit percentage tot 2070 tussen de 25 en 26 zal blijven.

2.1.1 Jongeren tot 25 jaar, 1 januari

% v.d. totale bevolking

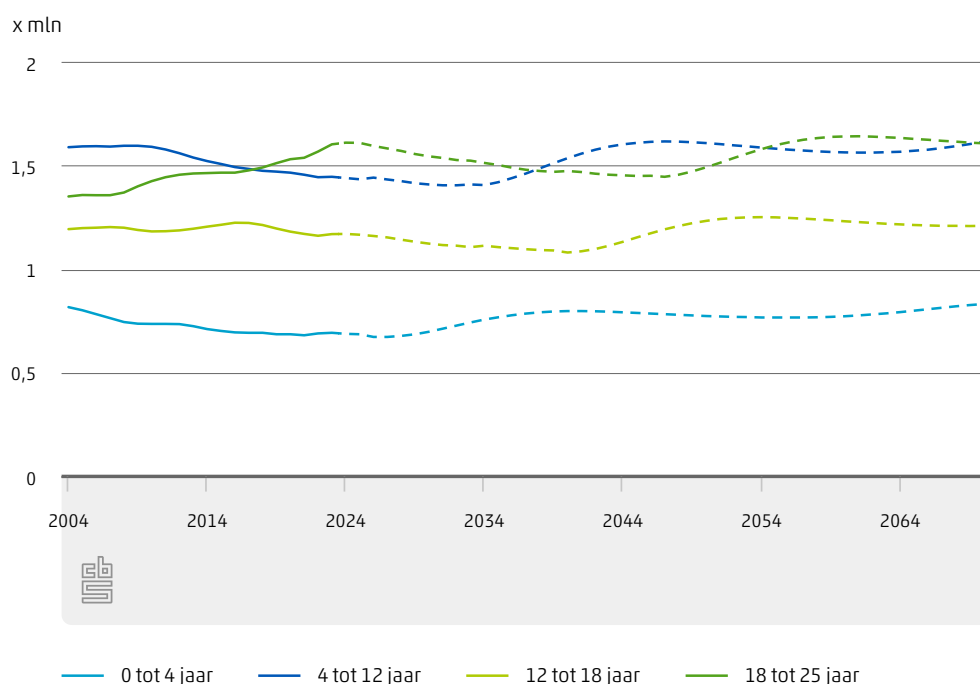
Minder jongeren dan twintig jaar geleden

Sinds de eeuwwisseling is het aantal kinderen dat jaarlijks wordt geboren gedaald, van ruim 200 duizend tot 164,5 duizend in 2023. Hierdoor is het aantal kinderen van 0 tot 12 jaar de afgelopen twintig jaar afgenomen, van 2,4 miljoen (15 procent) in 2004 naar 2,1 miljoen (12 procent) in 2024. Het aantal jongvolwassenen van 18 tot 25 jaar nam juist toe van bijna 1,4 miljoen (8 procent) in 2004 naar 1,6 miljoen (9 procent) in 2024. Zij werden voor of rond 2000 geboren.

Hoewel het aantal jongeren in de afgelopen twintig jaar licht gedaald is, nam het de afgelopen twee jaar wel weer wat toe. De kleine geboortepiek in 2021 tijdens de coronapandemie en de komst van vluchtelingen uit Oekraïne in 2022 speelden daarbij een rol. De totale bevolking groeide in 2022 met 221 duizend inwoners (Van Duin, Feijten, Stoeldraijer, 2023).

Volgens de recentste prognose van het CBS zal het aantal jongeren de komende jaren dalen tot een kleine 4,8 miljoen in 2031. De grotere generatie kinderen van voor of rond 2000 passeert de 24 jaar en stroomt uit. Daarna wordt een stijging verwacht tot 5,2 miljoen jongeren in 2055, omdat vanaf dan het aantal kinderen dat jaarlijks geboren wordt naar verwachting weer toeneemt (de kinderen van de grotere generaties van rond 2000).

2.1.2 0- tot 25-jarigen, 1 januari

164,5 duizend baby's
geboren in 2023

Steeds minder geboortes bij tieners en twintigers

Er worden steeds minder kinderen geboren bij tieners en twintigers. In 2023 werden bijna duizend kinderen geboren bij tienermoeders. Dat komt neer op 2 kinderen per duizend tienermeisjes. In 2003 waren dit er 3,3 duizend, 7,1 geboorten per duizend meisjes. Van 55,7 duizend kinderen was de moeder een twintiger (48,4 kinderen per duizend twintigers), terwijl dat er in 2003 nog 75,4 duizend waren (77,1 per duizend twintigers).

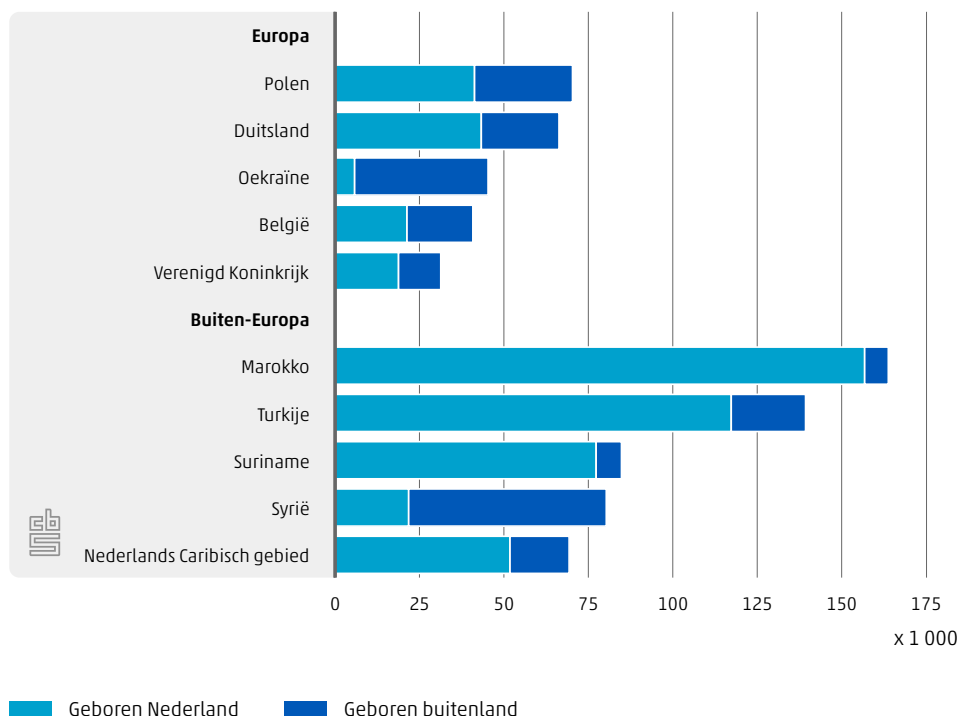
De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen voor het eerst moeder worden nam toe van 29,3 jaar in 2003 tot 30,3 jaar in 2023. Ook de gemiddelde leeftijd waarop mannen voor het eerst vader worden is toegenomen, van 32,3 in 2003 tot 32,9 in 2023.

89 procent van de jongeren in Nederland geboren

Begin 2024 waren de meeste jongeren, 4,4 miljoen, in Nederland geboren. Ruim drie kwart (3,4 miljoen) van hen had ouders die ook in Nederland zijn geboren, 23 procent had ten minste één ouder die in het buitenland is geboren. Bijna 540 duizend jongeren waren in het buitenland geboren.

Van de jongeren die zelf in Nederland zijn geboren en een herkomst hebben buiten Europa was de grootste groep van Marokkaanse komaf (157 duizend). Daarna volgden jongeren met een Turkse (117 duizend) en Surinaamse herkomst (78 duizend). Onder jongeren met een Europese herkomst kwamen de Duitse (43 duizend) en Poolse (42 duizend) herkomst het meest voor.

2.1.3 Meest voorkomende herkomstland (excl. Nederland) van 0- tot 25-jarigen, 1 januari 2024

Van de jongeren die in het buitenland zijn geboren was de grootste groep van Syrische komaf, met 58 duizend. Daarna volgden jongeren van Oekraïense (40 duizend) en Poolse herkomst (29 duizend).

Minder jonge immigranten met Oekraïense nationaliteit

In 2022 nam het aantal jongeren met een Oekraïense herkomst sterk toe. Vanaf het begin van de oorlog met Rusland vestigden zich in dat jaar 41,4 duizend jongeren met een Oekraïense nationaliteit in Nederland. In 2023 was dit aantal lager, met 13,3 duizend jongeren. Niet al deze jongeren bleven in Nederland. In zowel 2022 als 2023 vertrokken bijna 8 duizend Oekraïense jongeren weer. Ruim de helft keerde terug naar Oekraïne. Ook vertrokken er relatief veel naar Duitsland, Polen en Noord-Amerika.

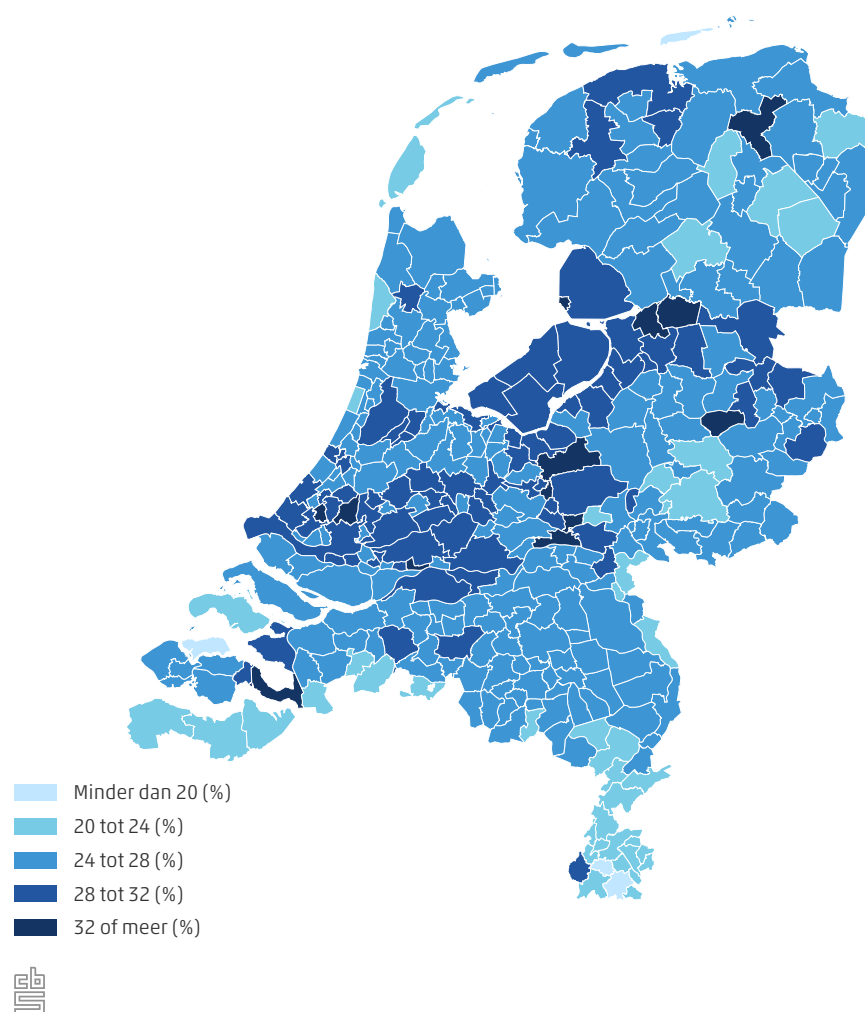
Begin 2024 was van de jongeren met de Oekraïense nationaliteit die sinds het begin van de oorlog naar Nederland zijn gekomen, 52 procent een meisje of jonge vrouw. De 18- tot 25-jarigen (37 procent), vormen de grootste groep. Daarna volgden met 30 procent de 4- tot 12-jarigen (basisschoolleeftijd), 12- tot 18-jarigen (26 procent) en 0- tot 4-jarigen (6 procent). Begin 2023 vormden 4- tot 12-jarigen (34 procent) de grootste groep, gevolgd door de 18- tot 25-jarigen.

Hoogste percentage jongeren nog steeds op Urk

Urk heeft het hoogste percentage jongeren. Begin 2024 was 43 procent van de inwoners op Urk jonger dan 25 jaar, tegenover 27 procent in het hele land. Staphorst stond met 37 procent op de tweede plek en Barneveld en Neder-Betuwe stonden met beide 35 procent op de derde plek. Deze gemeenten hebben ook de meeste minderjarigen (0 tot 18 jaar) met respectievelijk 32 procent, 26 procent en 25 procent (voor Barneveld en Neder-Betuwe). Het laagste percentage jongeren onder de 25 jaar is te vinden op Schiermonnikoog (19 procent), en in Valkenburg aan de Geul, Noord-Beveland en Gulpen-Wittem (alle drie 20 procent).

Van de vier grote steden had Utrecht het hoogste percentage jongeren: 31 procent van de inwoners was begin 2024 jonger dan 25 jaar. Daarna volgden Rotterdam en Den Haag (beide 29 procent) en Amsterdam (27 procent).

2.1.4 Jongeren tot 25 jaar, 1 januari 2024

De verschillen tussen gemeenten hangen samen met het geboortecijfer (hoeveel kinderen krijgen vrouwen die er wonen gemiddeld, en hoeveel vrouwen wonen er in de leeftijden waarop ze kinderen kunnen krijgen), maar ook met bijvoorbeeld de aanwezigheid van een universiteit of hogeschool. In (studenten)steden als Wageningen (20 procent), Groningen

(20 procent) en Maastricht (19 procent) wonen de meeste jongvolwassenen (18- tot 25-jarigen).

77% van de 0- tot 18-jarigen
woont bij beide juridische ouders

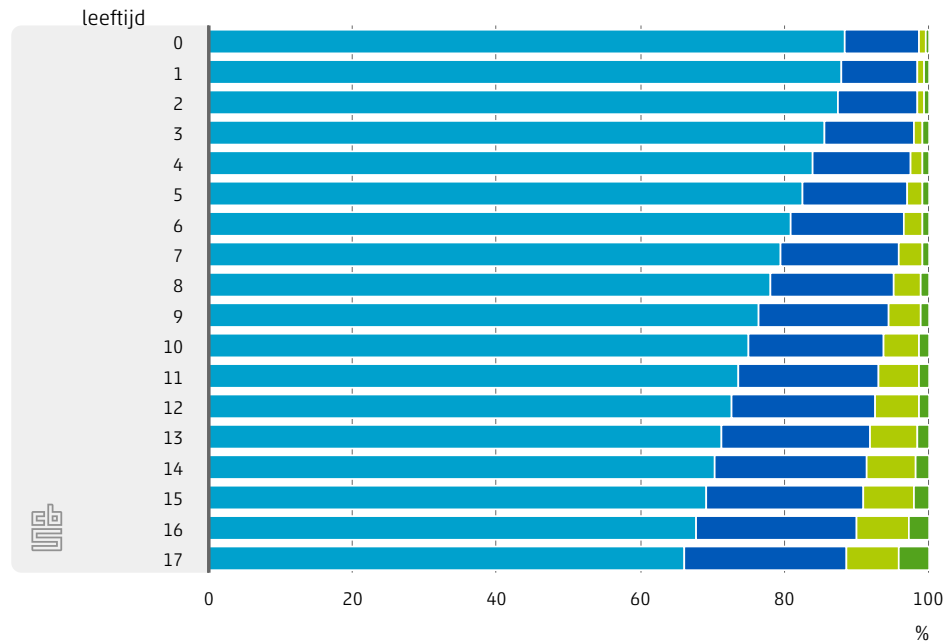

2.2 Gezinssituatie van jongeren

Meer dan de helft van de kinderen die in 2023 zijn geboren (56 procent), woonde bij de geboorte bij een gehuwd paar. Een derde (32 procent) woonde bij een niet-gehuwd paar. Bijna 1 op de 10 kinderen woonde bij geboorte in een eenouderhuishouden. De afgelopen tien jaar zijn de gezinssituaties bij geboorte niet veel veranderd.

Hoe ouder het kind, hoe kleiner het aandeel dat bij beide ouders woont. Dit is meestal het gevolg van een scheiding van de ouders. Begin 2024 woonden kinderen tussen de 0 en 4 jaar het vaakst nog bij beide juridische ouders (87 procent). Op 17-jarige leeftijd was het aandeel dat bij beide ouders woonde 66 procent. Dit komt deels omdat een klein deel op 17-jarige leeftijd al uit huis is. In totaal woonde 77 procent van de minderjarigen bij beide juridische ouders.

2.2.1 Jongeren naar leeftijd en aanwezigheid ouders, 1 januari 2024

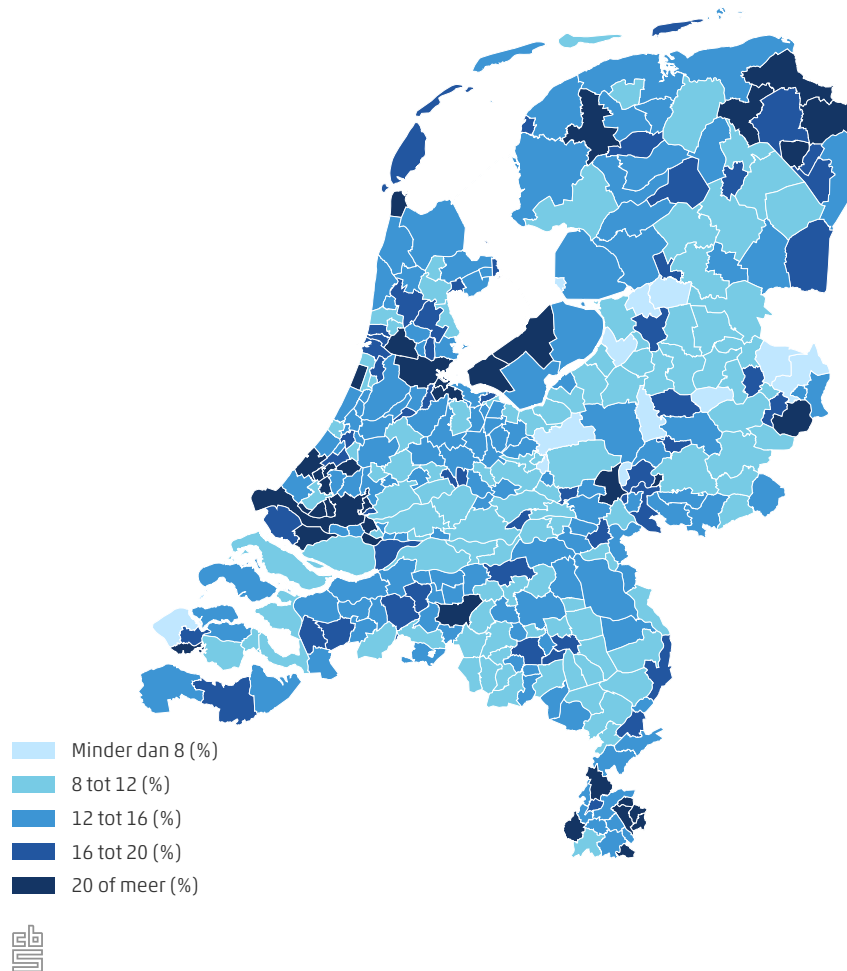

- Kind woont met beide juridische ouders
- Kind woont met één ouder
- Kind woont met één ouder en partner
- Kind woont zonder ouder(s), zelfstandig, overig

Het aandeel kinderen in eenoudergezinnen blijft stijgen

Begin 2024 woonde 17 procent van de minderjarigen in een eenoudergezin. Dit aandeel is in de afgelopen twintig jaar toegenomen. In 2004 woonde 12 procent van de minderjarigen bij één ouder. Het hoogste aandeel minderjarigen dat in een eenouderhuishouden woonde is te vinden in de gemeenten Heerlen (31 procent), Rotterdam (28 procent) en Capelle aan den IJssel (26 procent).

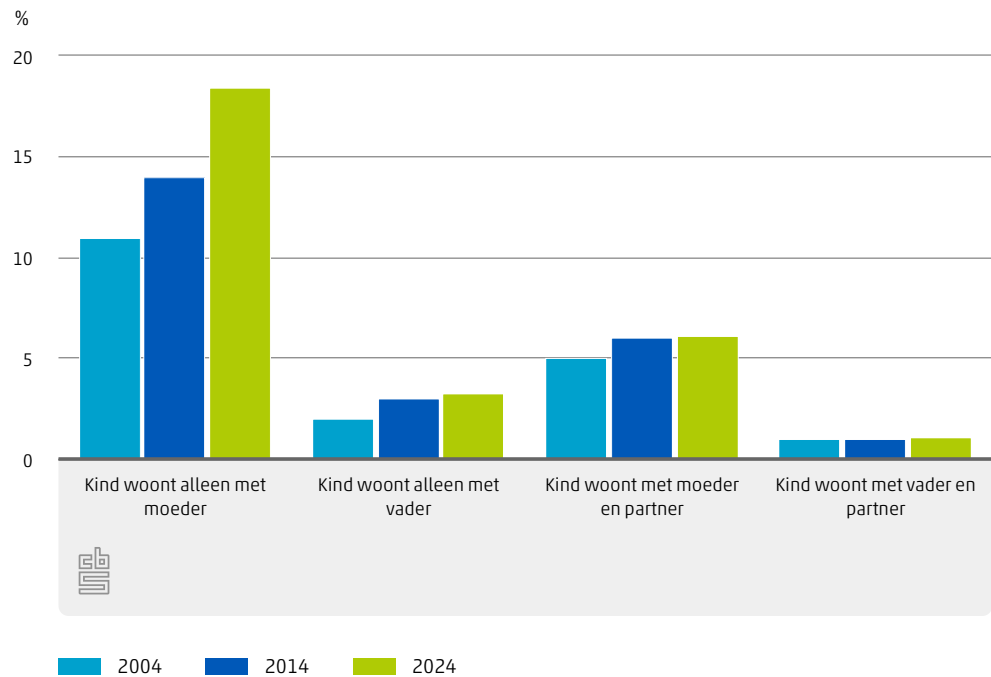
2.2.2 Minderjarigen in een eenouderhuishouden, 1 januari 2024

7 procent van de 15-jarigen in een samengesteld gezin

Met de leeftijd stijgt ook het percentage jongeren dat in een samengesteld gezin woont, waarbij het kind staat ingeschreven bij één juridische ouder en diens partner. Begin 2024 woonde 7 procent van de 15-jarigen in een dergelijk samengesteld gezin. In de afgelopen twintig jaar is dit niet veel veranderd. Daarentegen is vooral het aandeel 15-jarigen dat alleen met de juridische moeder woont toegenomen, van 11 procent in 2004 naar 18 procent in 2024. Relatief weinig kinderen staan ingeschreven bij alleen de juridische vader, maar ook dit komt vaker voor dan twintig jaar geleden. Kinderen kunnen na een scheiding maar op een adres worden ingeschreven. Ruim een kwart van de gescheiden ouders heeft een co-ouderschaps-regeling getroffen (CBS, 2017).

2.2.3 Gezinssituatie 15-jarigen

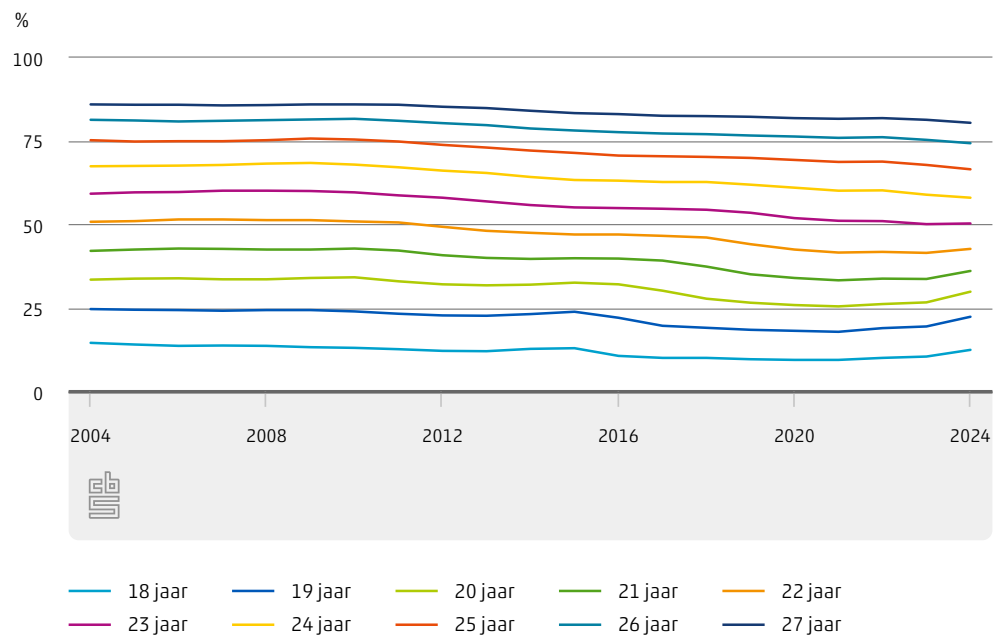

Jongeren verlaten het ouderlijk huis op steeds latere leeftijd

Op alle leeftijden, en vooral bij 23- tot 25-jarigen, is het percentage jongeren dat het ouderlijk huis heeft verlaten kleiner dan tien jaar geleden. Bij de jongere leeftijdsgroep (18- tot 23-jarigen) nam het aandeel uitwonenden na 2015 relatief snel af. Deze daling viel samen met de invoering van het leenstelsel (Van den Berg en van Gaalen, 2018).

Na 2020 nam het percentage 18-tot 23-jarigen dat het ouderlijk huis heeft verlaten weer licht toe, vooral tussen begin 2023 en 2024. Dit heeft mogelijk te maken met het opnieuw invoeren van de basisbeurs met ingang van het studiejaar 2023/'24. Voor deze hogere beurs voor uitwonenden moeten studenten op een ander adres staan ingeschreven dan hun ouders (CBS, 27 mei 2024).

2.2.4 18- tot 28-jarigen die uit huis zijn¹⁾

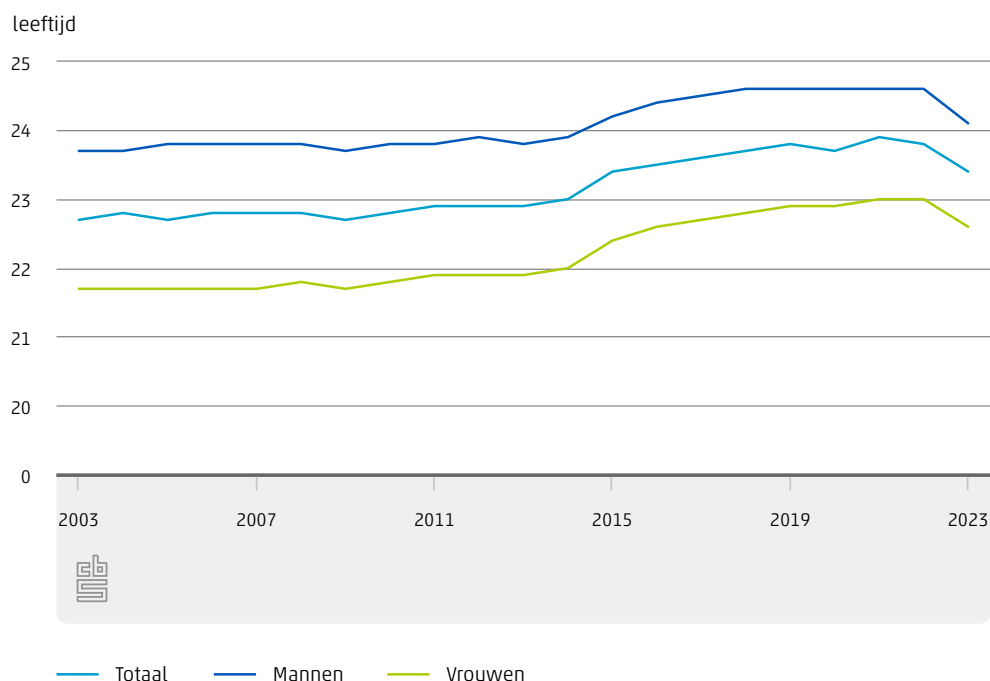

¹⁾ Excl. jongeren in institutionele huishoudens

Gemiddelde leeftijd uit huis gaan afgenomen in 2023

De gemiddelde leeftijd waarop jongeren het ouderlijk huis verlaten is in 2023 gedaald. Ook in 2022 was er al sprake van een lichte daling. Deze daling hangt samen met het grotere aandeel tieners en jonge twintigers dat uit huis ging. In 2023 was de gemiddelde leeftijd van jongeren die uit huis gingen 23,4 jaar. Dit was een jaar eerder nog 23,8 jaar. Desondanks is de gemiddelde leeftijd bij vertrek nog altijd hoger dan tien jaar geleden, toen jongeren gemiddeld met 22,9 jaar uit huis gingen.

2.2.5 Gemiddelde leeftijd van jongeren die uit huis gaan

2.3 Begrippen

Basisbeurs

De hoogte van de basisbeurs is afhankelijk van de woonsituatie: studenten die op zich zelf wonen ontvangen een hogere beurs dan studenten die nog thuis wonen.

Eenouderhuishouden

Particulier huishouden bestaande uit één ouder met één of meer thuiswonende kinderen (en met mogelijk ook overige leden).

Geboren in Nederland

Dit kenmerk geeft aan of een persoon en diens ouders in Nederland of in het buitenland geboren zijn. Geboren in Nederland wordt in de standaardindeling als volgt weergegeven:

1. Geboren in Nederland
 1. Twee ouders geboren in Nederland
 2. Een ouder geboren in Nederland, een in het buitenland
 3. Twee ouders geboren in het buitenland
2. Geboren in het buitenland
 1. Twee ouders geboren in Nederland
 2. Een ouder geboren in Nederland, een in het buitenland
 3. Twee ouders geboren in het buitenland

Herkomstland

Dit kenmerk geeft aan in welk land iemand geboren is of waar diens ouders geboren zijn.

De herkomst van personen die in het buitenland zijn geboren wordt bepaald door hun eigen geboorteland. Bij personen die in Nederland geboren zijn, wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de ouders. Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, is het

geboorteland van de moeder leidend in het bepalen van de herkomst. De geboortegegevens van de moeder zijn vaker bekend dan die van de vader. Wanneer de moeder in Nederland is geboren of het geboorteland van de moeder onbekend is, dan wordt het geboorteland van de vader gebruikt.

Leenstelsel

Vanaf studiejaar 2015/'16 is in het hoger onderwijs (hbo en wo) het sociaal leenstelsel ingevoerd, een sterk hervormd stelsel van studiefinanciering. Het sociaal leenstelsel betekende de afschaffing van de basisbeurs, die alle studenten ontvingen gedurende de nominale duur van hun studie, en een uitbreiding van de mogelijkheden om te lenen als student. De aanvullende beurs voor studenten uit lage inkomensgroepen bleef wel behouden.

Meergezinswoning

Elke woning die samen met andere woonruimten c.q. bedrijfsruimten een geheel pand vormt. Hieronder vallen flats, galerij-, portiek-, beneden- en bovenwoningen, appartementen en woningen boven bedrijfsruimten, voor zover deze zijn voorzien van een buiten de bedrijfsruimte gelegen toegangsdeur.

Kind woont met beide juridische ouders

Het kind maakt deel uit van het huishouden waar ook beide juridische ouders deel van uitmaken. Ouders en kind moeten op 1 januari van het betreffende peiljaar in de BRP (Basisregistratie Personen) op hetzelfde adres geregistreerd staan. In de BRP kunnen momenteel maximaal twee juridische ouders worden geregistreerd, waardoor er geen gegevens beschikbaar zijn over meerouderschap.

Juridische moeder

De vrouw

- uit wie het kind geboren is;
- of die het kind officieel geadopteerd heeft.

Juridische vader

De man

- die bij geboorte met de moeder is gehuwd;
- of die het kind of de ongeboren vrucht heeft erkend;
- of van wie door de rechter het vaderschap is vastgesteld;
- of die het kind officieel geadopteerd heeft.

Kind woont alleen met moeder of kind woont alleen met vader

Het kind maakt volgens de registratie deel uit van het huishouden waar ook de juridische moeder deel van uitmaakt. Of het kind maakt volgens het register deel uit van het huishouden waar ook de juridische vader deel van uitmaakt.

Gemiddelde leeftijd bij uit huis gaan

De gemiddelde leeftijd van jongeren van 14 tot en met 39 jaar die aan het begin van het jaar nog thuiswonend kind waren en aan het eind van het jaar niet meer. Bij de berekening is rekening gehouden met leeftijdsopbouw (zijn er relatief veel of weinig jongeren van een bepaalde leeftijd), door te wegen naar het aantal uit-huis-gaande jongeren van een bepaalde leeftijd per duizend jongeren van die leeftijd. De hier gepresenteerde uitkomsten verschillen van die van andere CBS-publicaties waar de gemiddelde leeftijd is berekend op

basis van een zogenaamde overlevingstafel. Voor die methode wordt de kans om uit huis te gaan per leeftijd toegepast op een fictieve populatie van duizend mensen. Deze laatste methode is gevoeliger voor uitstel en inhaal van het uit huis gaan.

2.4 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over het aantal jongeren zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over de prognose van het aantal jongeren zijn te vinden op [StatLine](#).

Cijfers over de prognose van de bevolking naar geslacht, leeftijd en herkomstland zijn te vinden op [Statline](#).

Cijfers over levendgeborenen kinderen zijn te vinden op [Statline](#).

Literatuur

CBS (2017, 18 december). [Ruim kwart gescheiden ouders kiest voor co-ouderschap](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2021, 6 juli). [Slagingspercentages voortgezet onderwijs in 2020 bijna 100 procent](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2021, 7 september). [Meer wo-studenten verhuisd naar universiteitssteden](#). CBS nieuwsbericht.

UNL (2024). [Instroom masterstudenten](#).

CBS (2024, 4 januari). [Bevolking in 2023 minder sterk gegroeid dan een jaar eerder](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2024, 4 januari). [Sterkste bevolkingsgroei in Flevoland en universiteitssteden](#). CBS nieuwsbericht.

Berg, L. van den (NIDI), Gaalen, R. van (2018). [Studeren en uit huis gaan haalbaar? Samenhang met sociaal leenstelsel en ouderlijke welvaart, 2007–2016](#). CBS longread.

Duin, van, Feijten, Stoeldraijer (2023). [Bevolkingsprognose 2023–2070: minder geboorten, meer migratie](#). CBS longread.

Nu.nl (2020). [Coronacrisis draagt bij aan recordaantal studenten op universiteiten](#).

3 Jeugdzorg

Auteur: Isidora Stolwijk

In 2023 is het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt verder gestegen. In 2022 kregen 469 duizend jongeren jeugdzorg en in 2023 waren dit er 474 duizend. Dat betekent dat 10,6 procent van de jongeren onder de 23 jaar jeugdzorg kreeg. De toename zit vooral bij jongeren die jeugdhulp zonder verblijf kregen.

Beleidsinformatie Jeugd

Elk halfjaar verzamelt het CBS gegevens over jeugdzorggebruik bij alle jeugdzorgaanbieders. Dit kunnen psychologenpraktijken of zorgboerderijen zijn met slechts een of enkele jeugdige cliënten, maar ook grote GGZ-instellingen en de gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Wat hen bindt is dat zij hulp en zorg aan jongeren bieden waarvoor de gemeente volgens de Jeugdwet verantwoordelijk is. In dit hoofdstuk worden enkele resultaten van het onderzoek beschreven. Voor het jaar 2023 gaat het om de voorlopige cijfers (aangeduid met *), voor de overige jaren gaat het om definitieve cijfers.

474 duizend jongeren kregen
jeugdzorg in 2023

3.1 Ontwikkeling van jeugdzorggebruik sinds 2015

In 2023 kregen 474 duizend jongeren tot 23 jaar een vorm van jeugdzorg, waarbij jongeren met een persoonsgebonden budget (PGB) voor jeugdhulp niet zijn meegerekend. Jeugdhulp richt zich in eerste instantie op jongeren tot 18 jaar, maar kan worden verlengd tot 23 jaar. Jeugdbescherming stopt bij 18 jaar en jeugdreclassering kan worden opgelegd aan jongeren tussen de 12 en 23 jaar. Jongeren kunnen op hetzelfde moment meerdere jeugdzorgvormen ontvangen. In 2023 ontvingen 447 duizend jongeren jeugdhulp zonder verblijf, en 41 duizend met verblijf. Daarnaast kregen bijna 36 duizend jongeren jeugdbescherming (ondertoezichtstelling of voogdij) en 8 duizend jeugdreclassering.

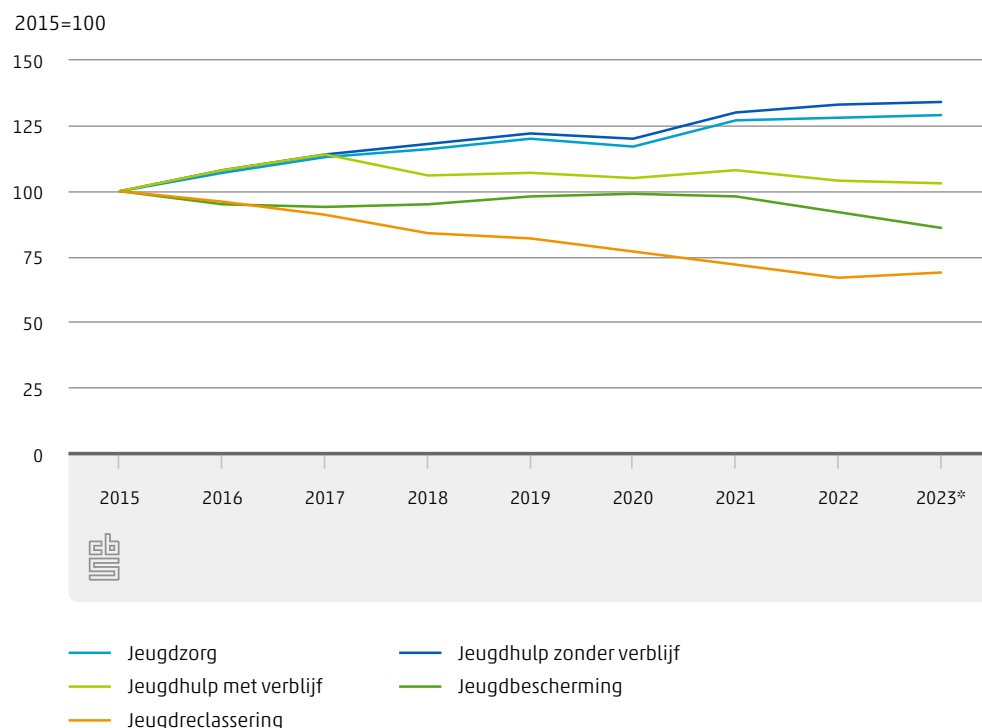
Het aantal jongeren dat jeugdzorg kreeg is in 2023 met 29 procent toegenomen ten opzichte van 2015. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van jeugdhulp zonder verblijf, die in 2023 34 procent hoger lag dan in 2015. Jeugdhulp met verblijf fluctueert iets over de

In deze tekst is een correctie toegepast. Zie het Erratum op p. 142 voor meer informatie.

jaren, maar is licht toegenomen in 2023 ten opzichte van 2015. Zowel jeugdbescherming als jeugdreclassering zijn in dezelfde periode afgenomen; bij jeugdbescherming was de daling het sterkst na 2021, bij jeugdreclassering is in 2023 een stijging te zien na een gestage daling vanaf 2015.¹⁾

In deze grafiek is een correctie toegepast. Zie het Erratum op p. 142 voor meer informatie.

3.1.1 Jongeren met jeugdzorg, naar hulpvorm ^{1) 2)}

¹⁾ Door een trendbreuk in 2021 zijn de cijfers over jeugdhulp en jeugdzorg vanaf dat jaar minder goed vergelijkbaar met die van voorgaande jaren.

²⁾ Jongeren die gebruikmaken van meerdere hulpvormen worden meerdere keren in de figuur weergegeven.

9 180 uithuisplaatsingen
in 2023

Ruim 9 duizend uithuisplaatsingen in 2023

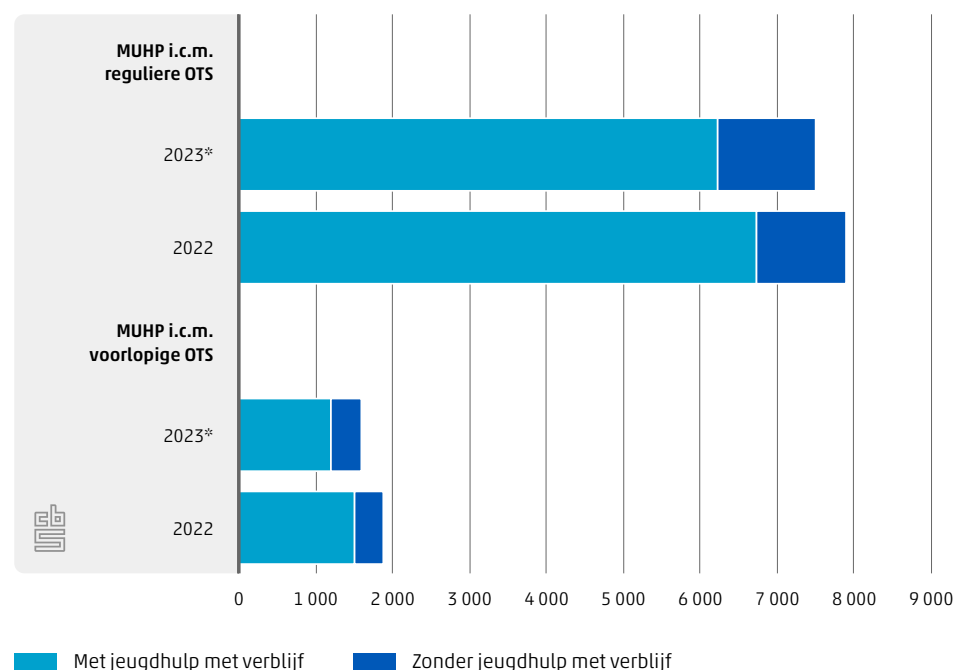
Als een kind onder toezicht wordt gesteld, blijft het meestal thuis wonen. Maar soms zijn de zorgen over het kind zo ernstig dat het beter is als het kind ergens anders gaat wonen en wordt er ook een machtiging uithuisplaatsing (MUHP) opgelegd. In 2023 liepen op enig moment 9 180 machtigingen uithuisplaatsing (MUHP's). Hiervan waren 1 595 gecombineerd

¹⁾ Er is sprake van een trendbreuk in de ontwikkeling van jeugdhulp (en daardoor jeugdzorg) in 2021. Met ingang van 2021 is er een forse toename van de populatie van jeugdhulpaanbieders waarvan gegevens zijn verzameld. Het aantal jongeren met jeugdhulp steeg hierdoor met 7 procent. Hierdoor zijn de uitkomsten over jeugdhulp (en jeugdzorg) over de jaren 2021 en later minder goed te vergelijken met de uitkomsten over de jaren 2015 t/m 2020. Voor een uitgebreide beschrijving van deze wijziging en de gevolgen, zie [Toelichting trendbreuk jeugdzorgcijfers 2020 en 2021](#).

met een voorlopige ondertoezichtstelling. In deze gevallen is sprake van een spoedmachtiging. Daarnaast behoorden 7 510 MUHP's bij een reguliere ondertoezichtstelling. Jongeren met een MUHP en jongeren met voogdij verblijven vaak bij een jeugdhulp-aanbieder en krijgen dus ook jeugdhulp met verblijf. De overige jongeren kunnen bijvoorbeeld bij familie of in informele opvang verblijven.

Het aantal lopende MUHP's is met 7 procent afgenomen ten opzichte van 2022, toen er nog sprake was van 9 885 MUHP's. Deze daling bedroeg 5 procent bij MUHP's gecombineerd met een reguliere ondertoezichtstelling (OTS) en 16 procent bij MUHP gecombineerd met een voorlopige OTS (spoedmachtiging).

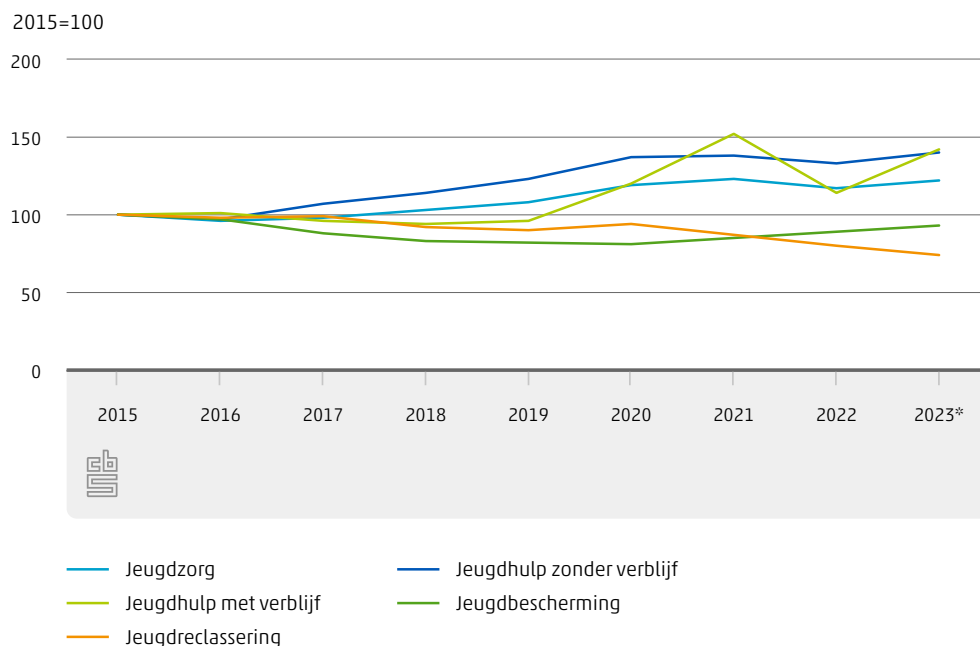
3.1.2 Machtigingen uithuisplaatsing

Gemiddelde duur jeugdzorgtraject was 434 dagen in 2023

De jeugdzorgtrajecten die in 2023 zijn afgesloten duurden gemiddeld 434 dagen. Dat is 80 dagen langer dan in 2015, toen trajecten gemiddeld 354 dagen duurden. Deze stijging komt vooral door de langere duur van afgesloten trajecten in de jeugdhulp met en zonder verblijf. De duur van trajecten in de jeugdhulp zonder verblijf nam toe van gemiddeld 290 dagen in 2015 naar 406 dagen in 2023. Voor jeugdhulp met verblijf ging het om een stijging van 422 dagen in 2015 naar 599 dagen in 2023. De gemiddelde duur van trajecten in de jeugdbescherming en reclassering nam af ten opzichte van 2015. Bij jeugdbeschermings-trajecten was er een afname tussen 2015 en 2019, maar een toename vanaf 2020. Jeugdbeschermingstrajecten die in 2023 werden afgesloten duurden gemiddeld 981 dagen en jeugdreclasseringstrajecten duurden gemiddeld 314 dagen.

3.1.3 Gemiddelde duur afgesloten jeugdzorgtrajecten per hulpvorm

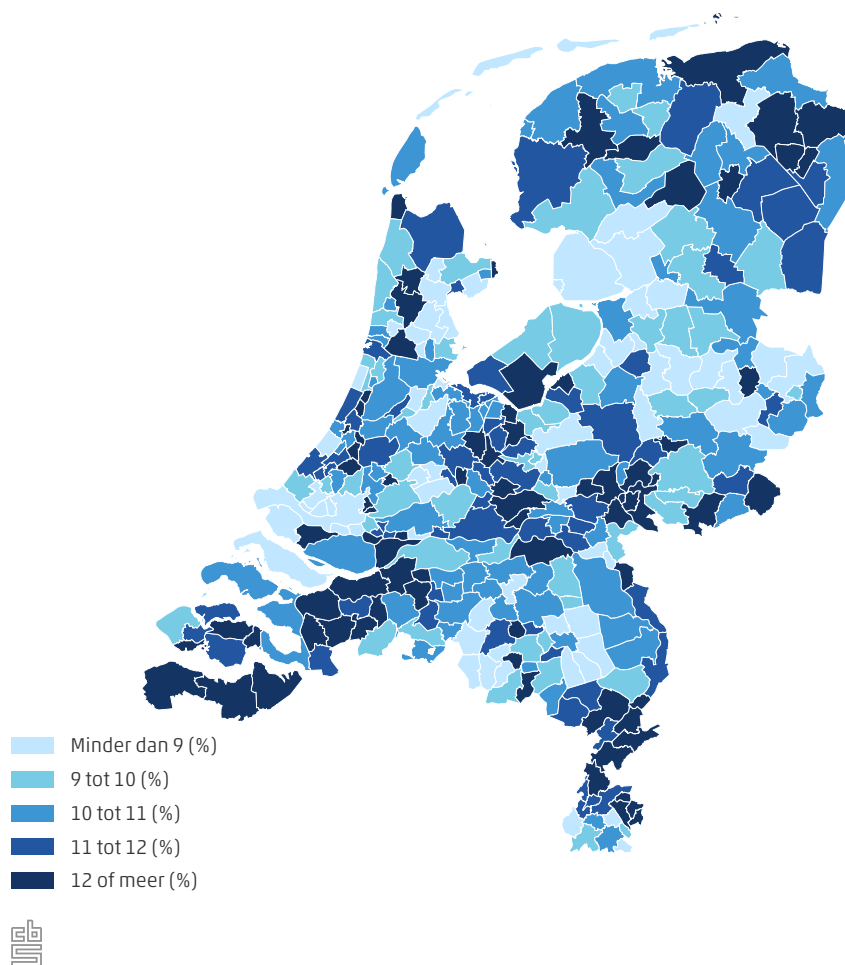
3.2 Jeugdzorggebruik naar gemeente

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg. Voor het leveren van de jeugdhulp contracteert de gemeente jeugdhulpaanbieders. Dit kunnen grote jeugdhulpinstellingen zijn waar honderden jongeren worden geholpen, maar bijvoorbeeld ook gezinshuizen, zorgboerderijen of psychologenpraktijken met slechts enkele jonge cliënten. In sommige gemeenten bieden ook wijk- of buurtteams jeugdhulp aan. Jeugdbescherming en jeugdreclassering worden altijd uitgevoerd door een van de dertien gecertificeerde instellingen.

In Tiel en Veendam ontving meer dan 15 procent van de jongeren jeugdzorg

Het aandeel jongeren dat jeugdzorg kreeg, verschilde sterk per gemeente. In Tiel en Veendam kreeg meer dan 15 procent van de jongeren tot 23 jaar jeugdzorg, terwijl het op Vlieland minder dan 5 procent was. Deze verschillen komen door bijvoorbeeld sociaal-economische factoren, zoals inkomen, eenoudergezinnen en zorggebruik. Daarnaast kunnen gemeenten eigen keuzes maken in de manier waarop ze de jeugdzorg vormgeven. De hoeveelheid en het soort jeugdzorg dat beschikbaar is kan daardoor verschillen per gemeente.

3.2.1 Jongeren¹⁾ met jeugdzorg, 2023*

¹⁾ Personen van 0 t/m 22 jaar

3.3 Samenloop van jeugdhulp met jeugdbescherming en jeugdreclassering

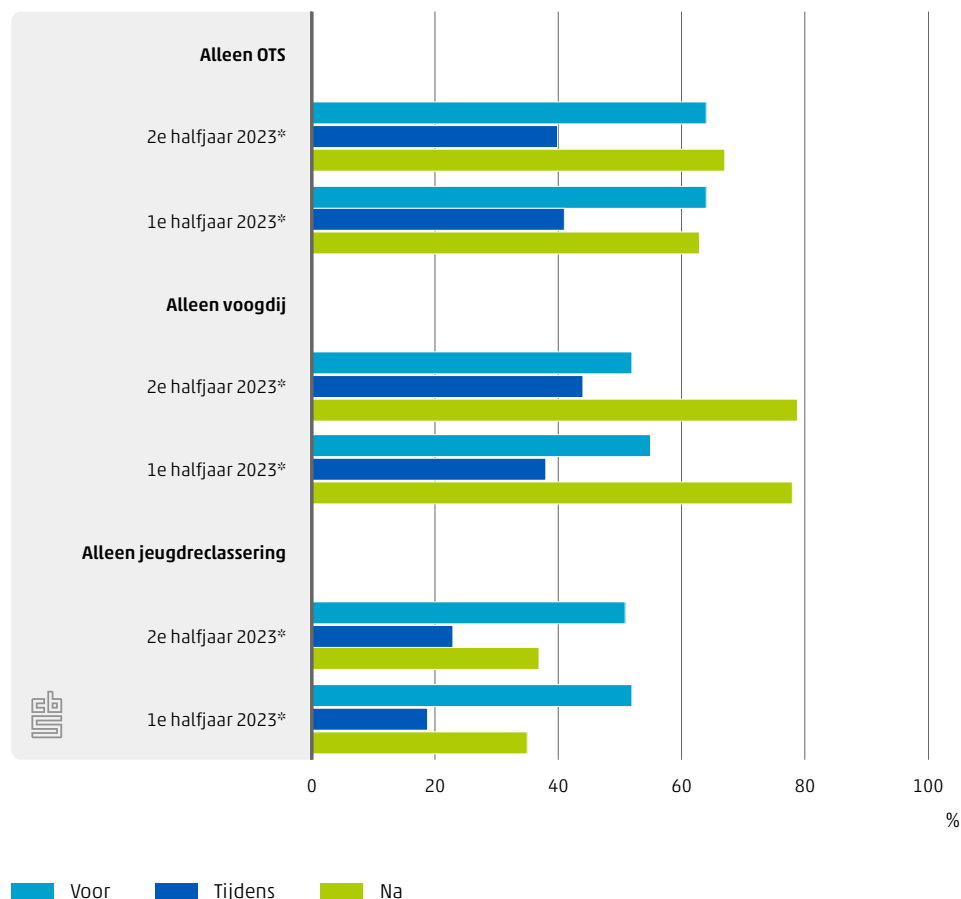
Jeugdbescherming (ondertoezichtstellingen en voogdijmaatregelen) en jeugdreclassering gaan in sommige gevallen gepaard met de inzet van jeugdhulp. Dit wordt in beeld gebracht door te kijken naar de inzet van jeugdhulp vóór, tijdens, en na afgesloten episodes van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jongeren die meerdere vormen van jeugdbescherming en/of jeugdreclassering hebben gehad, zijn buiten beschouwing gelaten.

Vooral jeugdhulp voor en na afgesloten trajecten van jeugdbescherming en -reclassering

Zowel bij ondertoezichtstellingen, voogdij, als jeugdreclassering werd in 2023 bij meer dan de helft van de afgesloten episodes jeugdhulp ingezet vóór de start van de episode. Tijdens episodes van ondertoezichtstelling en voogdij werd in ongeveer 40 procent van de gevallen

ook jeugdhulp verleend. Na afloop van ondertoezichtstellingen en voogdij werd respectievelijk bij ruim 60 en bijna 80 procent jeugdhulp ingezet. Bij jeugdreclassering werd jeugdhulp vooral voor en na de episode ingezet, in respectievelijk 50 procent en 35 procent van de gevallen. Tijdens de episodes van jeugdreclassering was dit ongeveer 20 procent.

3.3.1 Jeugdhulp voor-, tijdens- en na afgesloten trajecten van jeugdbescherming en jeugdreclassering¹⁾

¹⁾ Het betreft een of meerdere vormen van jeugdhulp die zijn ingezet in de 12 maanden voor, gedurende, of 12 maanden na afgesloten trajecten van jeugdbescherming en jeugdreclassering.

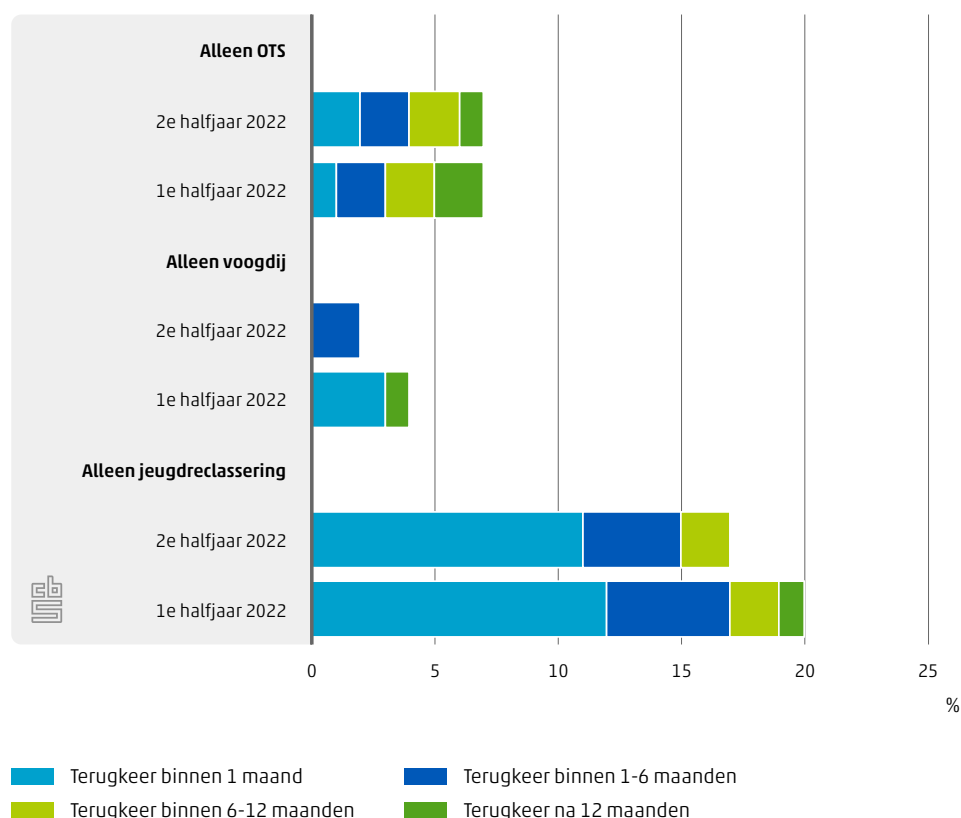
3.4 Herhaald beroep op jeugdbescherming en jeugdreclassering

Voor de afgesloten episodes van jeugdbescherming en jeugdreclassering in 2022 is bekeken hoeveel jongeren binnen een bepaalde periode opnieuw instromen in de jeugdbescherming en -reclassering. Jongeren die meerdere vormen van jeugdbescherming en/of -reclassering hebben gehad, zijn buiten beschouwing gelaten.

Ongeveer 2 procent van de afgesloten ondertoezichtstellingen leidde binnen een halfjaar tot terugkeer. Bij voogdij was dit 3 procent. Bij jeugdreclassering valt op dat er na een behoorlijk aantal afgesloten episodes sprake was van terugkeer binnen 1 maand, iets meer dan 10 procent. Dit kan deels komen doordat bij enkele specifieke vormen van jeugdreclassering

(o.a., individuele trajectbegeleiding Harde Kern) vaststaat dat de jongere na afsluiting van een dergelijk traject direct doorstroomt naar de reguliere jeugdreclassering.

3.4.1 Herhaald beroep op jeugdbescherming en jeugdreclassering¹⁾

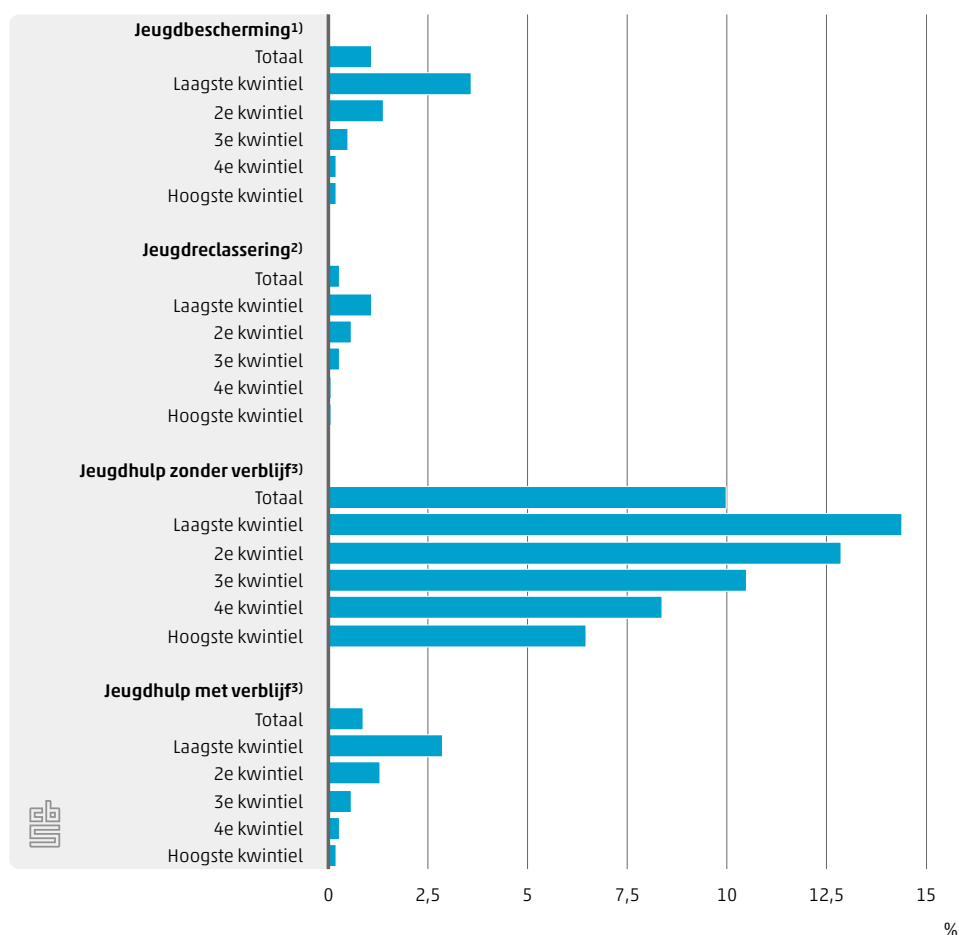
¹⁾ In de resultaten zijn geen episodes meegenomen die eindigden door het bereiken van meerderjarigheid, het overlijden van de jeugdige, of de overgang naar volwassen reclassering.

3.5 Achtergrondkenmerken van jongeren met jeugdzorg

In eerder CBS-onderzoek is onderzocht welke achtergrondkenmerken van ouders en het huishouden van jongeren samenhangen met de inzet van jeugdzorg (CBS, 2023). Dat wil niet zeggen dat deze kenmerken de oorzaak zijn van de inzet van jeugdzorg. In deze paragraaf worden twee achtergrondkenmerken van jongeren met en zonder jeugdzorg vergeleken.

De inzet van jeugdzorg hangt onder meer samen met het huishoudinkomen. Het aandeel jongeren dat jeugdzorg ontvangt, verschilt sterk per inkomensgroep. Hoe hoger het inkomen, hoe kleiner het aandeel jongeren dat jeugdzorg ontvangt. Van de jongeren in het laagste inkomenskwintiel heeft 3,6 procent jeugdbescherming, in het hoogste kwintiel is dit 0,2 procent. Eenzelfde patroon is te zien bij de andere vormen van jeugdzorg. Bij jeugdreclassering loopt het aandeel van 1,1 procent in het laagste kwintiel naar 0,1 procent in het hoogste kwintiel. Bij jeugdhulp zonder verblijf is het aandeel 14,4 procent in het laagste kwintiel en 6,5 procent in het hoogste kwintiel. Bij jeugdhulp met verblijf is het aandeel 2,9 procent in het laagste kwintiel en 0,2 procent in het hoogste kwintiel.

3.5.1 Jeugdzorg naar huishoudinkomen per hulpvorm, 2023*

¹ Personen van 0 t/m 17 jaar.

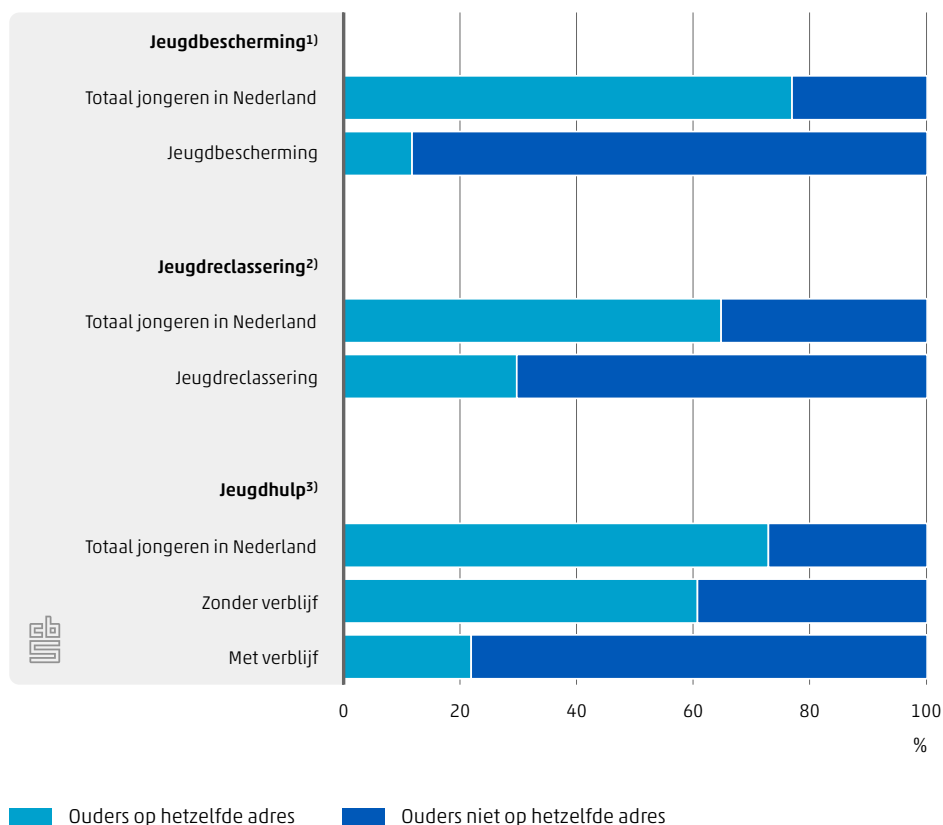
² Personen van 12 t/m 22 jaar.

³ Personen van 0 t/m 22 jaar.

Ouders van jongeren met jeugdzorg wonen vaak niet op hetzelfde adres

De inzet van jeugdzorg hangt ook samen met of beide juridische ouders op hetzelfde adres staan ingeschreven. Bij 77 procent van de Nederlandse jongeren van 0 tot en met 17 jaar woonden beide juridische ouders op hetzelfde adres. Bij jongeren met jeugdbescherming was dit 12 procent. Bij 65 procent van de Nederlandse jongeren van 12 tot en met 22 jaar woonden beide juridische ouders op hetzelfde adres, voor jongeren met jeugdreclassering was dit 30 procent. Bij 73 procent van de Nederlandse jongeren van 0 tot en met 22 jaar woonden beide juridische ouders op hetzelfde adres. Voor jongeren met jeugdhulp zonder verblijf was dit 61 procent, en voor jongeren met jeugdhulp met verblijf was dit 22 procent.

3.5.2 Jeugdzorg naar ouders op hetzelfde adres, 2023*

- ¹⁾ Personen van 0 tot en met 17 jaar.
²⁾ Personen van 12 tot en met 22 jaar.
³⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

3.6 Begrippen

Jeugdzorg

Het geheel van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering dat onder verantwoordelijkheid van de gemeente wordt uitgevoerd volgens de Jeugdwet. In dit hoofdstuk wordt de jeugdhulp vanuit het persoonsgebonden budget (PGB) buiten beschouwing gelaten.

Jeugdhulp

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De hulp is bedoeld voor kinderen en jongeren tot 18 jaar en kan verlengd worden tot 23 jaar. Als de jongere overnacht bij de jeugdhulpinstelling, het pleeggezin of het gezinshuis, is er sprake van jeugdhulp met verblijf. In dit hoofdstuk wordt de jeugdhulp vanuit het persoonsgebonden budget (PGB) buiten beschouwing gelaten.

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet, en voor zover deze in natura is geleverd door de zorgaanbieder (dus exclusief PGB). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een

verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel thuis. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet, en voor zover deze in natura is geleverd door de zorgaanbieder (dus exclusief PGB). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

De jongere verblijft in een pleeggezin, gezinshuis, leef- of behandelgroep, gesloten afdeling, GGZ-instelling of soortgelijke locaties waar jeugdhulp geleverd wordt. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In de praktijk gaat het hier om de voormalige Bureaus Jeugdzorg en een aantal landelijk werkende gespecialiseerde instellingen (zoals de William Schrikker Groep en het Leger des Heils).

Jeugdbescherming

Een jeugdbeschermingsmaatregel wordt door de rechter dwingend opgelegd. Het doel van de jeugdbeschermingsmaatregel is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Ondertoezichtstelling

Ondertoezichtstelling is een gezagsbeperkende maatregel. Als de ontwikkeling van een kind ernstig bedreigd wordt en de zorg die in verband met het wegnemen van de bedreiging noodzakelijk is voor de minderjarige of voor zijn ouders of de ouder die het gezag uitoefenen, door dezen niet of onvoldoende wordt geaccepteerd, dan kan de rechter op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming of het Openbaar Ministerie een ondertoezichtstelling uitspreken. Het kind krijgt dan een gezinsvoogd toegewezen van een gecertificeerde instelling. Deze persoon begeleidt het kind en zijn ouders bij het oplossen van de opvoedingsproblemen. De ouders blijven zelf verantwoordelijk voor de opvoeding, maar hun gezag wordt door de maatregel gedeeltelijk ingeperkt. Zowel ouders als kind zijn verplicht de aanwijzingen op te volgen die de gezinsvoogd geeft. In principe blijft het kind thuis wonen. De rechter kan ook besluiten het kind (tijdelijk) uit huis te plaatsen, bijvoorbeeld in een pleeggezin. Een ondertoezichtstelling duurt maximaal een jaar. De rechter kan de duur telkens met (maximaal) een jaar verlengen tot het kind meerderjarig is.

Voorlopige ondertoezichtstelling

Als een kind acuut gevaar loopt en een onderzoek en een verzoekschriftprocedure door de Raad voor de Kinderbescherming niet afgewacht kunnen worden, kan de Raad voor de Kinderbescherming de rechter om een voorlopige ondertoezichtstelling verzoeken, vaak in combinatie met een machtiging uithuisplaatsing. Ouders en kind worden door de jeugdbeschermer van de gecertificeerde instelling begeleid. De maatregel duurt ten hoogste drie maanden. Tijdens de voorlopige ondertoezichtstelling zet de Raad het onderzoek voort. Denkt de Raad voor de Kinderbescherming dat de ondertoezichtstelling en de eventuele uithuisplaatsing langer moet duren? Dan vraagt de Raad voor de Kinderbescherming binnen die drie maanden aan de rechter om een definitieve maatregel.

Voogdij

Bij een voogdijmaatregel wordt het gezag over een minderjarige door de rechter toegewezen aan een gecertificeerde instelling. Dit kan zijn na een gezagsbeëindigende maatregel of bij kinderen van wie de ouders zijn overleden (waarbij er geen voogd is vastgelegd in het gezagsregister of testament, of deze persoon de voogdij niet accepteert). De gezagsbeëindigende maatregel wordt opgelegd als een kind zodanig opgroeit dat hij in zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd en de ouder ook in de toekomst niet in staat geacht wordt om de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding te dragen of als de ouder het gezag misbruikt. In veel gevallen is er al een ondertoezichtstelling en een uithuisplaatsing geweest voordat er een gezagsbeëindigende maatregel wordt uitgesproken door de rechter. De gezagsbeëindigende maatregel is in principe een definitieve maatregel die geldt tot het kind 18 jaar is.

Het betreft alleen gevallen waarbij de voogdij wordt uitgevoerd door de gecertificeerde instelling zelf, en het kind wordt opgevoed in een pleeggezin of tehuis. Situaties waarbij een pleegouder (pleegoudervoogd) of iemand anders die sterk betrokken is bij het kind (burgervoogd), de voogdij overneemt van de gecertificeerde instelling, vallen hierbuiten.

Machtiging uithuisplaatsing

Een machtiging uithuisplaatsing is een juridische maatregel die door de kinderrechter kan worden uitgesproken als er (ernstige) zorgen zijn over de verzorging en opvoeding van een kind óf als de kinderrechter het nodig acht dat de geestelijke of lichamelijke toestand van het kind onderzocht moet worden op een plek buiten het gezin. De kinderrechter machtigt de gecertificeerde instelling die de ondertoezichtstelling uitvoert, om het kind dag en nacht uit huis te plaatsen. Dit gebeurt als ouders het niet eens zijn met een uithuisplaatsing.

Een machtiging uithuisplaatsing kan worden aangevraagd door de gecertificeerde instelling, door de Raad voor de Kinderbescherming of het Openbaar Ministerie. Als andere professionals, zoals bij Veilig Thuis, ernstige zorgen hebben over een kind, leggen zij die voor aan de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming kan vervolgens het verzoek tot een machtiging uithuisplaatsing doen.

Het betreft hier de machtiging uithuisplaatsing zoals bedoeld in artikel 265b van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van toezicht en begeleiding voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Bij jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 22 jaar kan ook het jeugdstrafrecht toegepast worden op grond van het adolescentenstrafrecht, indien het ontwikkelingsniveau van de dader daartoe aanleiding geeft.

De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of het Openbaar Ministerie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Individuele trajectbegeleiding Harde Kern

De individuele trajectbegeleiding (ITB) Harde Kern is een intensief begeleidingstraject voor jongeren met structureel crimineel gedrag. ITB Harde Kern is een alternatief voor detentie. Als de jongere niet wil deelnemen aan dit traject of als de jongere zich in dit traject niet aan de afspraken houdt, dan volgt alsnog onvoorwaardelijke detentie.

ITB Harde Kern kan worden gezien als een sterk repressief traject met weinig bewegingsruimte voor de jongere. De jongere krijgt een strikt dagrooster, dat van minuut tot minuut gevolgd moet worden. Daarop wordt streng gecontroleerd. De jeugdreclassering werkt in deze maatregel intensief samen met de politie in een duidelijk omschreven taak- en rolverdeling. Daarnaast werkt de Jeugdreclassering ook intensief samen met gezin, school, vriendenkring en werkplek van de jongere en zet zich in om deze als steun voor de jongere te activeren. Binnen de maatregel kunnen ook programma's worden opgelegd zoals agressietraining, sociale vaardigheidstraining en een leer- en werktraject.

ITB Harde Kern wordt opgelegd door de rechter. De maatregel heeft een duur van 6 maanden en kan met 6 maanden worden verlengd. Na ITB Harde Kern krijgt de jongere begeleiding vanuit het gewone programma van jeugdreclassering.

Episode

Een episode verwijst naar een jeugdhulptraject, of meerdere trajecten die inhoudelijk met elkaar verbonden zijn. Om te bekijken of er terugkeer in de jeugdbescherming en/of jeugdreclassering is en of (en wanneer) een jongere een jeugdhulptraject had lopen, is allereerst bepaald wat de episodes van maatregelen zijn per persoon. Hiervoor is per persoon gekeken welke maatregelen er wanneer liepen en wanneer deze werden afgesloten. Maatregelen die elkaar overlappen, op elkaar aansluiten of waarbij maximaal drie dagen zit tussen het einde van de ene maatregel en de start van de volgende maatregel, worden als één episode beschouwd.

3.7 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

In de onderzoeksbeschrijving [Beleidsinformatie Jeugd](#) staat beschreven hoe de cijfers worden samengesteld.

Cijfers over jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

De ontwikkeling van de jeugdhulp is nader beschreven in de rapportage [Jeugdhulp 2023](#).

De ontwikkeling van jeugdbescherming en jeugdreclassering is nader beschreven in de rapportage [Jeugdbescherming en jeugdreclassering 2023](#).

Meer informatie over de samenloop tussen jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, en over herhaald beroep op jeugdbescherming en- reclassering is te vinden in de tabel [Herhaald beroep en verloop](#).

Een overzicht van publicaties, tabellen en nadere onderzoeken over jeugdzorg is te vinden in de [Jeugdmonitor](#).

Literatuur

CBS (2023). [Achtergrondkenmerken van jongeren met jeugdzorg](#). CBS longread.

4 Opgroeien in de bijstand

Auteur: Noortje Pouwels-Urlings

Eind 2023 leefden er 184 duizend minderjarige bijstandskinderen in Nederland. Dit aantal is voor het zevende jaar op rij gedaald. Bijstandskinderen zijn relatief vaak in het buitenland geboren of hebben minstens één ouder die in het buitenland is geboren. Ze wonen vaak alleen bij hun moeder. In 2022 had een bijstandsgezin met minderjarige kinderen gemiddeld 2 400 euro per maand te besteden en een vermogen van 500 euro. Hoe jonger de kinderen zijn, hoe minder het bijstandsgezin doorgaans te besteden heeft, hoe lager het vermogen is en hoe groter het risico op armoede.

4.1 Aantal bijstandskinderen

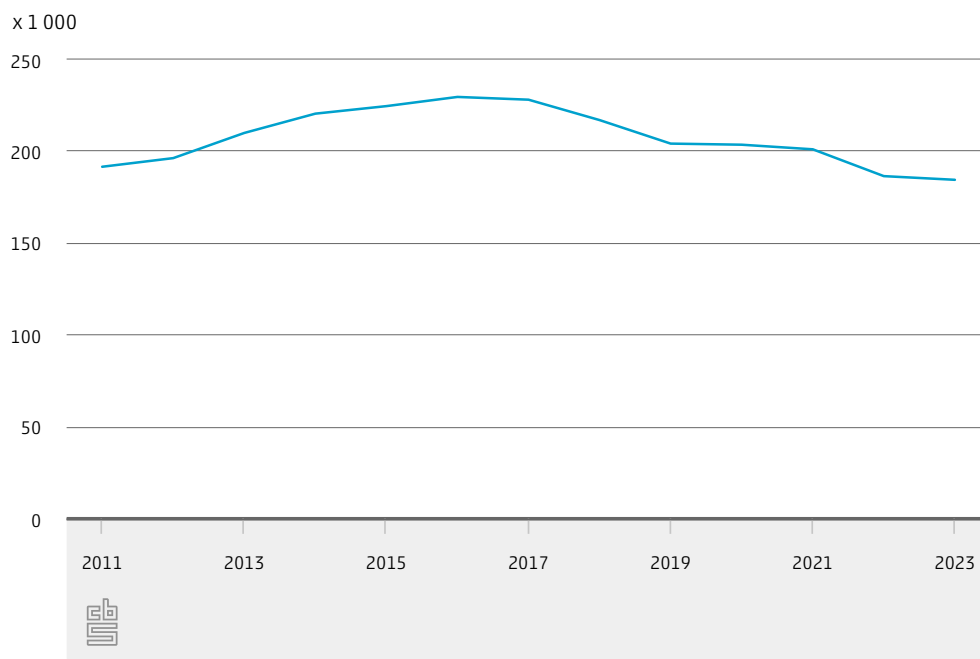
Om welke kinderen gaat het?

In de Jeugdmonitor worden minderjarige kinderen als bijstandskinderen beschouwd als minimaal één ouder van het kind in het huishouden op 31 december een bijstands-uitkering ontvangt. Hierbij tellen alle bijstandsgelateerde uitkeringen mee: algemene bijstand, [Bbz](#), [IOAZ](#), [IOAW](#) en [WWIK](#).

Voor het zevende jaar op rij minder bijstandskinderen

Eind 2023 waren er 184 duizend minderjarige bijstandskinderen in Nederland, wat 5,7 procent is van alle kinderen onder de 18 jaar. Dat zijn 2 duizend kinderen minder dan eind 2022. Het aantal daalt nu al zeven jaar op rij. Tussen 2011 en 2016 nam het aantal minderjarige bijstandskinderen nog toe met 38 duizend.

4.1.1 Minderjarige bijstandskinderen, 31 december

15 duizend

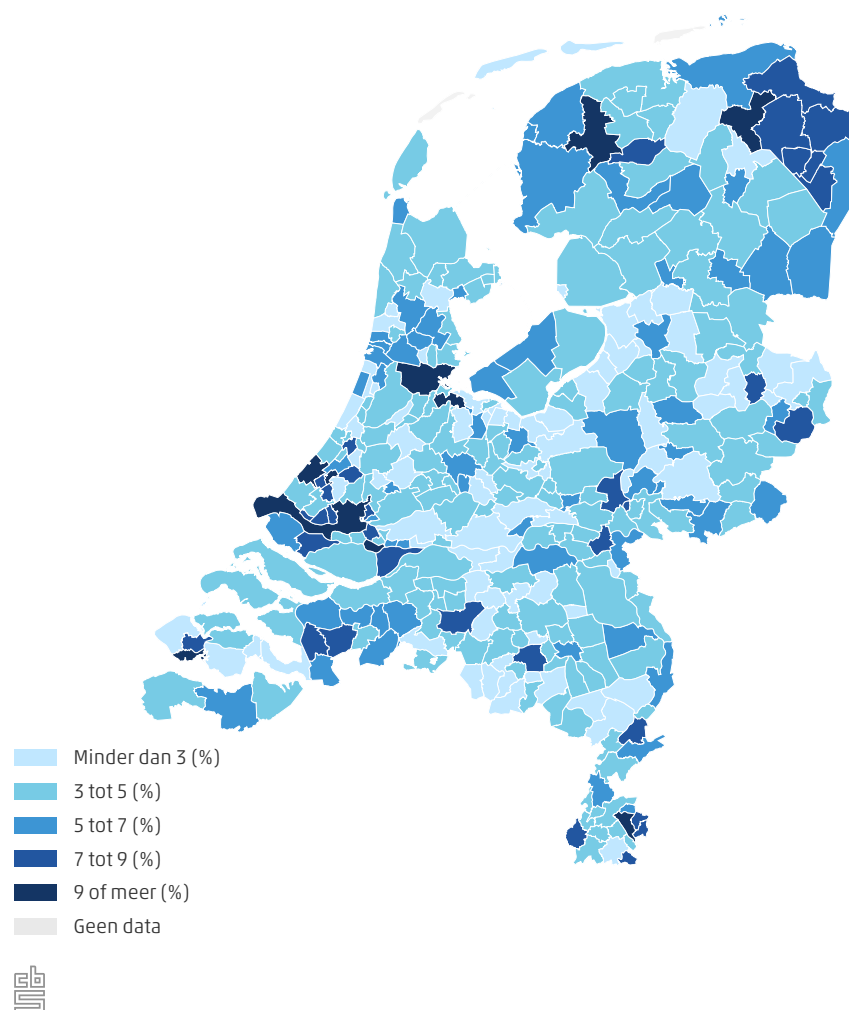
minderjarige bijstandskinderen in
Rotterdam

Meeste bijstandskinderen in Rotterdam

In Rotterdam woonden eind 2023 bijna 15 duizend minderjarige bijstandskinderen, wat 12,5 procent van alle minderjarige kinderen in die stad is. Net als in 2022 was Rotterdam de gemeente met het hoogste aandeel bijstandskinderen, gevolgd door Heerlen (12,3 procent) en Amsterdam (10,2 procent). Ook Den Haag stond met 9,5 procent in de top 10 van gemeenten met het hoogste aandeel bijstandskinderen. Grote steden buiten de Randstad, zoals Enschede en Groningen, stonden ook in de top 10. Utrecht niet, maar had met 6,8 procent wel een bovengemiddeld aandeel. In 73 gemeenten was het aandeel minderjarige bijstandskinderen minstens zo hoog als het landelijk gemiddelde (5,7 procent), in 267 gemeenten was het aandeel juist kleiner. In gemeenten zoals Rozendaal en Urk was het aandeel kleiner dan 2 procent. Ook op de Waddeneilanden woonden weinig bijstandskinderen.

4.1.2 Minderjarige bijstandskinderen, 31 december 2023

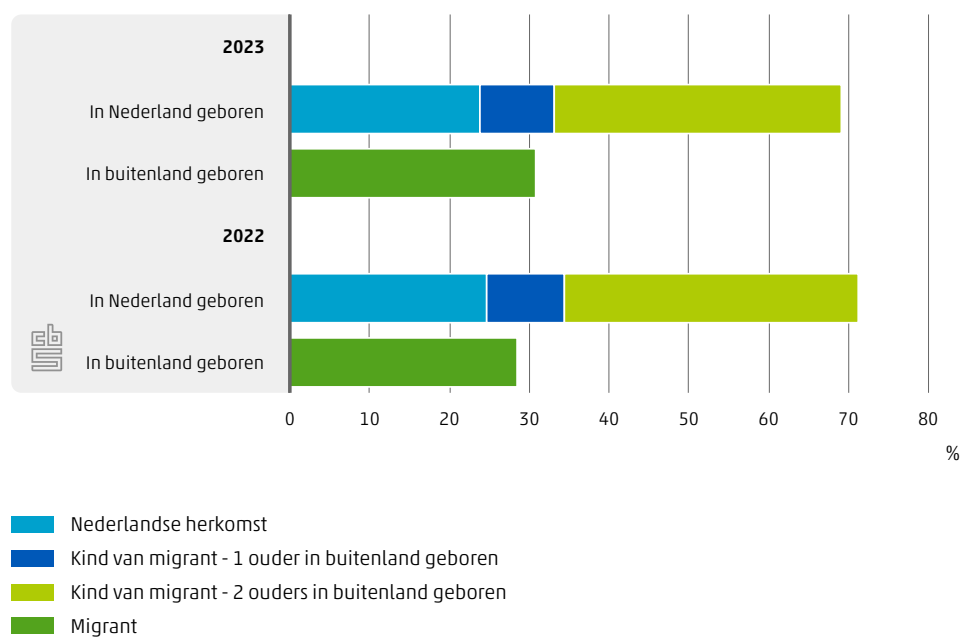
4.2 Herkomst

Bijstandskinderen zijn vaak in Nederland geboren

De meeste minderjarige bijstandskinderen (69 procent) zijn geboren in Nederland. De overige 31 procent is in het buitenland geboren en daarmee migrant. Deze verhouding is iets veranderd ten opzichte van 2022; toen was 71 procent geboren in Nederland en 29 procent in het buitenland. Het aandeel bijstandskinderen dat in het buitenland is geboren, neemt al een aantal jaren toe.

Hoewel veel bijstandskinderen in Nederland zijn geboren, zijn ze wel vaak van buitenlandse herkomst omdat minstens één van hun ouders in het buitenland is geboren. Ongeveer 36 procent is in Nederland geboren en heeft twee ouders die in het buitenland zijn geboren, en 9 procent heeft één in het buitenland geboren ouder. De overige 24 procent is geboren in Nederland en heeft ouders die ook in Nederland zijn geboren.

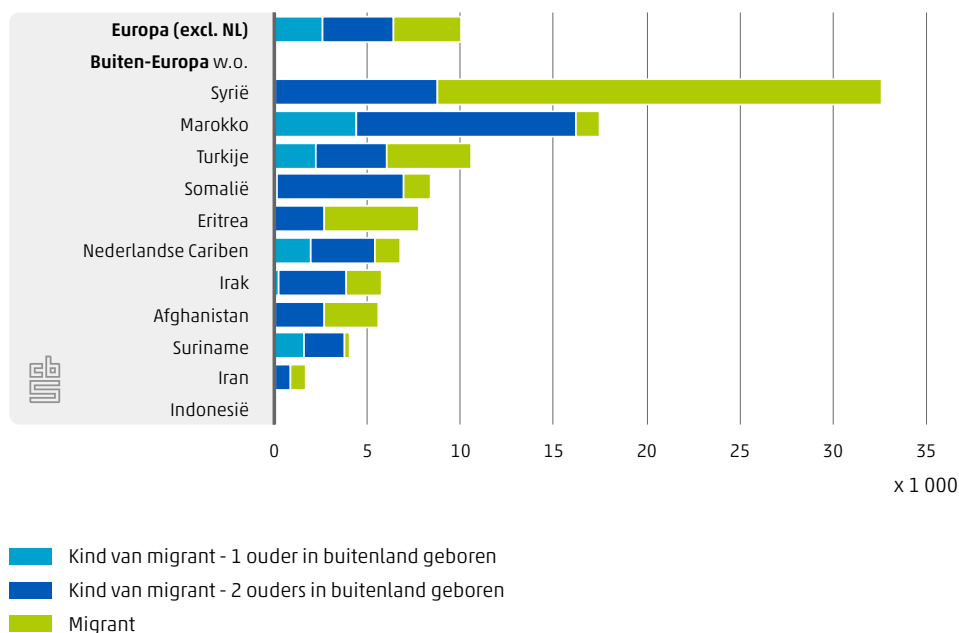
4.2.1 Geboorteland minderjarige bijstandskinderen, 31 december

Veel bijstandskinderen uit Syrië en Marokko

Van de bijstandskinderen met een buitenlandse herkomst waren kinderen met een Syrische herkomst eind 2023 met bijna 33 duizend de grootste subgroep, gevolgd door kinderen met een Marokkaanse herkomst (18 duizend). Er zijn meer bijstandskinderen uit vluchtelingenlanden (Syrië, Somalië, Eritrea, Irak, Afghanistan en Iran) dan uit de klassieke migratielanden (Turkije, Marokko, Suriname, Nederlandse Cariben en Indonesië); 62 duizend versus 39 duizend. Van de bijstandskinderen uit Syrië en Eritrea was het merendeel geboren in hun land van herkomst (ongeveer 7 op de 10), dit in tegenstelling tot bijstandskinderen uit andere landen.

4.2.2 Herkomst minderjarige bijstandskinderen, 31 december 2023

4.3 Thuissituatie

Bijstandsgezinnen

Deze paragraaf gaat specifiek over de bijstandsgezinnen waar kinderen deel van uitmaken. De cijfers zijn gemaakt op basis van het [Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek \(IIV\)](#). In deze statistiek worden bijstandsgezinnen gedefinieerd als huishoudens waar een bijstandsuitkering over het hele jaar de voornaamste bron van inkomen was. Bij het samenstellen van deze publicatie waren de IIV-gegevens beschikbaar tot en met 2022.

68% van de bijstandsgezinnen
is een eenoudergezin

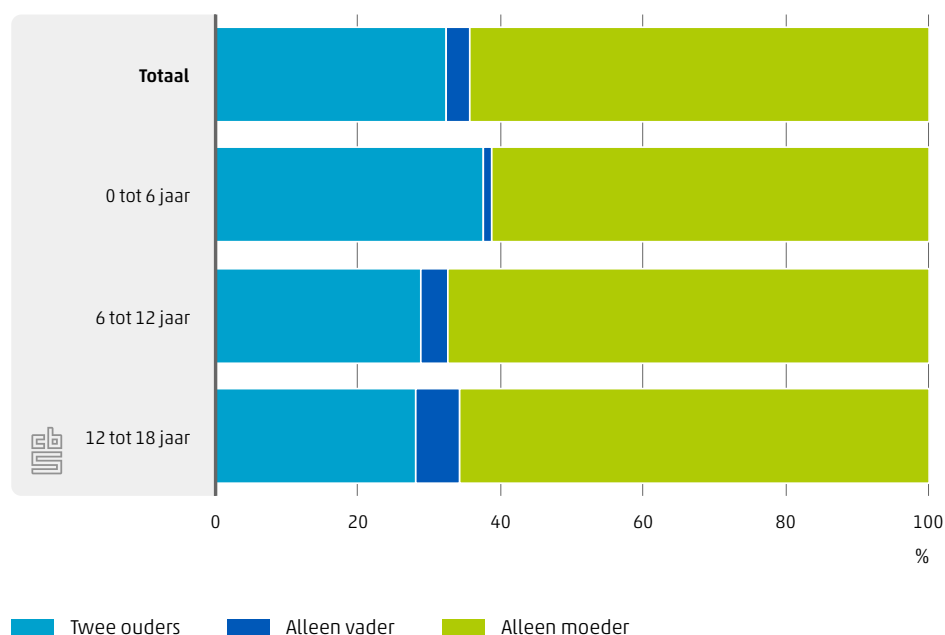

Vooral alleenstaande moeders

In 2022 waren er 78 duizend huishoudens met kinderen onder de 18 jaar en een bijstandsuitkering als belangrijkste inkomensbron. Twee derde van deze huishoudens was een eenoudergezin, meestal alleenstaande moeders. Bij jonge bijstandsgezinnen zijn de twee ouders vaker bij elkaar dan bij oudere bijstandsgezinnen. In 38 procent van de

bijstandsgesinnen met een jongste kind onder de 6 jaar waren de ouders nog samen, terwijl dit bij gezinnen met een jongste kind tussen 12 en 18 jaar 28 procent was.

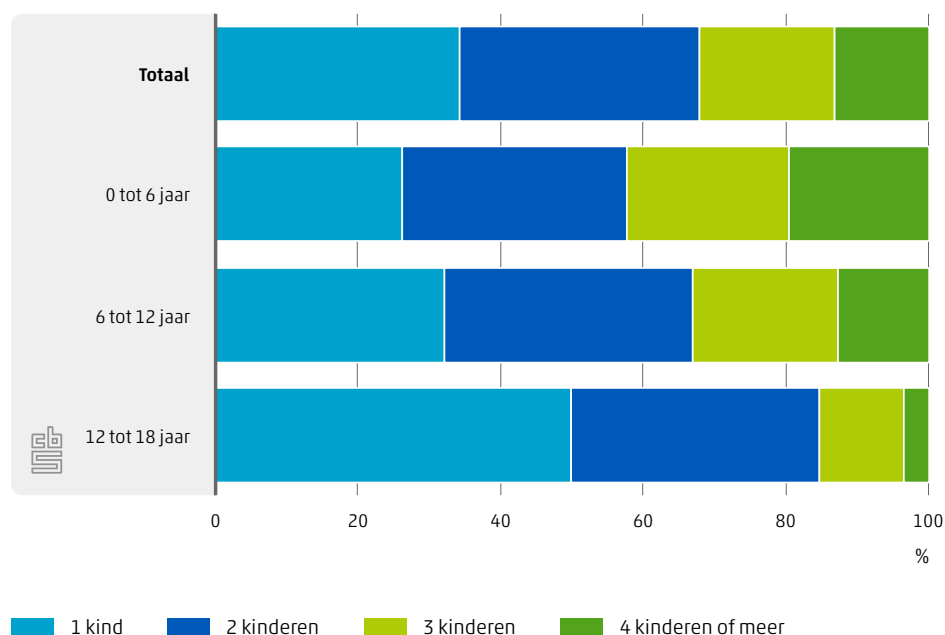
4.3.1 Samenstelling bijstandshuishouden naar leeftijd jongste kind, 2022*

Ruim een derde kinderen in bijstandsgesin zonder broer of zus

Van alle bijstandsgesinnen met minderjarige kinderen had 34 procent één thuiswonend kind, 34 procent twee thuiswonende kinderen en 32 procent had drie of meer kinderen. Bijstandsgesinnen met ten minste één kind onder de 6 jaar hebben gemiddeld meer thuiswonende kinderen dan gezinnen met oudere kinderen. Bijna driekwart van de bijstandsgesinnen met het jongste kind onder de 6 jaar had twee of meer thuiswonende kinderen. Voor gezinnen met het jongste kind tussen 12 en 18 jaar was dit de helft.

4.3.2 Thuiswonende kinderen in bijstandshuishouden naar leeftijd jongste kind, 2022*

4.4 Welvaartspositie

2 400 euro per maand te besteden

Bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen hadden in 2022 een besteedbaar inkomen van gemiddeld 29 duizend euro, wat neerkomt op 2 400 euro per maand. Andere gezinnen met minderjarige kinderen hadden 2,5 keer zoveel te besteden, gemiddeld 73 duizend euro per jaar.

Naarmate bijstandsgezinnen zich in een latere levensfase bevinden, ligt het gemiddeld inkomen iets hoger. De jongste gezinnen (jongste kind tot 6 jaar) hadden in 2022 gemiddeld 2 300 euro per maand te besteden, de middelste groep (jongste kind 6 tot 12 jaar) 2 400 euro per maand, en de oudste groep (jongste kind 12 tot 18 jaar) 2 500 euro per maand.

36 procent van de bijstandsgezinnen heeft negatief vermogen

Bijstandsgezinnen hebben geen groot vermogen, omdat ze anders niet in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering. Op 1 januari 2022 bedroeg het doorsnee vermogen van bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen 500 euro. Dit varieerde van 200 euro bij de jongste gezinnen tot 800 euro bij de oudste. Het doorsnee vermogen van andere gezinnen met kinderen onder de 18 jaar bedroeg op dat moment 192 duizend euro.

Op 1 januari 2022 had 36 procent van de bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen een negatief vermogen. Een negatief vermogen betekent dat de schulden groter zijn dan de bezittingen. Onder niet-bijstandsgezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar was dit aandeel 11 procent.

Bijstandsgezinnen wonen bijna altijd in huurwoning

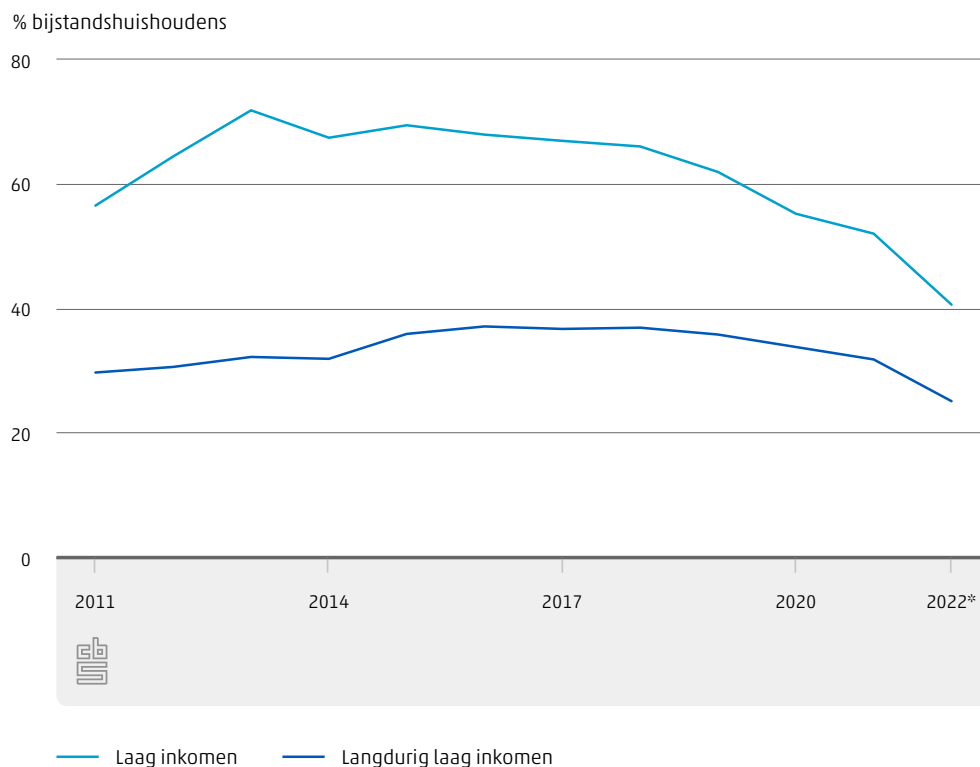
Bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen wonen vrijwel altijd in een huurwoning, en bijna al deze huurders ontvangen huurtoeslag. Eigenwoningbezit is vooral voorbehouden aan niet-bijstandsgezinnen; driekwart van hen had in 2022 een eigen woning. Slechts 11 procent woonde in een huurwoning en ontving huurtoeslag.

4 op de 10 bijstandsgezinnen loopt risico op armoede

In 2022 moest 41 procent van de bijstandsgezinnen met minderjarige kinderen in Nederland rondkomen van een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Dat is fors minder dan de 52 procent in 2021. De sterke afname komt door de energiemaatregelen: bijstandsontvangers met een laag inkomen kregen in 2022 naast korting op de energierekening (380 euro) ook een energietoeslag van 1 300 euro. Het aandeel bijstandsgezinnen onder de lage-inkomensgrens daalt sinds 2015. Ook bij niet-bijstandsgezinnen was er een daling; in 2022 moest 2,7 procent van deze gezinnen rondkomen van een laag inkomen.

Armoede is vaak langdurig. In 2022 had 25 procent van de bijstandsgezinnen al minstens vier jaar op rij een laag inkomen. In 2021 was dit nog 32 procent. Dat was de grootste afname in jaren.

4.4.1 Bijstandshuishoudens met risico op armoede

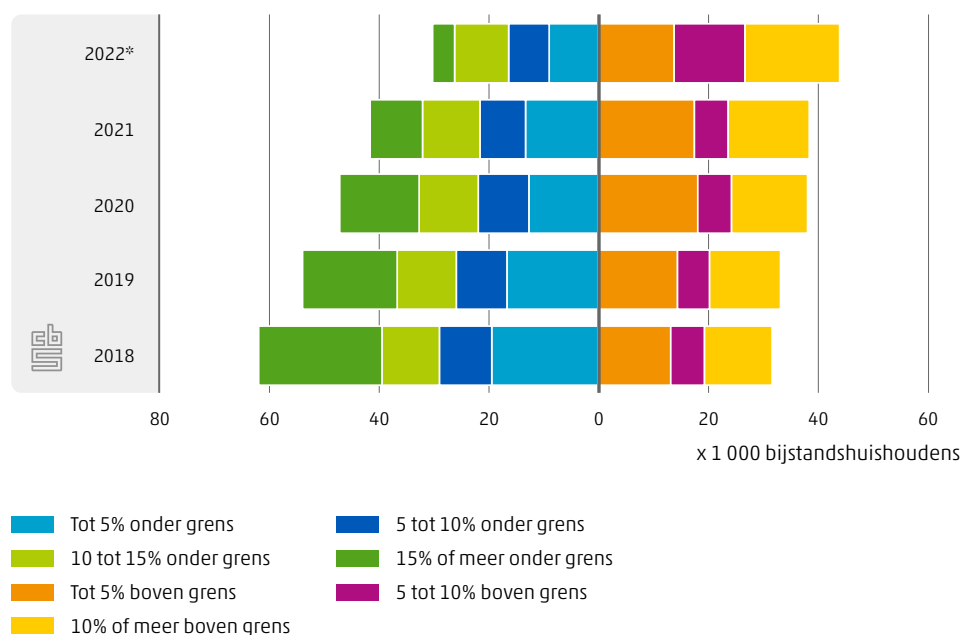
Jonge gezinnen lopen grootste armoederisico

Het risico op armoede is hoger onder jonge bijstandsgesinnen. 59 procent van de gezinnen met het jongste kind onder de 6 jaar had een inkomen onder de lage inkomensgrens, tegenover 20 procent van de gezinnen met het jongste kind tussen 12 en 18 jaar.

Meer bijstandsgesinnen boven de lage-inkomensgrens

Naast het aantal huishoudens met risico op armoede is het van belang om inzicht te hebben in de spreiding van het inkomen rondom de lage-inkomensgrens. In vergelijking met recente jaren zijn er veel minder bijstandsgesinnen met een inkomen net onder de lage inkomensgrens. In 2022 hadden 8,8 duizend bijstandsgesinnen een inkomen dat maximaal 5 procent onder de lage-inkomensgrens lag, 4,3 duizend minder dan in 2021. Ook de groep met een inkomensstekort van meer dan 15 procent onder de lage-inkomensgrens nam flink af: van 9,6 duizend in 2021 naar 4,1 duizend in 2022. In 2022 waren er voor het eerst meer bijstandsgesinnen met een inkomen boven de lage-inkomensgrens dan eronder. Deze verschuiving komt vooral door de energietoeslag.

4.4.2 Bijstandshuishoudens ten opzichte van lage- inkomensgrens

4.5 Begrippen

Bbz

Besluit bijstandverlening zelfstandigen.

IOAZ

Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikt gewezen zelfstandigen.

IOAW

Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers.

WWIK

Wet werk en inkomen kunstenaars.

Besteedbaar inkomen

Het besteedbaar inkomen bestaat uit het bruto-inkomen (inkomen als werknemer, inkomen als zelfstandige, inkomen uit vermogen, uitkeringen in het kader van inkomensverzekeringen en sociale voorzieningen), verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen.

Vermogen

Het vermogen is opgebouwd uit het saldo van bezittingen en schulden. De bezittingen omvatten bank- en spaartegoeden, effecten, eigen woning en ander onroerend goed, ondernemingsvermogen, aanmerkelijk belang en overige bezittingen. De schulden betreffen de hypotheekschuld eigen woning, studieschulden en overige schulden. De hypotheekschuld

is de stand van de schuld waarover rente is verschuldigd. Opgebouwde tegoeden voor de aflossing van de hypotheek via spaar- en beleggingshypotheeken worden in mindering gebracht op de hypotheekschuld. Pensioenaanspraken worden niet tot het vermogen gerekend.

Lage-inkomensgrens

De lage-inkomensgrens weerspiegelt een vast koopkrachtbedrag in de tijd. De grens is afgeleid van het bijstandsniveau voor een alleenstaande in 1979, toen dit in koopkracht het hoogst was. Voor meerpersoonshuishoudens is deze grens met behulp van equivalentiefactoren aangepast aan omvang en samenstelling van het huishouden. Omdat de lage-inkomensgrens alleen voor de prijsontwikkeling wordt geïndexeerd, is dit criterium bij uitstek geschikt voor vergelijkingen in de tijd. Bij een inkomen onder de lage-inkomensgrens spreekt het CBS van een laag inkomen of van een armoederisico.

In 2022 lag de grens voor een alleenstaande op 1 200 euro netto per maand. Voor een paar zonder kinderen was dat 1 690 euro, en met twee minderjarige kinderen 2 300 euro. Voor een eenoudergezin met twee minderjarige kinderen bedroeg de grens 1 830 euro.

4.6 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over het aantal jongeren in bijstandsgezinnen naar leeftijd, kenmerken van huishoudens en regio zijn te vinden op [Jeugdmonitor Statline](#).

Cijfers over het percentage minderjarige kinderen in een bijstandsgesin naar regio zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

5 School

Auteurs: Bertina Ransijn, Iris van Santen

Jongeren in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs volgden in schooljaar 2023/'24 iets vaker een vmbo-opleiding dan een havo- of vwo-opleiding. Dit beeld is weinig veranderd de afgelopen jaren. Het slagingspercentage is wel gedaald, vooral bij havo, en was in 2023 lager dan in de periode voor de coronapandemie. Jongens met een natuurprofiel op de havo en het vwo hadden het hoogste slagingspercentage.

5.1 Vmbo'ers in het derde leerjaar

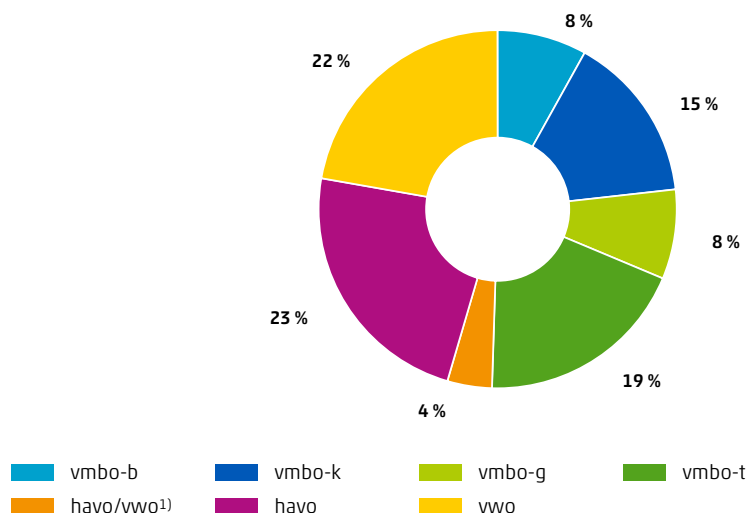
In schooljaar 2023/'24 zaten 190 duizend leerlingen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs (exclusief praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs). Iets meer dan de helft van deze leerlingen (51 procent) zat op het vmbo, de anderen volgden havo (23 procent), vwo (22 procent) of een algemeen leerjaar havo/vwo (4 procent). Het aandeel leerlingen op het vmbo was vergelijkbaar met voorgaande schooljaren. Het aandeel jongeren dat in het derde leerjaar een vmbo-opleiding volgt, is onder meiden kleiner dan onder jongens (49 procent tegenover 52 procent).

51% van de leerlingen in het derde leerjaar op het vmbo

Leerlingen in het vmbo kunnen kiezen uit vier leerwegen: de beroepsgerichte leerweg (vmbo-b), de kadergerichte leerweg (vmbo-k), de gemengde leerweg (vmbo-g) en de theoretische leerweg (vmbo-t). In schooljaar 2023/'24 volgde 23 procent van de 190 duizend leerlingen in het derde leerjaar de beroepsgerichte of kadergerichte leerweg. In deze leerwegen ligt de nadruk meer op het beroepsgerichte programma dan bij de gemengde en theoretische leerweg. Een vmbo-b-diploma geeft toegang tot mbo niveau 2, en vmbo-k tot mbo niveau 3 en 4. 28 procent volgde de gemengde of theoretische leerweg. Een diploma voor vmbo-g en vmbo-t geeft toegang tot mbo niveau 4 en als er een extra vak gedaan is, ook tot de havo. In tegenstelling tot het vmbo-t, volgen leerlingen op het vmbo-g ook een beroepsgericht vak.

5.1.1 Leerlingen in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs, 2023/'24*

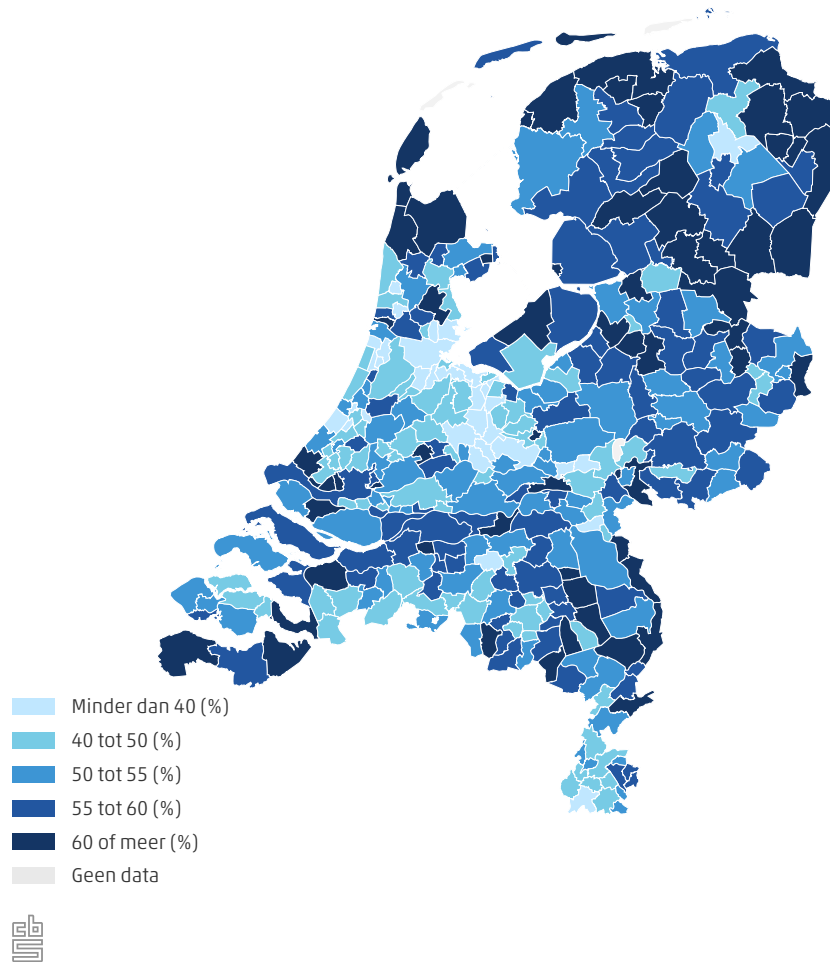
Relatief veel vmbo'ers in Flevoland, Drenthe en Fryslân

In de provincies Utrecht en Noord-Holland volgden respectievelijk 42 en 45 procent van de leerlingen een vmbo-opleiding. Dat was lager dan het landelijke gemiddelde. In Flevoland, Drenthe en Fryslân was dit juist hoger dan gemiddeld: bijna 6 op de 10 leerlingen uit het derde leerjaar gingen naar het vmbo. Bij de andere provincies zat tussen de 52 en 56 procent van de leerlingen op het vmbo.

Het aandeel vmbo'ers in het derde leerjaar verschilt per gemeente. In Oldambt en Pekela was dit het grootst: ruim 7 op de 10 leerlingen gingen naar het vmbo (respectievelijk 73 en 72 procent). In Bloemendaal, Laren, Oegstgeest en Heemstede was dit een stuk lager, rond de 2 op de 10 leerlingen.

In Rotterdam zat 55 procent van de leerlingen op het vmbo. In Utrecht en Amsterdam volgden de meeste leerlingen in het derde leerjaar havo of vwo en was het aandeel vmbo'ers met respectievelijk 37 en 39 procent juist relatief klein. In Den Haag was de verhouding vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde: evenveel leerlingen volgden havo of vwo als vmbo.

5.1.2 Vmbo'ers in leerjaar 3 naar woongemeente, 2023/'24*

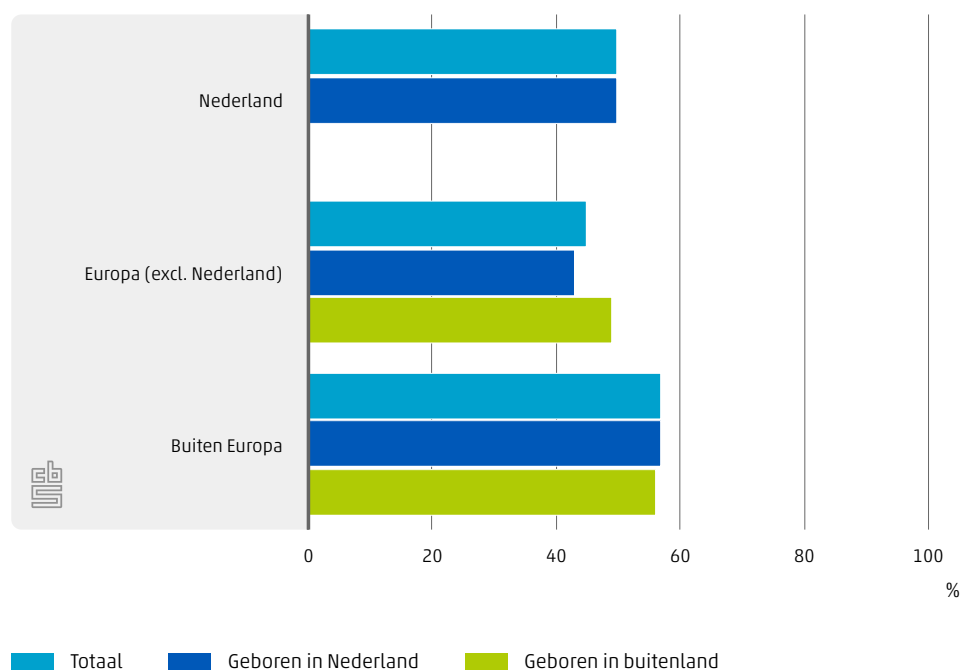
* voorlopige cijfers

Leerlingen met een herkomstland buiten Europa vaker op het vmbo

Van de 190 duizend derdeklassers in het voortgezet onderwijs had het merendeel een Nederlandse herkomst (72 procent). Dit zijn leerlingen die in Nederland zijn geboren én waarvan de ouders in Nederland zijn geboren. In schooljaar 2023/'24 ging de helft van hen naar het vmbo.

Bijna 40 duizend leerlingen hadden een buiten-Europese herkomst, van hen ging 57 procent naar het vmbo. Zij volgden dus vaker een vmbo-opleiding dan leerlingen met een Nederlandse herkomst. Leerlingen met een Europese herkomst gingen juist minder vaak naar het vmbo (45 procent), met name de leerlingen die in Nederland zijn geboren (43 procent). Onder leerlingen met een herkomst buiten Europa was er nauwelijks verschil in vmbo-deelname tussen degenen die in Nederland zijn geboren en degene die dat niet zijn.

5.1.3 Vmbo'ers in leerjaar 3 naar herkomst, 2023/'24*

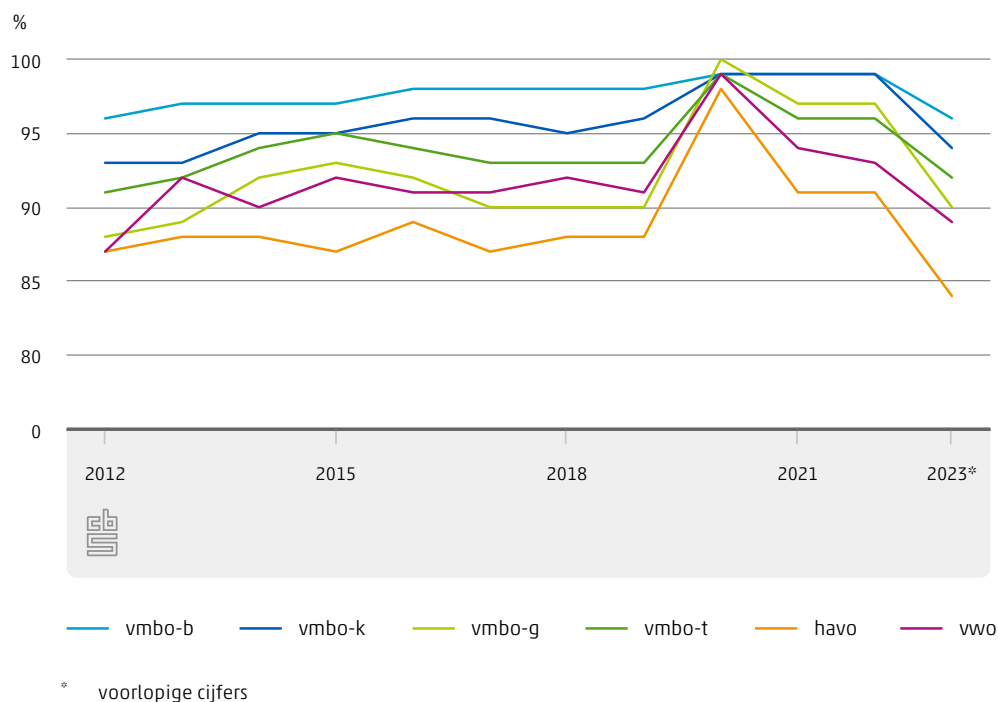
5.2 Geslaagden in het voortgezet onderwijs

In 2023 slaagde 89 procent van de 174 duizend eindexamenkandidaten in het voortgezet onderwijs. Dit is het laagste percentage sinds jaren en vergelijkbaar met 2012. In 2023 waren er voor het eerst geen aanpassingen in de [slaag-zakregeling](#), die in de jaren 2020 tot 2022 van kracht was vanwege de coronapandemie.

Het slagingspercentage van vmbo-b is hoog en relatief stabiel: de afgelopen jaren was dat hoger dan 96 procent. Van de examenkandidaten vmbo-g, met bijna 8 duizend leerlingen de kleinste groep binnen het vmbo, slaagde in 2023 90 procent. Dat is vergelijkbaar met de periode voor de coronapandemie; in 2019 was het slagingspercentage ook 90 procent.

De afgelopen jaren is het slagingspercentage onder havisten het laagst van alle schoolsoorten op het voortgezet onderwijs, en dat was in 2023 niet anders. In 2023 slaagde 84 procent van de 50 duizend havo-examenkandidaten. Dat is 7 procentpunten lager dan een jaar eerder en daarmee het laagste slagingspercentage in jaren. In 2012 was dit 87 procent. Van de ruim 37 duizend vwo-examenkandidaten slaagde 89 procent in 2023. Dat is 4 procentpunten lager dan een jaar eerder, maar 2 procentpunten hoger dan in 2012.

5.2.1 Slagingspercentage voortgezet onderwijs

Het slagingspercentage op de havo lag in 2023 voor jongens (85 procent) iets hoger dan voor meiden (83 procent). Ook op het vwo slaagden in 2023 jongens vaker dan meiden (90 procent van de jongens en 88 procent van de meiden). Op het vmbo was er nauwelijks verschil tussen jongens en meiden; ze slaagden even vaak voor hun eindexamen.

83% van de meiden op de havo
geslaagd voor hun eindexamen

Bij examenkandidaten met een herkomstland buiten Europa waren de slagingspercentages in 2023 lager dan bij examenkandidaten met een Nederlandse herkomst. Examenkandidaten met een Europese herkomst slaagden op het vmbo-b en het vwo ongeveer even vaak als die met een Nederlandse herkomst. Voor de andere onderwijssoorten lag het percentage net iets lager, maar wel hoger dan dat van kandidaten met een niet-Europese herkomst.

5.3 Slagingspercentages naar profielen havo en vwo

Leerlingen op de havo en het vwo kunnen aan het einde van het derde leerjaar kiezen uit de profielen cultuur & maatschappij, economie & maatschappij, natuur & gezondheid en natuur & techniek. Deze profielen bepalen voor een groot deel in welke vakken ze eindexamen gaan doen. Op de havo had het merendeel van de eindexamenkandidaten uit 2023 een

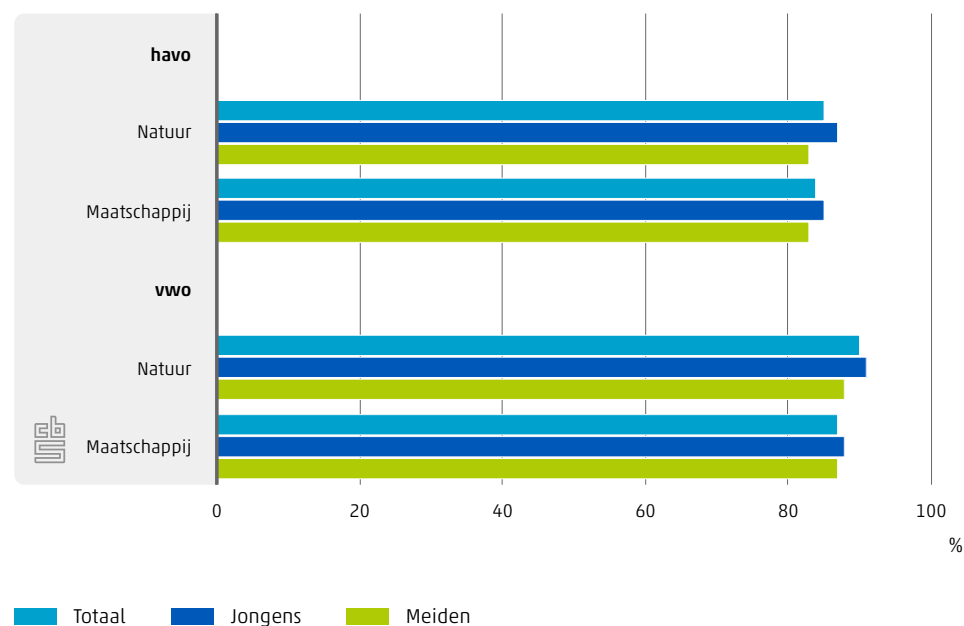
maatschappijprofiel: 62 procent van de jongens en 63 procent van de meiden. Op het vwo had juist ruim de helft een natuurprofiel (jongens 59 procent en meiden 56 procent).

Eindexamenkandidaten kunnen ook een dubbelprofiel hebben, waarbij ze eindexamen voor de verplichte onderdelen van twee verschillende profielen doen. Dit komt relatief vaak voor op het vwo: van de ruim 37 duizend eindexamenkandidaten had bijna 1 op 3 eindexamenkandidaten in 2023 zowel natuur & gezondheid als natuur & techniek. Bij de havo had 1 op de 10 eindexamenkandidaten dit dubbelprofiel. Ook de combinatie van cultuur & maatschappij en economie & maatschappij komt relatief vaak voor, 15 procent bij vwo en 3 procent bij havo. Een cross-over van natuur en maatschappij, zoals bijvoorbeeld natuur & gezondheid en economie & maatschappij, komt zelden voor.

Onder de geslaagde havisten was zowel bij de natuur- als maatschappijprofielen verschil tussen jongens en meiden. Jongens met een natuurprofiel hadden het hoogste slagingspercentage: 87 procent. Het verschil tussen jongens en meiden was bij het natuurprofiel 4 procentpunten en bij het maatschappijprofiel 2 procentpunten.

Bij de vwo'ers was het verschil tussen jongens en meiden in het slagingspercentage vooral zichtbaar bij het natuurprofiel: 3 procentpunten, tegenover 1 procentpunt bij het maatschappijprofiel. Verder slaagden meer leerlingen voor het natuurprofiel dan voor het maatschappijprofiel, ruim 19 duizend leerlingen behaalden hun vwo-diploma met een natuurprofiel. Dit gold zowel voor meiden als voor jongens.

5.3.1 Slagingspercentage naar profiel, 2023*

* voorlopige cijfers

5.4 Begrippen

Bekostigd onderwijs

Onderwijs dat wordt bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Havo

De havo is een onderwijssoort in het voortgezet onderwijs die vooral bedoeld is als voorbereiding op het hoger beroepsonderwijs. Met een havo-diploma is het tevens mogelijk om door te stromen naar het vijfde leerjaar van het vwo. De havo heeft vijf leerjaren. In de tweede fase (leerjaren 4 en 5) kiezen leerlingen uit vier profielen.

Herkomstland

Kenmerk dat weergeeft in welk land iemand geboren is of waar diens ouders geboren zijn. De herkomst van personen die in het buitenland zijn geboren wordt bepaald door hun eigen geboorteland. Bij personen die in Nederland geboren zijn, wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de ouders. Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, is het geboorteland van de moeder leidend in het bepalen van de herkomst. De geboortegegevens van de moeder zijn vaker bekend dan die van de vader. Wanneer de moeder in Nederland is geboren of het geboorteland van de moeder onbekend is, dan wordt het geboorteland van de vader gebruikt. Het kan in enkele gevallen voorkomen dat het herkomstland van een leerling niet bepaald kan worden. In dit hoofdstuk zijn deze leerlingen samengevoegd bij de categorie Buiten Europa (geboren buiten Nederland).

Maatschappijprofiel

Profiel cultuur & maatschappij en economie & maatschappij, inclusief dubbelprofiel cultuur & maatschappij/economie & maatschappij.

Natuurprofiel

Profiel natuur & gezondheid en natuur & techniek, inclusief dubbelprofiel natuur & gezondheid/natuur & techniek.

Onderwijssoorten

vso = voortgezet speciaal onderwijs
vmbo = voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
havo = hoger algemeen voortgezet onderwijs
vwo = voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
mbo = middelbaar beroepsonderwijs
vavo = voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
hbo = hoger beroepsonderwijs
wo = wetenschappelijk onderwijs

Slaag-zakregeling

In verband met de coronapandemie is de slaag-zakregeling voor eindexamenkandidaten een aantal keren aangepast. In 2023 was dat voor het eerst niet meer het geval en gold de examenregeling zoals die tot en met 2019 ook van kracht was.

In 2020 gingen de centrale examens niet door en werd het diploma gegeven op basis van de resultaten van de schoolexamens. Ook mochten de examenkandidaten maximaal twee resultatenverbeteringstoetsen maken die voor 50 procent meetelden voor het eindcijfer, als

het cijfer hoger was dan het cijfer van het schoolexamen. Leerlingen op vmbo-b en vmbo-k mochten daarnaast nog een resultaatverbeteringstoets maken voor hun beroepsgerichte profielvak.

In 2021 en 2022 ging het centraal examen wel door, maar waren er een aantal maatregelen van kracht. Zo mochten examenkandidaten de centrale examens spreiden over twee tijdvakken, waardoor het mogelijk was om extra voorbereidingstijd te hebben voor deze vakken. Daarnaast waren er twee herkansingsmogelijkheden in plaats van één en was het mogelijk om het eindcijfer van één vak (niet Nederlands, Engels of wiskunde) niet mee te laten tellen voor de uitslag. Het beroepsgerichte profielvak in het vmbo werd afgesloten met een schoolexamen in plaats van een centraal examen. De groep leerlingen die in 2021 examen deed is anders van samenstelling dan voor de pandemie, omdat er destijds vrijwel geen leerlingen waren die het schooljaar daarvoor gezakt waren. De samenstelling van de groep examenkandidaten vanaf 2022 leek weer meer op die van de jaren voor de coronapandemie.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Het vmbo bestaat uit vier leerwegen:

- de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b)
- de kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k)
- de gemengde leerweg (vmbo-g)
- de theoretische leerweg (vmbo-t).

Bij vmbo-b en vmbo-k ligt de nadruk op het beroepsgerichte programma.

Vmbo-b is de vooropleiding voor de basisberoepsopleiding (niveau 2) van het mbo.

Vmbo-k is de vooropleiding voor de vakopleiding (niveau 3) en de middenkaderopleiding (niveau 4) van het mbo.

Vmbo-g en vmbo-t geven toegang tot middenkaderopleiding (niveau 4) van het mbo. Het is, na diplomering met een extra vak, ook mogelijk om vanuit vmbo-g en vmbo-t in te stromen in het vierde leerjaar van de havo. In tegenstelling tot het vmbo-t, volgen leerlingen op het vmbo-g ook een beroepsgericht vak.

Vwo

Het vwo is een onderwijssoort in het voortgezet onderwijs, die vooral bedoeld is als voorbereiding op het wetenschappelijk onderwijs (wo). Het vwo heeft zes leerjaren.

Leerlingen kunnen in de tweede fase (leerjaren 4, 5 en 6) kiezen uit vier profielen. Het vwo kent twee onderwijssoorten: het atheneum en het gymnasium. Op het gymnasium krijgen alle leerlingen Grieks en Latijn in de onderbouw en minimaal één van deze klassieke talen in de bovenbouw.

5.6 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Onderwijscijfers van de groep tot 25 jaar zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over het percentage derdejaars leerlingen in het vmbo naar regio zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over gediplomeerden in het voortgezet onderwijs naar woonregio zijn te vinden op [Jeugdmonitor Statline](#).

Cijfers over gediplomeerden in het voortgezet onderwijs naar achtergrondkenmerken zijn te vinden op [Jeugdmonitor Statline](#).

Cijfers over examenkandidaten en slagingspercentages in het voortgezet onderwijs zijn te vinden op [StatLine](#).

Voor meer informatie over vo-examens en de coronamaatregelen, zie:

[Servicedocument VO examens 2021-2022](#)

[Servicedocument VO examens 2020-2021](#)

[Servicedocument VO examens 2019-2020](#)

Voor meer informatie over examens in het voortgezet onderwijs, zie de website van de [Rijksoverheid](#).

6 Werk

Auteur: Jannes Kromhout

In 2023 steeg het aantal jongeren met betaald werk, vooral onder degenen die geen onderwijs volgden. Niet-onderwijsvolgende jongeren met werk hadden vaker een vast contract naarmate hun leeftijd hoger was. Daarnaast werkten niet-onderwijsvolgende jonge mannen vaker in voltijd dan jonge vrouwen. In de afgelopen jaren is het aantal jonge zelfstandigen ook toegenomen. Steeds meer jonge zelfstandigen werken als medewerker in de persoonlijke dienstverlening, zoals kelners en barpersoneel.

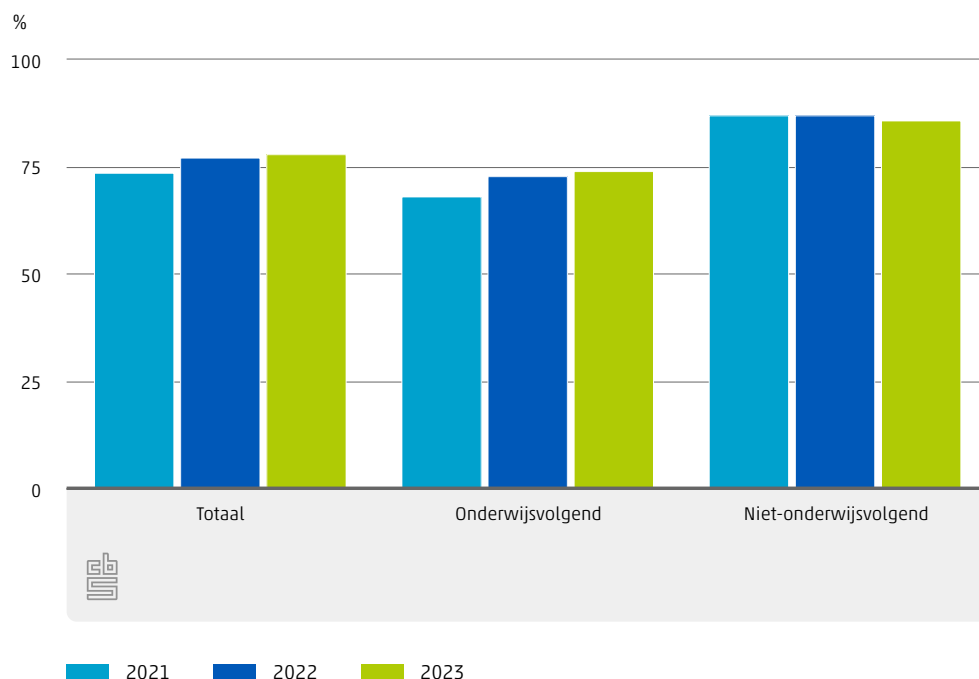
6.1 Arbeidsdeelname

In 2023 waren er 2,6 miljoen jongeren van 15 tot 27 jaar in Nederland, waarvan ruim 2 op de 3 formeel onderwijs volgden. In totaal had 77,9 procent van alle jongeren betaald werk in 2023, ook wel de nettoarbeidsparticipatie genoemd.

Meer onderwijsvolgende jongeren met betaald werk afgelopen twee jaar

In de afgelopen jaren is de arbeidsdeelname onder jongeren gestegen. Vanaf 2014 tot aan het begin van de coronaperiode steeg het percentage jongeren met betaald werk. Na een daling in het begin van de coronaperiode nam bij de onderwijsvolgenden het percentage jongeren met betaald werk weer toe, vooral in 2022. Zo werkte in 2021 68,1 procent van de onderwijsvolgenden en steeg dit naar 74,0 procent in 2023. Ook bij de niet-onderwijsvolgenden was er na de coronaperiode eerst een toename in nettoarbeidsparticipatie, maar die daalde vervolgens licht van 87,1 procent in 2021 naar 86,0 procent in 2023. Ondanks deze daling steeg de totale nettoarbeidsparticipatie van jongeren in deze periode van 73,8 naar 77,9 procent.

6.1.1 Nettoarbeidsparticipatie jongeren (15 tot 27 jaar)

Nieuwe meetmethode

Naar aanleiding van een nieuwe EU-verordening is de meetmethode van de Enquête beroepsbevolking (EBB) aangepast. De aanpassing is bedoeld om de gegevens over de beroepsbevolking internationaal beter op elkaar af te stemmen. Een gevolg van de methodewijziging is dat uitkomsten vanaf het verslagjaar 2021 niet zonder meer vergeleken kunnen worden met de resultaten volgens de oude methode. Vandaar dat het CBS de cijfers over de beroepsbevolking van 2013 tot en met 2020 opnieuw heeft berekend. Dat geldt voor de kernvariabelen, maar niet voor uitsplitsingen naar subgroepen of achtergrondkenmerken. Daar waar de uitkomsten niet zonder meer vergelijkbaar zijn met eerdere jaren wordt dit in de tekst aangegeven of alleen een vergelijking gemaakt van 2021 tot en met 2023.

Over de nieuwe meetmethode zijn meerdere publicaties verschenen. Zie bijvoorbeeld:

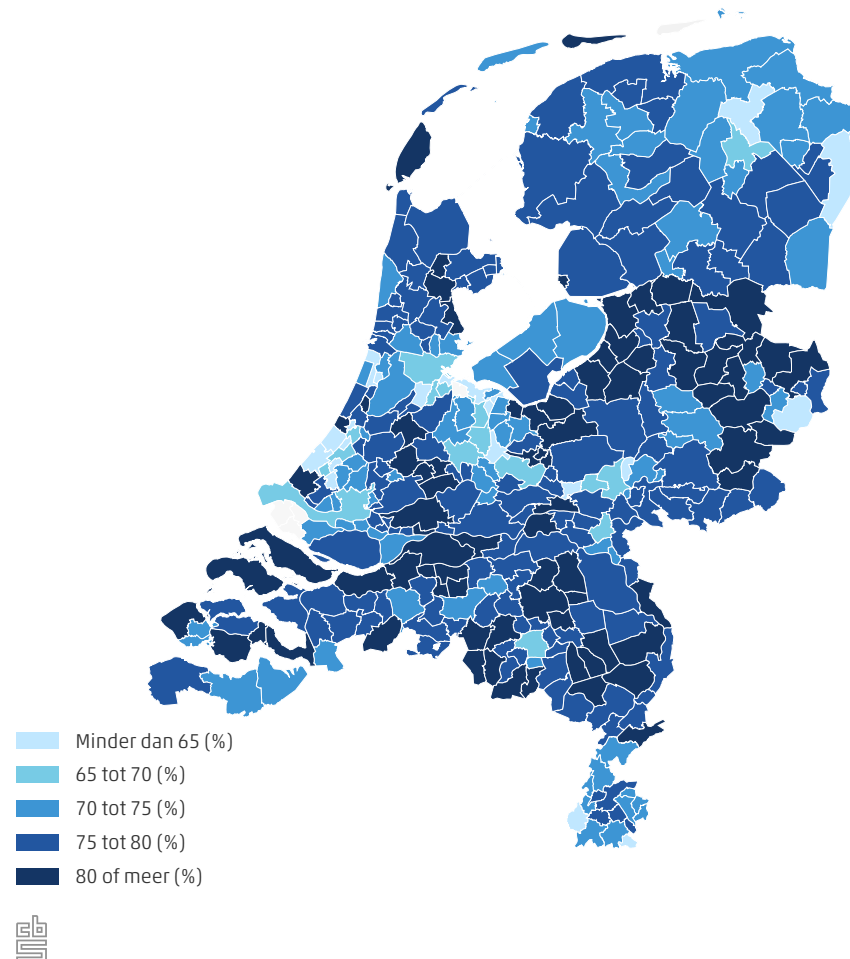
- [Nieuwe meetmethode van invloed op beroepsbevolkingscijfers](#)
- [Meer werklozen, maar ook meer werkenden met nieuwe meetmethode](#)
- [Kwartaalcijfers over de beroepsbevolking op basis van een structureel tijdreeksmodel](#)

Hoogste nettoarbeidsparticipatie in Staphorst, Boekel en Renswoude

In 2022 was de nettoarbeidsparticipatie het hoogst in de gemeenten Staphorst en Boekel. In beide gemeenten had 86,4 procent van de jongeren betaald werk. Ook in Renswoude, Urk, Scherpenzeel, Horst aan de Maas, Rijssen-Holten, Dinkelland en Ameland was de arbeidsparticipatie van jongeren 85,0 procent of hoger.

De gemeente met de laagste arbeidsdeelname onder jongeren was Vaals (42,1 procent). Daarna volgden Wageningen, Wassenaar, Maastricht en Laren, waar ongeveer de helft van de jongeren betaald werk had. De arbeidsdeelname onder jongeren was in studentensteden relatief laag. Dat gold niet alleen voor Wageningen en Maastricht, maar ook voor Delft (57,0 procent), Groningen (61,5 procent), Enschede (63,8 procent), Leiden (65,9 procent) en Nijmegen (67,8 procent).

6.1.2 Nettoarbeidsparticipatie jongeren (15 tot 27 jaar), 2022*

* voorlopige cijfers

Nettoarbeidsparticipatie op basis van registerinformatie

Om de nettoarbeidsparticipatie per gemeente te beschrijven is informatie uit registers gebruikt. De cijfers zijn gebaseerd op data uit het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB) van het CBS, zoals Banen en Lonen op basis van de Polisadministratie, en het Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV). Zij hebben betrekking op oktober 2022 en hebben een voorlopig karakter. Voor de uitsplitsing naar gemeenten is de gemeentelijke indeling van 1 januari 2023 gebruikt.

De populatie betreft alle jongeren (15 tot 27 jaar) die op 1 oktober 2022 geregistreerd stonden in de Basisregistratie Personen. Mensen die in Nederland wonen en in het buitenland werken worden ook meegerekend als werkzaam wanneer zij hiervan melding

maken in de aangifte inkomstenbelasting in Nederland. Dit is niet altijd het geval, waardoor de feitelijke arbeidsdeelname onderschat kan worden. Dit geldt vooral voor gemeenten die aan de grens met Duitsland of België liggen.

Vaker vast contract bij hogere leeftijd

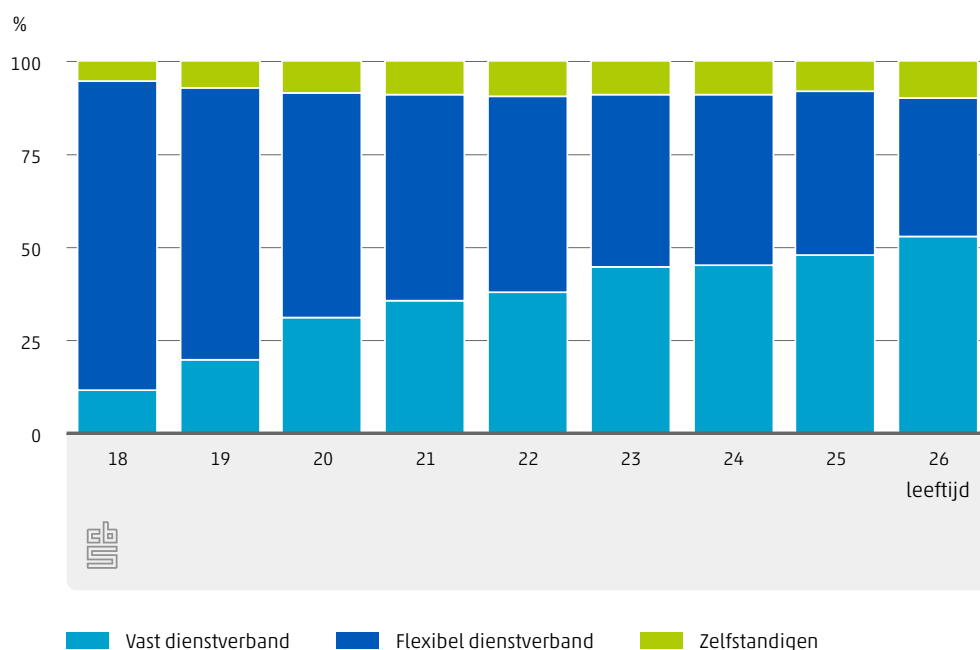
In totaal werkten er 723 duizend niet-onderwijsvolgende jongeren (van 15 tot 27 jaar) in 2023. Het overgrote deel was in dienst als werknemer (662 duizend), waarvan meer dan de helft een flexibele arbeidsrelatie had (355 duizend). Het andere deel van de werknemers had een vast contract.

Onder deze werkzame niet-onderwijsvolgende jongeren waren er verschillen in arbeidsrelatie naar leeftijd. De cijfers hierover hebben betrekking op jongeren van 18 tot en met 26 jaar, de overige leeftijdsjaren waren te klein om betrouwbare cijfers over te publiceren.

Het percentage niet-onderwijsvolgende jongeren met een flexibel contract is lager naarmate de leeftijd van jongeren hoger is. Zo had 83 procent van de 18-jarigen een flexibel contract en was dit bij de 26-jarigen 37 procent. De groep met een vast contract nam juist toe met de leeftijd, van 12 procent bij 18-jarigen tot ruim de helft bij 26-jarigen.

Het percentage zelfstandigen was het laagst bij 18- en 19-jarigen, en tussen de 20 en 26 jaar varieerde dit percentage tussen de 8 en 10 procent.

6.1.3 Arbeidsrelatie van werkzame niet-onderwijsvolgende jongeren, 2023

168 duizend 15- tot 27-jarigen werkloos in 2023

Jeugdwerkloosheid hoger onder onderwijsvolgenden

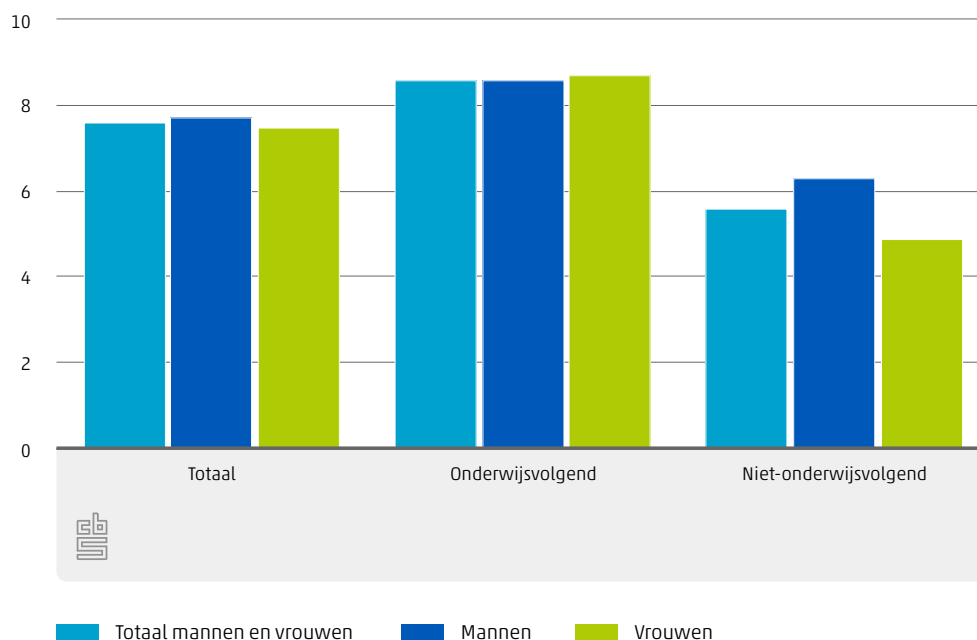
In 2023 waren er 168 duizend jongeren van 15 tot 27 jaar werkloos, wat betekent dat ze recent naar werk zochten en direct beschikbaar waren om te werken. In totaal ging het om 125 duizend onderwijsvolgenden en 43 duizend niet-onderwijsvolgenden. Het werkloosheidspercentage onder jongeren van 15 tot 27 jaar was 7,6, wat hoger is dan het percentage voor de gehele beroepsbevolking in Nederland (15 tot 75 jaar), dat 3,6 was.

Onder de onderwijsvolgenden was het werkloosheidspercentage hoger (8,6) dan onder jongeren die geen onderwijs volgden (5,6). Tussen mannen en vrouwen was er bij de onderwijsvolgenden nauwelijks verschil in werkloosheid, maar bij de niet-onderwijsvolgenden wel. Het percentage werkloze niet-onderwijsvolgende vrouwen was 4,9 en bij mannen 6,3 van de beroepsbevolking.

Het percentage werklozen is over het algemeen lager bij oudere jongeren. Het hoogste percentage werklozen kwam voor bij 15- en 16-jarigen, met respectievelijk 17,2 en 12,5. Dit betreft bijna uitsluitend scholieren.

6.1.4 Werkloosheidspercentage jongeren (15 tot 27 jaar), 2023

% van beroepsbevolking

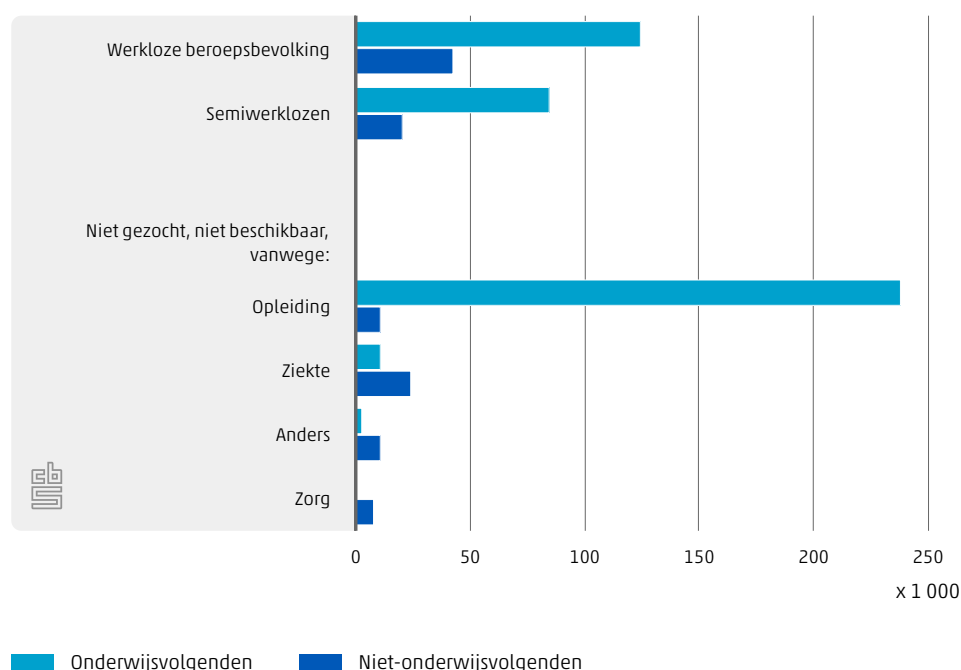

Naast werklozen waren er ook jongeren zonder werk die niet recent naar werk hebben gezocht en/of niet beschikbaar waren om te werken (niet-beroepsbevolking). Dit ging in 2023 om 413 duizend jongeren. Deze groep kan worden onderverdeeld in semiwerklozen

(niet op zoek naar werk of niet direct beschikbaar) en personen die niet op zoek waren naar werk én niet direct beschikbaar waren. De semiwerklozen bestonden uit 85 duizend onderwijsvolgenden en 21 duizend niet-onderwijsvolgenden.

De voornaamste reden van onderwijsvolgende jongeren om niet naar werk te zoeken én niet direct beschikbaar te zijn, was het volgen van onderwijs (238 duizend). Ziekte was voor 11 duizend onderwijsvolgenden de voornaamste reden. Bij de niet-onderwijsvolgenden was ziekte de belangrijkste reden om niet te zoeken en niet beschikbaar te zijn, wat gold voor 24 duizend jongeren. Daarnaast waren er bij niet-onderwijsvolgenden ook meer jongeren die vanwege zorgtaken buiten de beroepsbevolking vielen, ten opzichte van de onderwijsvolgenden (8 duizend tegenover 1 duizend).

6.1.5 Niet-werkende jongeren (15 tot 27 jaar), 2023

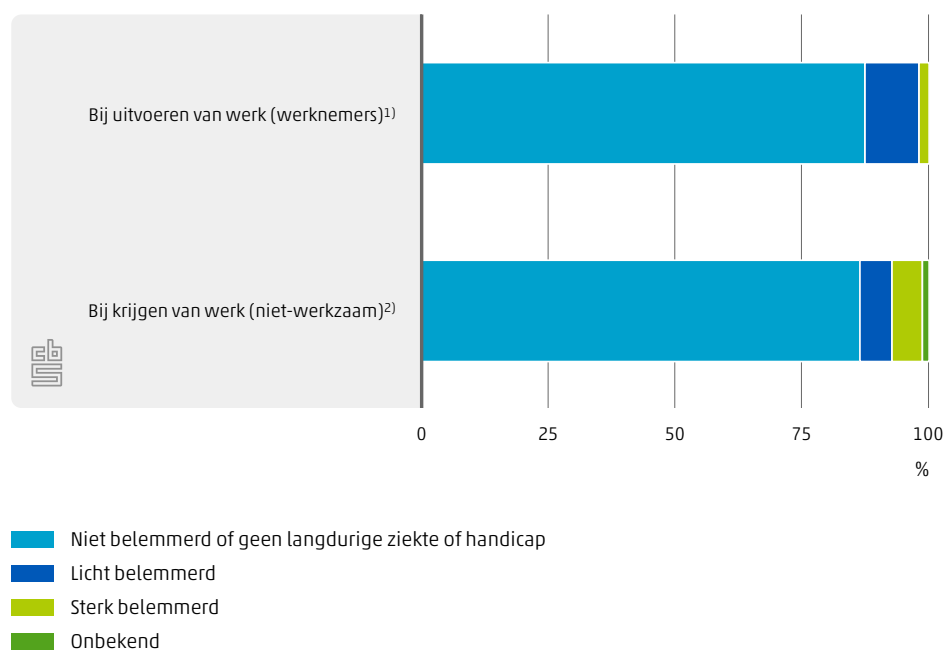

12 procent van de niet-werkende jongeren belemmerd bij het krijgen van werk

In 2023 voelde 2 procent van de jonge werknemers (15 tot 27 jaar) zich sterk belemmerd bij het uitvoeren van hun werk door een langdurige ziekte, aandoening of handicap. Daarnaast ervoer 11 procent van de jonge werknemers een lichte belemmering.

Van de niet-werkende jongeren gaf 6 procent aan dat zij vanwege een ziekte, aandoening of handicap sterk belemmerd werden of zouden worden bij het krijgen van werk. Eveneens 6 procent ervoer een lichte belemmering en voor 1 procent was het onbekend of ze een arbeidsbelemmering hadden. De overige niet-werkenden hadden geen belemmering bij het krijgen van werk of geen langdurige ziekte, aandoening of handicap.

6.1.6 Arbeidsbelemmering bij jongeren (15 tot 27 jaar), 2023

- ¹) Cijfers uit de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) van het CBS en TNO
²) Cijfers uit de Enquête beroepsbevolking (EBB) van het CBS

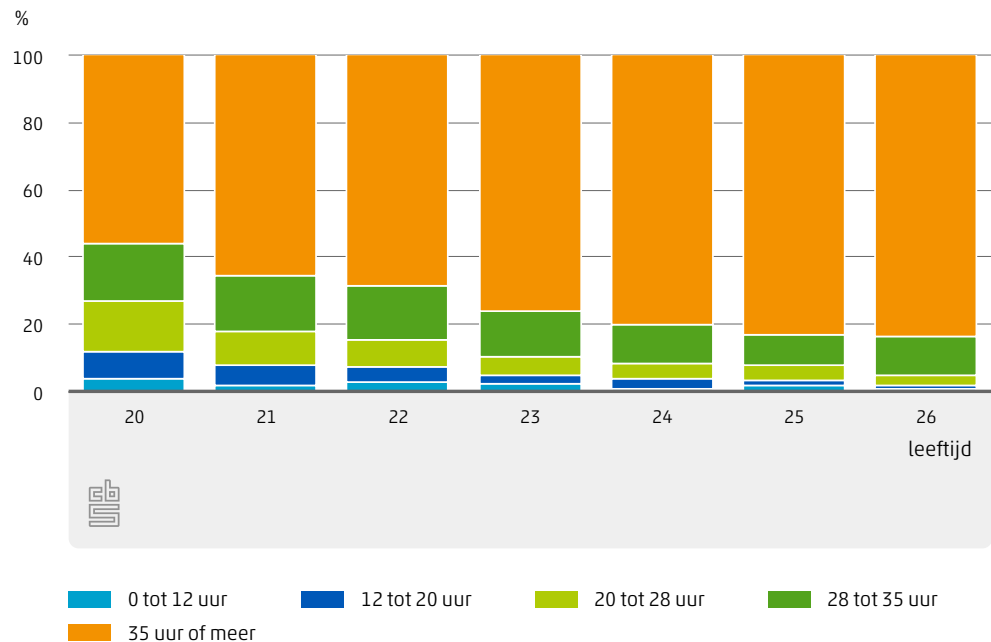
6.2 Arbeidsduur

Vooraf niet-onderwijsvolgende mannen werken voltijd

Van de 723 duizend niet-onderwijsvolgende jongeren met werk in 2023 deed 61 procent dit in voltijd (35 uur per week of meer). Daarnaast werkte 31 procent in een deeltijdbaan van 20 tot 35 uur per week en 8 procent in een deeltijdbaan van 0 tot 20 uur per week. Naarmate jongeren ouder zijn, werken ze gemiddeld meer uren in de week. De cijfers hierover hebben betrekking op jongeren van 20 tot en met 26 jaar, de overige leeftijdsjaren waren te klein om betrouwbare cijfers over te publiceren.

Er zijn verschillen in arbeidsduur tussen mannen en vrouwen die werken en geen onderwijs volgen. Bij de niet-onderwijsvolgende mannen van 20 jaar werkte 56 procent in voltijd, voor 25- en 26-jarigen was dit 83 procent. De gemiddelde arbeidsduur was 20 uur per week voor 20-jarige mannen en 30 uur per week voor 26-jarige mannen.

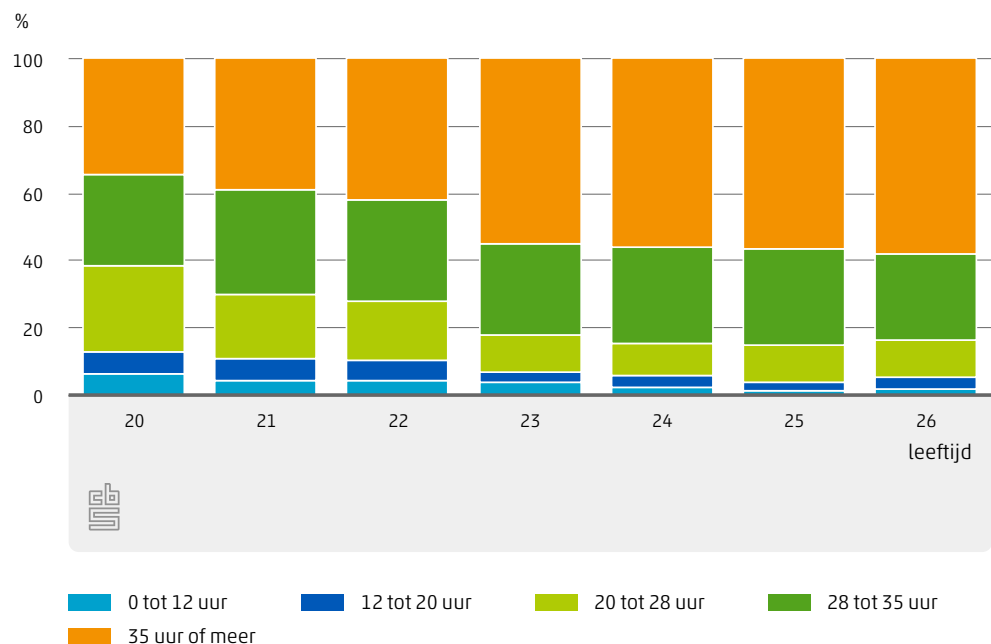
6.2.1 Arbeidsduur per week, niet-onderwijsvolgende mannen, 2023

Bij niet-onderwijsvolgende vrouwen werkt per leeftijdsjaar een kleiner percentage voltijd in vergelijking met hun mannelijke leeftijdsgenoten. Zo werkte 34 procent van de 20-jarige vrouwen voltijd en 53 procent in een deeltijdbaan van 20 tot 35 uur. Voor vrouwen van 23 tot en met 26 jaar lag het percentage voltijders tussen 55 en 58 procent.

Vergeleken met mannen werken relatief veel vrouwen in een deeltijdbaan van 28 tot 35 uur per week. Het percentage vrouwen van 20 tot en met 26 jaar met een dergelijke deeltijdbaan varieerde tussen 27 en 31. De gemiddelde arbeidsduur per week was voor 20-jarige vrouwen 17 uur en voor 26-jarige vrouwen 29 uur.

6.2.2 Arbeidsduur per week, niet-onderwijsvolgende vrouwen, 2023

115 duizend jonge zelfstandigen
in 2023

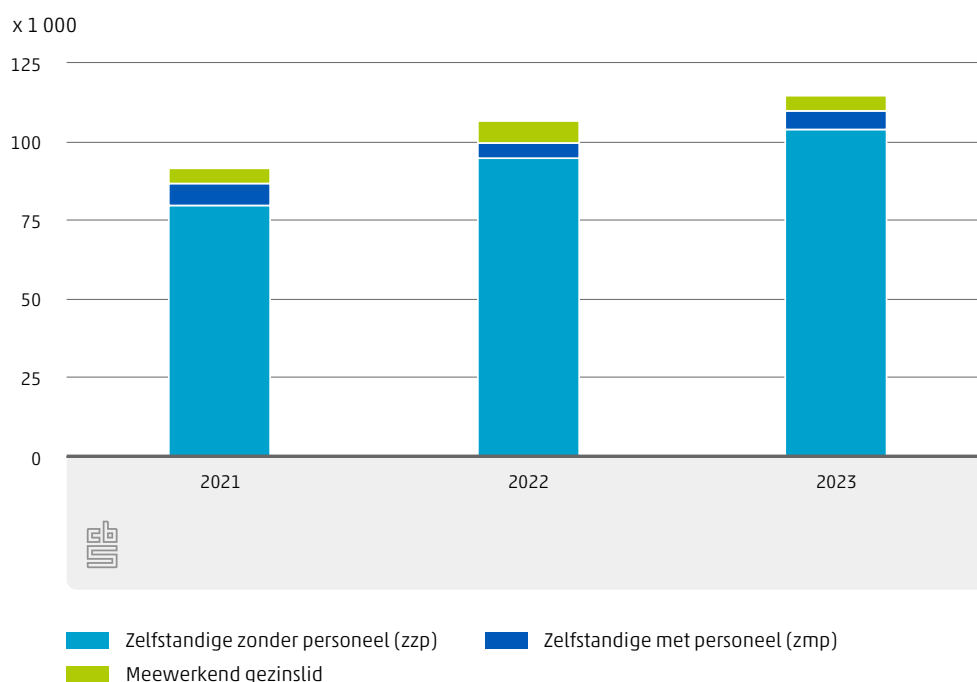

6.3 Zelfstandigen

Toename jonge zelfstandigen

In 2023 waren er 115 duizend jonge zelfstandigen (15 tot 27 jaar), waarvan 47 procent onderwijs volgde. De afgelopen jaren is het aantal jonge zelfstandigen toegenomen en deze groei was sterker dan die van het aantal werknemers. Sinds 2021 zijn er 23 duizend zelfstandigen bijgekomen, deze stijging zat volledig bij de zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). In 2023 maakten zzp'ers het overgrote deel uit van de jonge zelfstandigen, namelijk 104 duizend. De overige zelfstandigen waren zelfstandigen met personeel (zmp'ers) (6 duizend) en meewerkende gezinsleden (5 duizend). Deze twee groepen zijn de afgelopen drie jaar weinig in aantal veranderd.

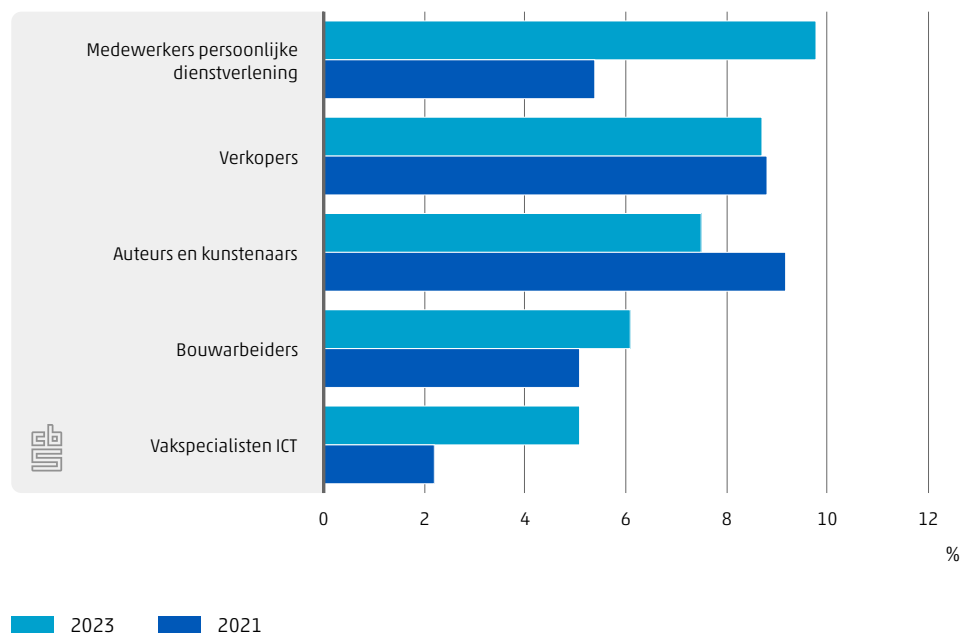
6.3.1 Zelfstandige jongeren (15 tot 27 jaar)

1 op de 10 zelfstandigen werkt als medewerker in de persoonlijke dienstverlening

Het grootste beroepssegment onder jonge zelfstandigen was in 2023 'medewerkers persoonlijke dienstverlening'. Binnen dit segment waren vooral kelners en barpersoneel sterk vertegenwoordigd. Ook beroepen zoals kappers en schoonheidsspecialisten behoren tot dit beroepssegment. Ten opzichte van 2021 steeg onder jonge zelfstandigen het percentage medewerkers persoonlijke dienstverlening van 5 naar 10 procent. In 2023 waren ook de beroepssegmenten 'verkopers', en 'auteurs en kunstenaars', relatief groot, met respectievelijk 9 en 7 procent. Onder de verkopers vallen beroepen zoals winkeliers en verkoopmedewerkers in de detailhandel.

6.3.2 Top vijf beroepssegmenten jonge zelfstandigen (15 tot 27 jaar), 2023

Naast de beroepen is ook gekeken naar de bedrijfstakken waarin jonge zelfstandigen werkten. De meesten werkten in de handel (14 duizend), gevolgd door de verhuur en overige zakelijke diensten (12 duizend). In deze twee bedrijfstakken zijn in de afgelopen twee jaar ook de meeste zelfstandigen bijgekomen, met respectievelijk 5 en 7 duizend jongeren.

6.4 Begrippen

Nettoarbeidsparticipatie

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Beroepsbevolking

Personen die betaald werk hebben (werkzame beroepsbevolking) of die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Onderwijsvolgenden

Iedereen die formeel onderwijs volgt. Tot het formele onderwijs wordt al het onderwijs gerekend dat door de overheid wordt bekostigd, alsmede particulier onderwijs voor zover dit leidt tot een in Nederland erkend diploma.

Semiwerklozen

Personen zonder betaald werk die recent naar werk hebben gezocht maar hiervoor niet op korte termijn beschikbaar zijn en personen zonder betaald werk die op korte termijn beschikbaar zijn voor werk maar hiernaar niet recent hebben gezocht. Semiwerklozen behoren niet tot de werkloze beroepsbevolking.

Wekelijkse arbeidsduur

Het aantal uren dat een persoon in een gebruikelijke werkweek werkt, overwerkuren en onbetaalde uren niet meegerekend.

Werkloosheidspercentage

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking.

Werkloze beroepsbevolking

Personen zonder betaald werk, die recent naar werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (overeenkomstig de internationale definitie van de ILO). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur.

Werknemer

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waar een financiële beloning tegenover staat.

Zelfstandige

Een persoon die voor eigen rekening of risico arbeid verricht

- in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer),
- als directeur-grotaandeelhouder (dga),
- in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid (meewerkend gezinslid), of
- als overige zelfstandige.

Als een persoon meer dan één baan of werkkring heeft, dan wordt uitgegaan van de baan of werkkring waaraan de meeste tijd wordt besteed.

Zelfstandige met personeel (zmp)

Een persoon die voor eigen rekening of risico arbeid verricht in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer) of als directeur-grotaandeelhouder (dga) en die personeel in dienst heeft.

Als een persoon meer dan één baan of werkring heeft, dan wordt uitgegaan van de baan of werkring waaraan de meeste tijd wordt besteed.

Zelfstandige zonder personeel (zzp)

Een persoon die voor eigen rekening of risico arbeid verricht in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer) of als directeur-groootaandeelhouder (dga) en die geen personeel in dienst heeft. Overige zelfstandigen worden ook tot de zelfstandigen zonder personeel gerekend.

Als een persoon meer dan één baan of werkring heeft, dan wordt uitgegaan van de baan of werkring waaraan de meeste tijd wordt besteed.

Werkzame beroepsbevolking

Personen die betaald werk hebben. Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking). Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur.

Beroepssegment

De plaats in de indeling van beroepen volgens de [Beroepenindeling ROA-CBS 2014](#). Beroepssegment refereert aan de eerste 3 cijfers van de classificatie. Beroepssegmenten zijn gevormd door beroepen die overeenkomen in niveau en richting van de benodigde bekwaamheden te combineren. De indeling van de BRC 2014 naar beroepssegmenten is een indeling in 41 segmenten.

6.5 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over arbeidsdeelname en werkloosheid onder jongeren (15 tot 27 jaar) in Nederland zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over het percentage werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar naar regio zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Literatuur

CBS (2024, 21 maart). [7 procent van de jongeren heeft nog nooit een baan gehad](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2024, 26 februari). [Meer 15- en 16-jarigen met betaald werk](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2023, 6 december). [Scholieren voortgezet onderwijs werkten derde kwartaal 11 uur per week](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2023, 19 juni). [De helft van de baanvinders jonger dan 25](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2023, 19 januari). [Jonge mannen hebben nu vaker betaald werk dan jonge vrouwen](#). CBS nieuwsbericht.

CBS (2023). [Jaarrapport 2023 Landelijke Jeugdmonitor](#). CBS boek.

7 Middelengebruik, beweeggedrag en overgewicht bij jongeren

Auteur: Christianne Hupkens

Jongeren voldeden in 2023 vaker aan de richtlijn voor alcoholgebruik dan in 2014 en 2015. Het percentage rokers onder 12- tot 18-jarigen bleef in deze periode gelijk, terwijl het onder jongvolwassenen afnam. Wel is het gebruik van de e-sigaret tussen 2021 en 2023 verviervoudigd. Wat beweging betreft, voldeden in 2023 meer 12- tot 18-jarigen aan de beweegrichtlijnen dan in 2014. Het aandeel jongeren dat wekelijks sport is in deze periode niet veranderd. Jongeren met overgewicht sporten minder vaak wekelijks dan hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht. Het percentage jongeren met overgewicht is sinds 2015 toegenomen.

Data over leefstijl van jongeren

De cijfers over middelengebruik in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit de jaargangen 2014 tot en met 2023 van de Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor van CBS, RIVM en het Trimbos-instituut. Deze bron valt onder het samenwerkingsverband 'Leefstijlmonitor' en beschrijft de zelfgerapporteerde leefstijl van jongeren (12 tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18 tot 25 jaar).

Binnen het kader van de Leefstijlmonitor zijn het onderzoek Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) en het Peilstationsonderzoek Scholieren landelijk preferente onderzoeken naar roken, drinken en drugsgebruik onder scholieren van 12 tot 17 jaar waarbij het [Peilstationsonderzoek Scholieren uit 2023](#) het meest recente is. De cijfers van HBSC en van het Peilstationsonderzoek worden in dit hoofdstuk niet gepresenteerd, omdat we het middelengebruik onder een bredere leeftijdsgroep, namelijk jongeren van 12 tot 25 jaar, beschrijven. Ze zijn wel te raadplegen op de website van de Jeugdmonitor. De kerncijfers over gezondheid, leefstijl en zorg, die gebruikt worden voor beleid en beleidsondersteuning, zijn samengebracht in de Staat van Volksgezondheid en Zorg.

In deze bijdrage wordt gesproken van een verandering tussen jaren (of een verschil tussen groepen) als deze verandering (of dit verschil) statistisch significant is. Verschillen tussen de jaren zijn getoetst door middel van een trendanalyse van de gegevens van de jaren 2014 tot en met 2023.

13% van de jongvolwassenen
gebruikte in 2023 een vape

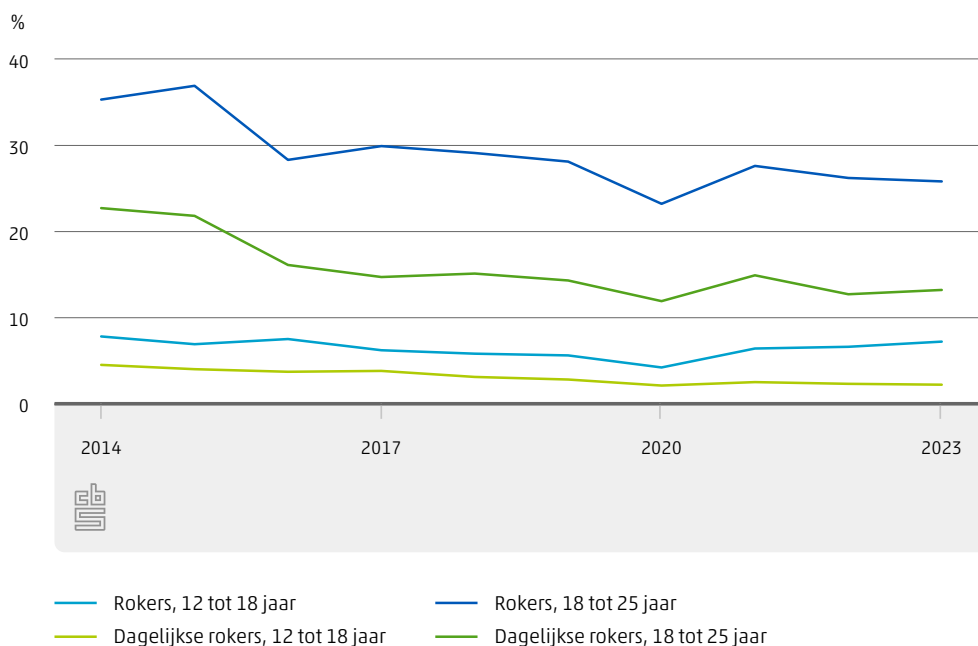
7.1 Middelengebruik

Minder rokers en dagelijkse rokers onder jongvolwassenen

In de jaren 2014 tot en met 2023 is het aandeel rokers onder jongeren van 12 tot 18 jaar niet veel veranderd. Ook het aandeel dagelijkse rokers van 12 tot 18 jaar is vrijwel hetzelfde gebleven. In 2023 gaf 7 procent van de jongeren in deze leeftijdsgroep aan weleens te roken, 2 procent gaf aan dagelijks te roken.

Bij jongvolwassenen is het aandeel rokers in deze periode wel afgenomen. In 2014 rookte nog 35 procent van de jongvolwassenen, tien jaar later is dit gedaald naar 26 procent. Ook het aandeel jongvolwassenen dat dagelijks rookt nam af: van 23 procent in 2014 naar 13 procent in 2023.

7.1.1 Rokers en dagelijkse rokers onder jongeren en jongvolwassenen

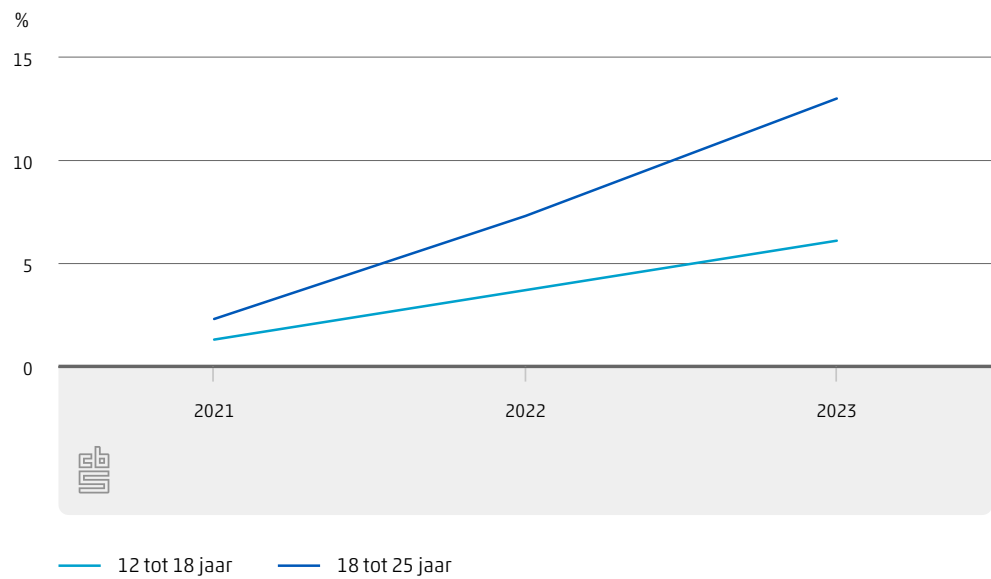

Gebruik van de e-sigaret sterk toegenomen in twee jaar

In 2023 is het gebruik van de e-sigaret of vape bij jongeren toegenomen in vergelijking met 2021. Waar in 2021 nog 1 procent van de 12- tot 18-jarigen een e-sigaret gebruikte, was dit twee jaar later gestegen naar 6 procent. Bij jongvolwassenen nam het gebruik van vapes

toe van 2 procent naar 13 procent. Hiermee is het gebruik van de e-sigaret bij beide leeftijdsgroepen in twee jaar tijd sterk toegenomen.

7.1.2 Gebruik van de e-sigaret onder jongeren en jongvolwassenen¹⁾

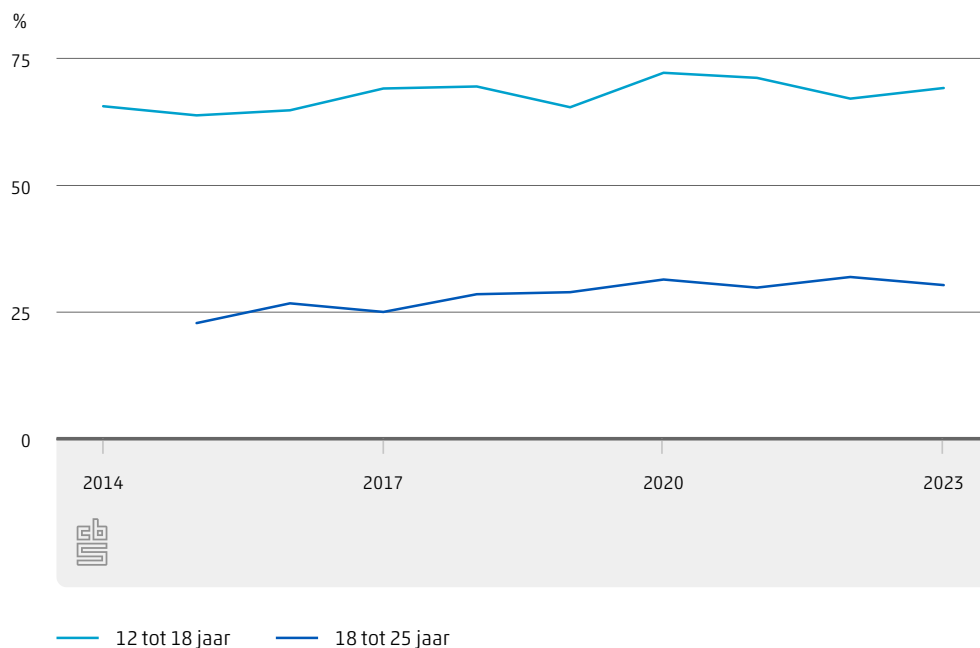

¹⁾ Vanaf 2019 zijn er cijfers over het gebruik van de e-sigaret. We presenteren hier de cijfers vanaf 2021, omdat de vraagstelling en antwoordopties in 2019 en 2020 afweken.

Jongeren en jongvolwassenen voldoen vaker aan de alcoholrichtlijn

Sinds 2014 geldt voor jongeren van 12 tot 18 jaar de richtlijn om geen alcohol te drinken. Het aandeel jongeren dat hieraan voldoet, is gestegen van 66 procent in 2014 naar 69 procent in 2023. Voor volwassenen geldt sinds 2015 de richtlijn om niet te drinken of maximaal 1 glas per dag. In 2015 voldeed 23 procent van de jongvolwassenen aan deze richtlijn. In 2023 is dat gestegen naar 30 procent.

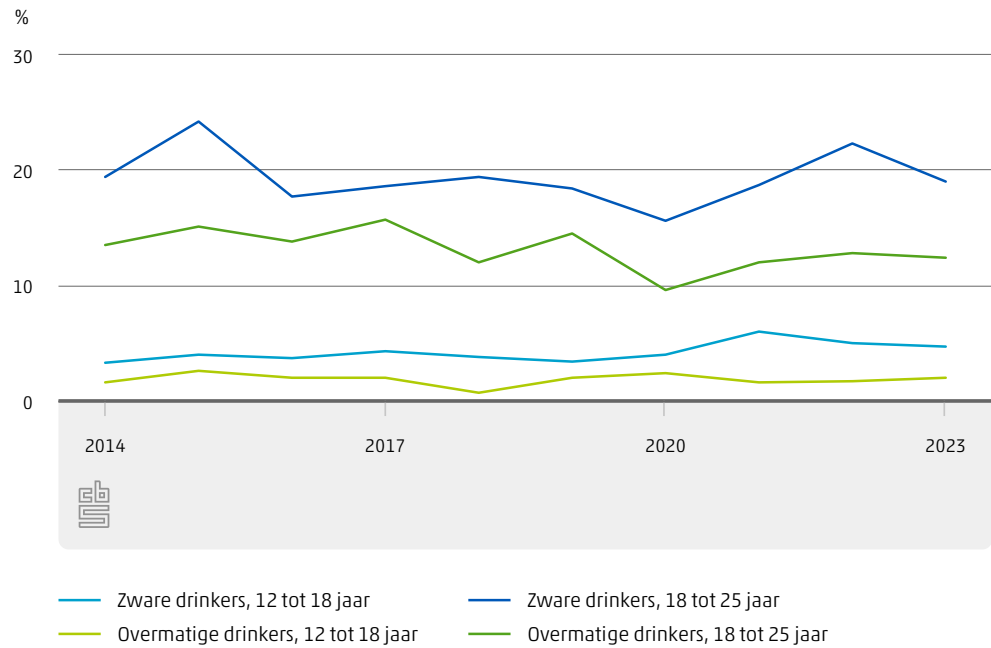
7.1.3 Aandeel jongeren en jongvolwassenen dat aan de alcoholrichtlijn voldoet

Mannen die meer dan 21 glazen en vrouwen die meer dan 14 glazen alcohol per week drinken, worden als overmatige drinkers beschouwd. In 2023 was 2 procent van de 12- tot 18-jarigen een overmatige drinker, en 5 procent was een zware drinker. Zware drinkers zijn jongens die minstens 1 keer per week 6 of meer glazen alcohol op één dag drinken, en meiden die minstens 1 keer per week 4 of meer glazen alcohol op één dag drinken. Het aandeel overmatige en zware drinkers onder 12- tot 18-jarigen is sinds 2014 gelijk gebleven.

Van de jongvolwassenen was 12 procent in 2023 een overmatige drinker en 19 procent een zware drinker. Het aandeel overmatige drinkers varieerde in de afgelopen tien jaar tussen de 10 en 16 procent. Het aandeel zware drinkers fluctueerde ook, maar was tussen 2016 en 2020 lager dan in 2015.

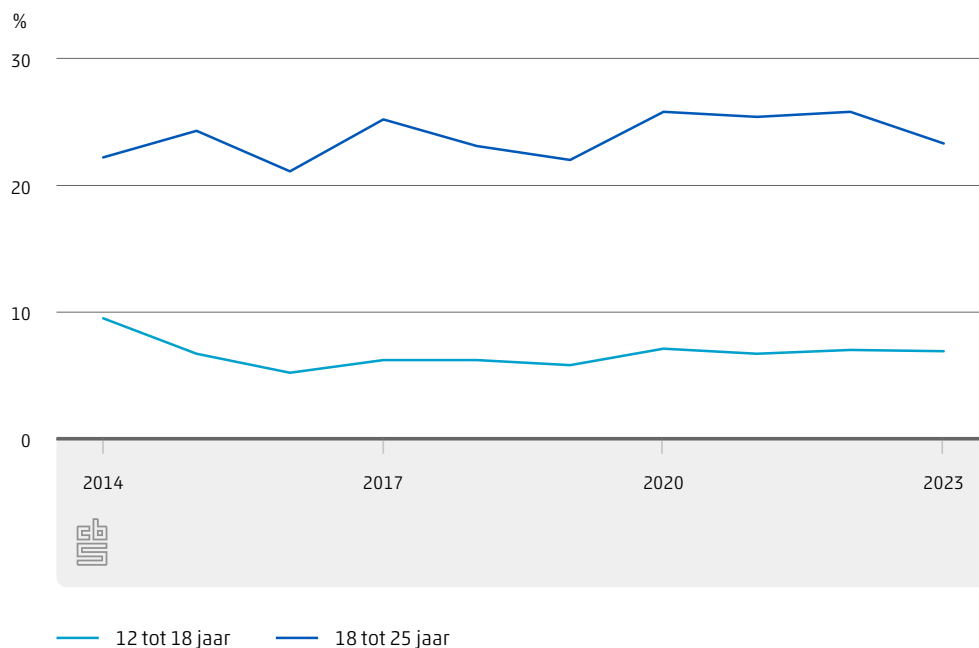
7.1.4 Overmatige drinkers en zware drinkers onder jongeren en jongvolwassenen

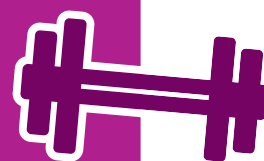
Aandeel jongeren dat afgelopen jaar cannabis heeft gebruikt niet veranderd

In 2023 zei 7 procent van de jongeren van 12 tot 18 jaar in het afgelopen jaar cannabis te hebben gebruikt. Tussen 2014 en 2016 is het gebruik gedaald van 9 procent naar 5 procent. Daarna is het gestegen naar 7 procent, maar het verschil tussen 2016 en 2023 is niet significant. Van de jongvolwassenen had 23 procent in het afgelopen jaar cannabis gebruikt. Hoewel het aandeel cannabisgebruikers fluctueert, is er geen sprake van een trend tussen 2014 en 2023.

7.1.5 Cannabisgebruik in het afgelopen jaar onder jongeren en jongvolwassenen

59% van de 12- tot 18-jarigen met overgewicht sport minimaal een keer per week

7.2 Bewegen, sporten en zitten

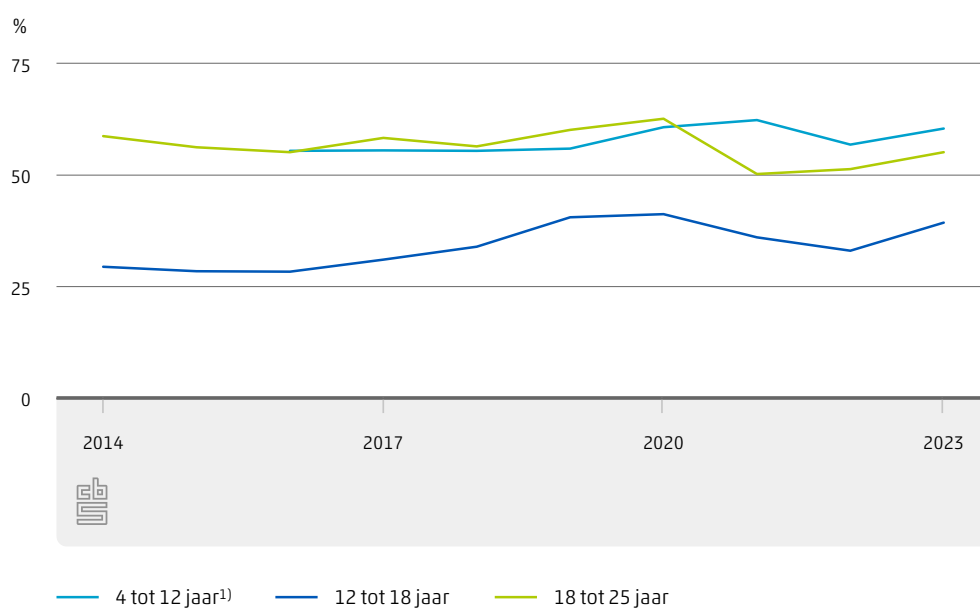
In 2023 voldeden meer 12- tot 18-jarigen aan de beweegrichtlijnen dan in 2014

Om aan de beweegrichtlijnen te voldoen moeten volwassenen elke week minstens 2,5 uur matig of zwaar intensief bewegen, zoals wandelen of fietsen, verdeeld over meerdere dagen in de week. Kinderen en jongeren onder de 18 jaar moeten elke dag minstens 1 uur matig of zwaar intensief bewegen. Daarnaast moeten volwassenen minimaal 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten doen en kinderen en jongeren onder de 18 jaar minimaal 3 keer per week. In 2023 voldeed 60 procent van de 4- tot 12-jarigen, 39 procent van de 12- tot 18-jarigen en 55 procent van de jongvolwassenen aan de beweegrichtlijnen.

Voor de 4- tot 12-jarigen valt op dat ze in 2020 en 2021 meer aan de beweegrichtlijnen voldeden dan in de jaren daarvoor. In 2019 en 2020 voldeden de 12- tot 18-jarigen en de jongvolwassenen meer aan deze richtlijnen dan in de jaren voor 2019. De hogere aandelen jongeren die in deze jaren voldoende bewogen hangen voor een deel samen met de corona-

omstandigheden. Onderzoek naar het sport- en beweeggedrag heeft aangetoond dat in 2020 een grotere groep Nederlanders aan de beweegrichtlijnen voldeed dan in 2019. Daarnaast heeft de coronapandemie invloed gehad op methodologische aspecten van het onderzoek, die hebben bijgedragen aan positievere sport- en beweegcijfers voor 2020. Zie voor meer informatie daarover [Sport- en beweeggedrag in 2020](#). Onderzoek op basis van dezelfde gegevens toont aan dat jongeren en jongvolwassenen in 2022 (na de coronaperiode) minder vaak aan de richtlijnen voldeden dan in 2019 (voor de coronaperiode) (RIVM, 2023). Ondanks deze daling tussen 2019 en 2022, is er op de langere termijn bij de 12- tot 18-jarigen en bij de 4- tot 12-jarige jongens wel sprake van een stijging. Bij de 4- tot 12-jarige meiden is er geen sprake van een toename.

7.2.1 Aandeel jongeren en jongvolwassenen dat aan de beweegrichtlijnen voldoet

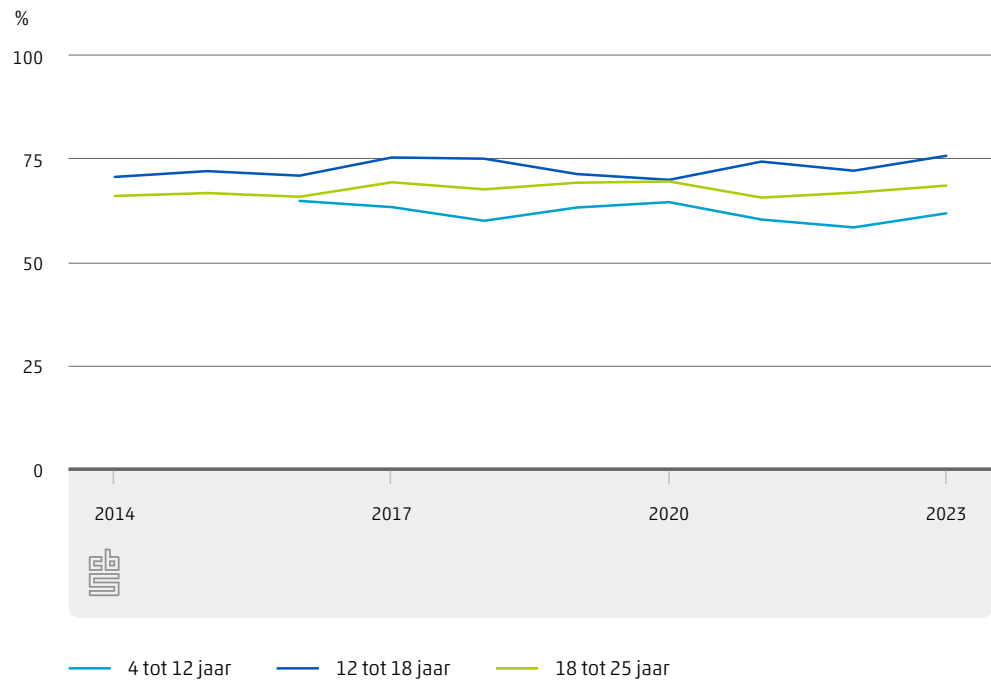

¹⁾ Voor de jongeren van 4 tot 12 jaar zijn er vanaf 2016 cijfers verzameld over bewegen.

Aandeel wekelijkse sporters blijft gelijk

In 2023 sportte 62 procent van de 4- tot 12-jarigen minstens 1 keer per week. Bij de 12- tot 18-jarigen was dit 76 procent en bij de jongvolwassenen 68 procent. Het aandeel wekelijkse sporters is sinds 2014 (2016 voor de 4- tot 12-jarigen) niet veranderd.

7.2.2 Wekelijkse sporters onder jongeren en jongvolwassenen

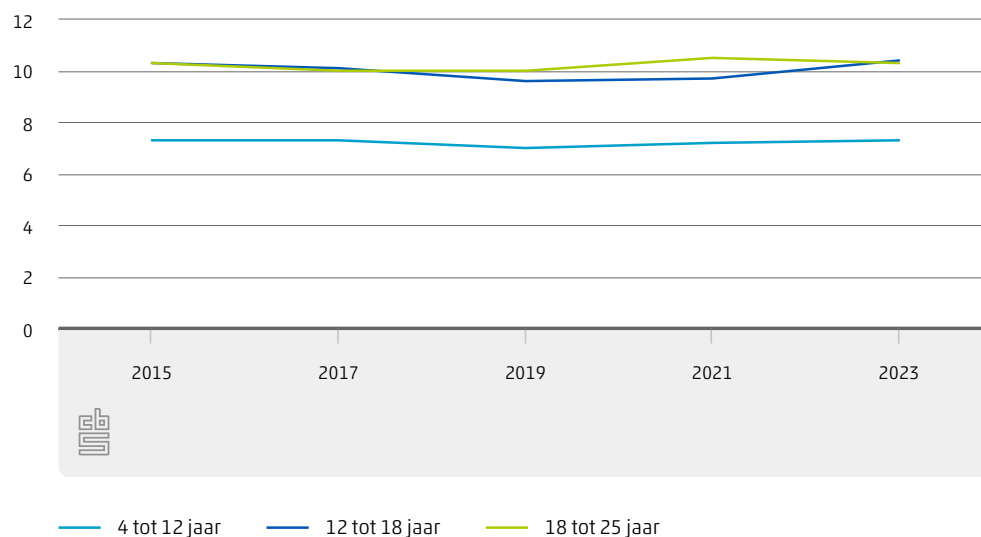

Zitgedrag niet veranderd bij 4- tot 12-jarigen en jongvolwassenen

Jongeren van 4 tot 12 jaar zaten in de jaren 2015 tot en met 2023 gemiddeld 7,2 uur per dag. Dit is in deze periode constant gebleven. Zij brengen beduidend minder uren per dag zittend door dan de jongeren vanaf 12 jaar en jongvolwassenen.

Bij 12- tot 18-jarigen is er wel een ontwikkeling zichtbaar. In 2015 zaten zij gemiddeld 10,3 uur per dag, dat is gedaald naar 9,6 uur in 2019 en 9,7 uur in 2021. In 2023 nam dit weer toe naar 10,4 uur per dag. Jongvolwassenen zitten gemiddeld 10,2 uur per dag. Dit is tussen 2015 en 2023 niet veranderd. Zie voor meer informatie over zitgedrag het rapport [Zitgedrag in Nederland](#).

7.2.3 Aantal uren zitten per dag onder jongeren en jongvolwassenen¹⁾

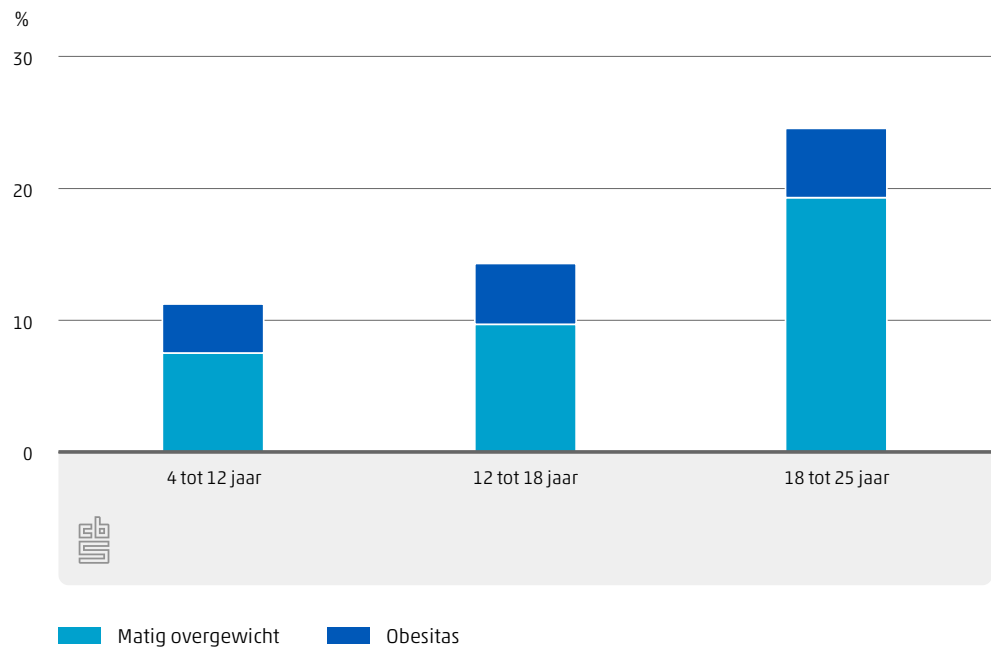
¹⁾ Cijfers over zitgedrag zijn beschikbaar voor de oneven jaren tussen 2015 en 2023 en zijn afkomstig uit de Aanvullende Module Bewegen en Ongevallen van de Leefstijlmonitor (RIVM, VeiligheidNL, CBS).

7.3 Overgewicht

Toename overgewicht bij 12- tot 18-jarigen en jongvolwassenen

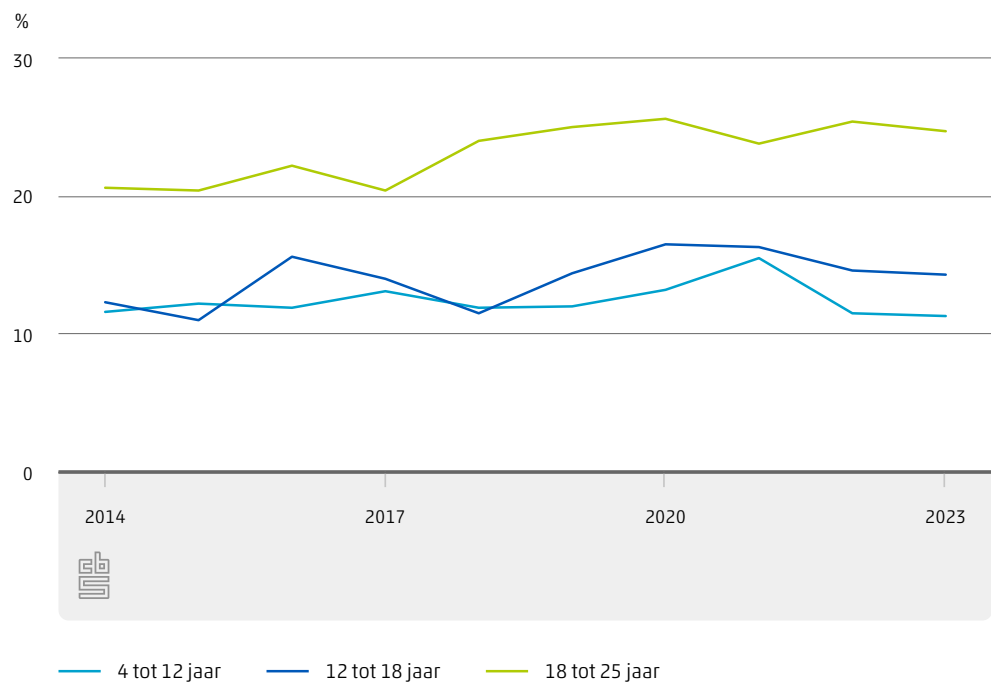
In 2023 had 11 procent van de 4- tot 12-jarigen, 14 procent van de 12- tot 18-jarigen en 25 procent van de jongvolwassenen overgewicht. Het percentage jongeren met ernstig overgewicht (ofwel obesitas) was in alle leeftijdsgroepen met 4 à 5 procent vrijwel gelijk.

7.3.1 Matig overgewicht en obesitas onder jongeren en jongvolwassenen, 2023

Het percentage 4- tot 12-jarigen met overgewicht is sinds 2014 niet veranderd. Het percentage 12- tot 18-jarigen en jongvolwassenen met overgewicht nam in deze periode wel toe, en dan vooral tussen 2015 en 2020.

7.3.2 Overgewicht onder jongeren en jongvolwassenen

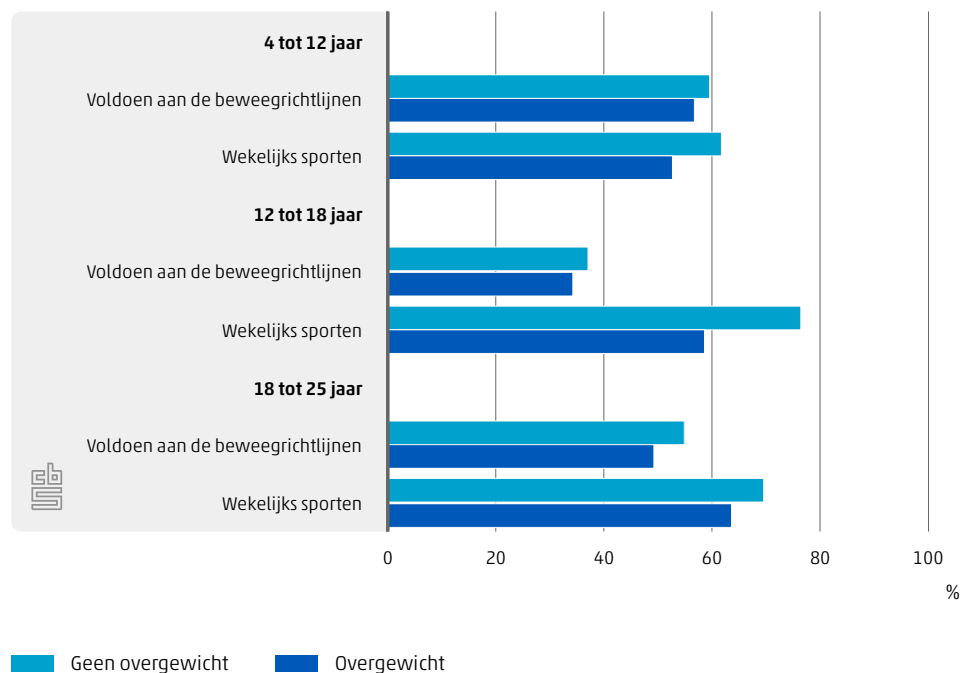

7.4 Samenhang tussen overgewicht, bewegen, sporten en zitten

Jongvolwassenen met overgewicht voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijnen

Deze paragraaf beschrijft de samenhang tussen overgewicht enerzijds en voldoen aan de beweegrichtlijnen, wekelijks sporten en aantal uren zitten per dag anderzijds. Jongeren van 4 tot 12 jaar en van 12 tot 18 jaar met overgewicht voldoen even vaak aan de beweegrichtlijnen als hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht. Bij jongvolwassenen is er wel een verband: jongvolwassenen die overgewicht hebben voldoen minder vaak aan de beweegrichtlijnen (49 procent) dan jongvolwassenen zonder overgewicht (55 procent). Zowel jongeren van 4 tot 18 jaar als jongvolwassenen met overgewicht sporten ook minder vaak wekelijks dan hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht.

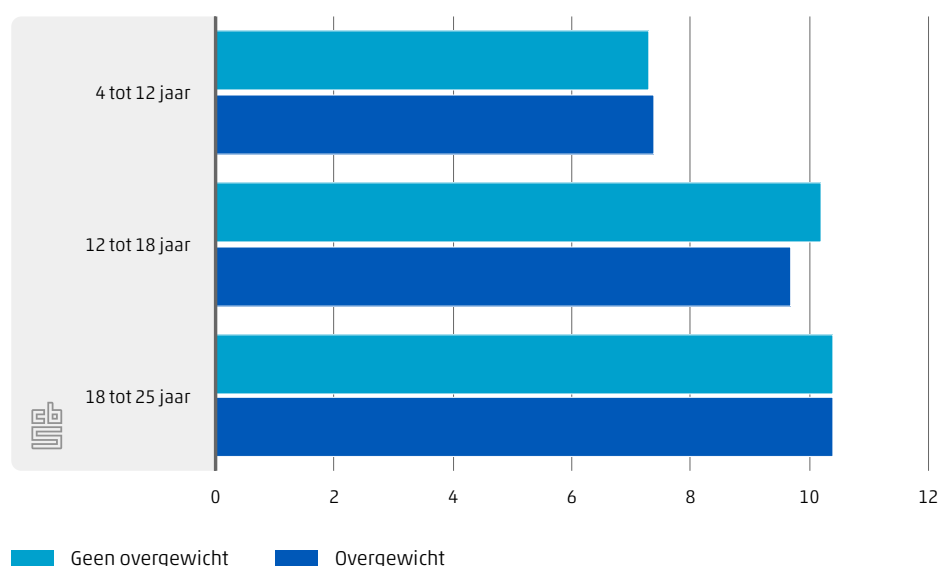
7.4.1 Voldoen aan de beweegrichtlijnen en wekelijks sporten in relatie tot overgewicht, 2022/2023¹⁾

¹⁾ Gebaseerd op de gegevens van de Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor 2022 en 2023.

Er is geen samenhang tussen het aantal uren dat jongeren zittend doorbrengen en overgewicht. Jongeren en jongvolwassenen met overgewicht zitten evenveel als hun leeftijdsgenoten zonder overgewicht.

7.4.2 Aantal uren zitten per dag in relatie tot overgewicht, 2021/2023¹⁾

¹⁾ Gebaseerd op de gegevens van de Aanvullende Module Bewegen en Ongevallen van de Leefstijlmonitor 2021 en 2023.

7.5 Begrippen

Rokers

Percentage jongeren met antwoordcategorie 'ja' op de vraag: Rookt u weleens?

Dagelijkse rokers

Percentage jongeren met antwoordcategorie 'ja' op de vraag: Rookt u elke dag?

Zware drinkers

Percentage jongeren dat minstens 1 keer per week 6 of meer glazen alcohol op één dag drinkt (mannen) of minstens 1 keer per week 4 of meer glazen alcohol op één dag drinkt (vrouwen).

Overmatige drinkers

Percentage jongeren dat meer dan 21 glazen per week (mannen) of meer dan 14 glazen per week (vrouwen) drinkt.

Richtlijn alcoholgebruik

Voor 12- tot 18-jarigen geldt sinds 2014 de richtlijn: niet drinken tot je 18e. Voor volwassenen geldt sinds 2015 de richtlijn: niet drinken of maximaal 1 glas per dag. Deze richtlijn is afkomstig uit de Richtlijnen Goede Voeding van de Gezondheidsraad.

Cannabisgebruikers

Percentage jongeren dat 'ja, afgelopen jaar' antwoordt op de vraag: Heeft u weleens cannabis (hasj, wiet, marihuana) gebruikt, en zo ja, wanneer voor het laatst?

Beweegrichtlijnen

De beweegrichtlijnen, [opgesteld door de Gezondheidsraad](#), houden in dat volwassenen elke week minstens 2,5 uur matig of zwaar intensief bewegen, zoals wandelen of fietsen.

Dit moet verdeeld worden over meerdere dagen. Voor kinderen is dat elke dag minstens 1 uur. Daarnaast moeten volwassenen minimaal 2 keer per week spier- en botversterkende activiteiten doen en kinderen minimaal 3 keer per week.

De vragen over lichamelijke activiteit zijn gebaseerd op de zogeheten short questionnaire to assess health enhancing physical activity (SQUASH). Deze vragenlijst beoogt een volledig beeld te geven van de lichamelijke activiteit, waarbij gevraagd wordt naar de frequentie en duur van:

1. Fietsen en lopen in woon-werkverkeer of woon-schoolverkeer
2. Activiteiten op het werk of op school
3. Activiteiten in het huishouden
4. Wandelen, fietsen, buiten spelen, tuinieren en klussen in de vrije tijd
5. Sporten

De navraagperiode van de vragenlijst betreft een doorsnee week in de afgelopen maanden. Vanaf 2019 zijn voor jongeren vanaf 12 jaar die basisonderwijs, praktijkonderwijs, vmbo, havo, vwo of mbo volgen, vragen toegevoegd over gymlessen en beweeg- en sport-activiteiten georganiseerd door school. Hierdoor zijn de cijfers over de beweegrichtlijnen voor schoolgaande jongeren vanaf 12 jaar vanaf 2019 minder goed vergelijkbaar met de cijfers van voor 2019.

Voor jongeren van 4 tot 12 jaar zijn de SQUASH-vragen vanaf 2016 opgenomen in de Gezondheidsenquête. De vragen over de gymlessen op school zijn voor deze jongeren vanaf 2016 meegenomen in de vragenlijst.

Het RIVM heeft de mogelijke impact van de corona-omstandigheden in 2020 op de cijfers over bewegen onderzocht. De resultaten daarvan zijn te vinden in deze nota: [Sport- en beweeggedrag in 2020](#).

Wekelijkse sporters

Percentage jongeren dat minimaal 1 keer per week sport.

Zitgedrag

Zitgedrag wordt gemeten met een aangepaste versie van de Marshall-vragenlijst, waarin de categorie 'zitten tijdens school/studie' is toegevoegd. Respondenten wordt gevraagd hoeveel minuten per dag ze besteden aan zitten tijdens de volgende activiteiten:

1. Vervoer
2. Werk
3. School/studie
4. Gebruik van computer/tablet/smartphone thuis
5. Televisiekijken
6. Andere vrijetijdsactiviteiten.

Deze vragen gaan over een doorsnee dag, zowel doordeweeks als in het weekend.

De navraagperiode van de vragenlijst betreft een doorsnee week in de afgelopen maanden.

Matig en ernstig overgewicht

De maat voor onder- of overgewicht is de Body Mass Index (BMI). De BMI is het quotiënt van het lichaamsgewicht in kilogrammen en het kwadraat van de lengte in meters (kg/m^2). Voor volwassenen van 20 jaar of ouder zijn de criteria:

1. Ondergewicht: $\text{BMI} < 18,5$
2. Normaal gewicht: $\text{BMI} \geq 18,5$ en $< 25,0$
3. Overgewicht: $\text{BMI} \geq 25,0$
 - a. Matig overgewicht: $\text{BMI} \geq 25,0$ en $< 30,0$
 - b. Ernstig overgewicht: $\text{BMI} \geq 30,0$

Voor personen jonger dan 20 jaar gelden andere grenswaarden. Deze waarden hangen af van de leeftijd en het geslacht.

7.6 Meer informatie en geraadpleegde literatuur

Meer informatie

[Gezondheidsenquête vanaf 2014.](#)

In het statistiekjaar 2020 werd de waarneming voor de Gezondheidsenquête verstoord door de coronacrisis. In een deel van het jaar was het niet mogelijk om aan huis interviews af te nemen en kwam er dus alleen via internet respons binnen. Om hiermee om te kunnen gaan is het weegmodel van de Gezondheidsenquête aangepast voor het jaar 2020. Daarbij is gebruik gemaakt van tijdreeksmodellen om te kunnen corrigeren voor het wegvallen van een deel van de waarnemingen. Meer informatie hierover kunt u vinden in deze [nota](#). Ook in 2021 had de waarneming voor de Gezondheidsenquête te kampen met verstoringen als gevolg van corona(maatregelen). Daar is op dezelfde manier mee omgegaan als in 2020.

Cijfers over leefstijl en (preventief) gezondheidsonderzoek naar persoonskenmerken zijn te vinden op [StatLine](#).

Cijfers over overgewicht zijn ook te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#) en [Statline](#).

Literatuur

Boer, M. Van Dorsselaer, S., De Looze, M. E., De Roos, S. A., Brons, H., Van den Eijnden, R. J. J. M., Monshouwer K., Huijnk, W., Ter Bogt, T. F. M., Vollebergh, W. A. M., & Stevens, G. W. J. M. (2022). *HBSC 2021. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*. Utrecht: Universiteit Utrecht.

Rombouts, M., Morren, K., van Dorsselaer, S., Tuithof, M., Monshouwer, K. [Peilstationsonderzoek Scholieren 2023](#).

RIVM (2023). [Vooral jongvolwassenen voldoen minder vaak aan beweegrichtlijnen](#).

Schurink-van 't Klooster, T.M., Van Deemter, S., Duijvestijn, M. & Wendel-Vos, W. (2023).
Zitgedrag in Nederland Ontwikkelingen tussen 2015 en 2021. Bilthoven: RIVM-rapport 2022-0183.

8 Criminaliteit

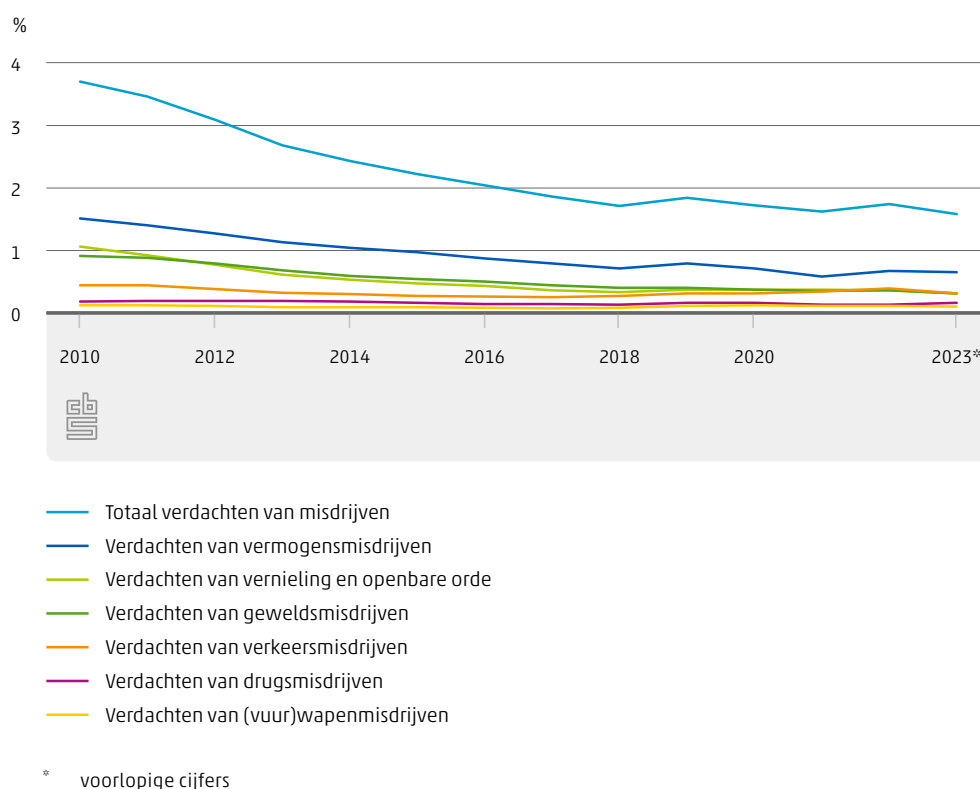
Auteurs: Mathilde Kennis, Iryna Rud, Wim Vissers

In 2023 werd 1,6 procent van de jongeren van 12 tot 23 jaar verdacht van een misdrijf. Dat is iets minder dan in 2022 en ongeveer gelijk aan 2021. Ruim de helft van de jonge verdachten kwam voor het eerst in aanraking met de politie. In 2023 was 29 procent van de 15- tot 25-jarigen slachtoffer van traditionele criminaliteit en 18 procent van online criminaliteit. De meerderheid van de jonge slachtoffers deed geen melding of aangifte van wat hen overkwam.

8.1 Jeugdige verdachten

In 2023 werden 40 duizend¹⁾ jongeren geregistreerd als verdachte van een misdrijf. Dat is 1,6 procent van alle jongeren van 12 tot 23 jaar. Hiermee volgt het aandeel jonge geregistreerde verdachten in 2023 opnieuw de dalende trend, na toenames in 2019 en 2022.

8.1.1 Verdachte jongeren (12 tot 23 jaar) van een misdrijf

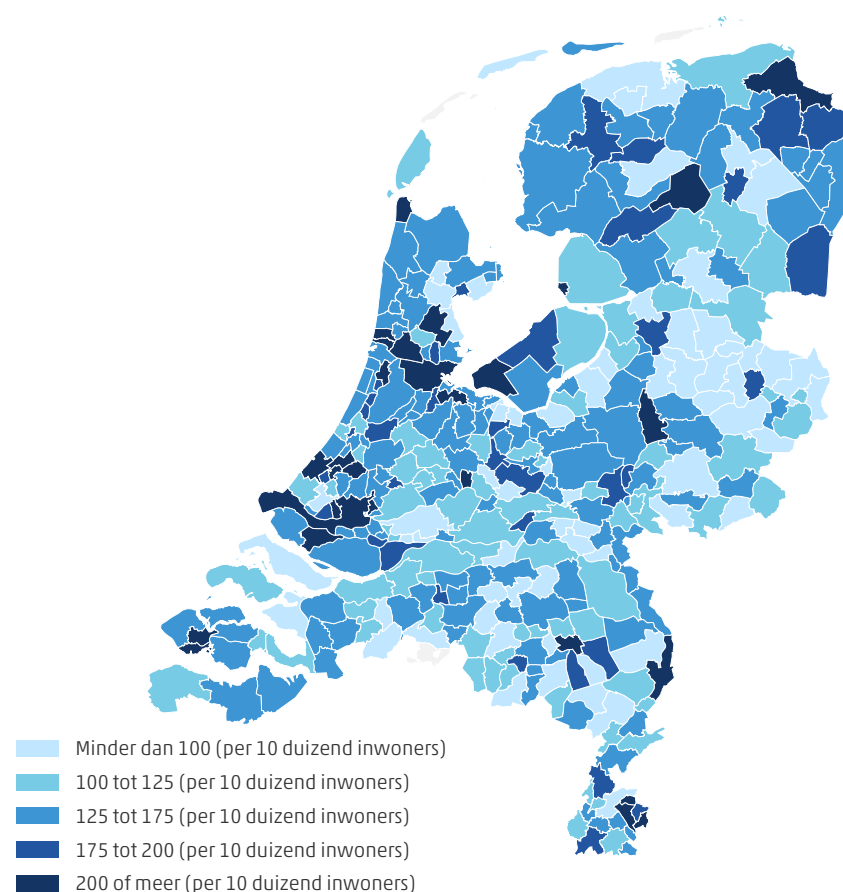
¹⁾ Het totale aantal (unieke) personen van 12 tot 23 jaar, dat in het verslagjaar één keer of meer geregistreerd is als verdachte van een misdrijf. Ook personen die niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van een Nederlandse gemeente zijn meegenomen in de absolute aantallen.

De daling van het aandeel verdachte jongeren in 2023 doet zich voor bij alle type misdrijven, behalve bij drugs misdrijven. Het percentage jongeren dat betrokken is bij een drugs misdrijf is met 0,1 procent wel aanzienlijk lager dan de 0,7 procent van de jongeren die werden verdacht van een vermogens misdrijf.

Grote gemeenten hoogste percentage verdachte jongeren

Het aandeel verdachten onder jongeren verschilt per woongemeente. Met name in de grote steden en in wat grotere gemeenten in het westen van het land is dit aandeel relatief hoog. In 2023 was het aandeel verdachten tot 23 jaar met 2,6 procent het hoogst in de gemeenten Heerlen, Amsterdam en Voorst, gevolgd door Rotterdam, Nissewaard en Zoetermeer. Het aandeel jonge verdachten was het laagst in Ommen, Dantumadiel, Hellendoorn en Wijk bij Duurstede (0,5 procent). Van de vier grootste steden was het percentage het hoogst in Amsterdam (2,6 procent) en het laagst in Utrecht (1,5 procent). Hiermee is het percentage jonge verdachten in Utrecht lager dan het landelijke gemiddelde van 1,6 procent.

8.1.2 Jonge verdachten van misdrijven, 2023*

* voorlopige cijfers

Geregistreeerde verdachten

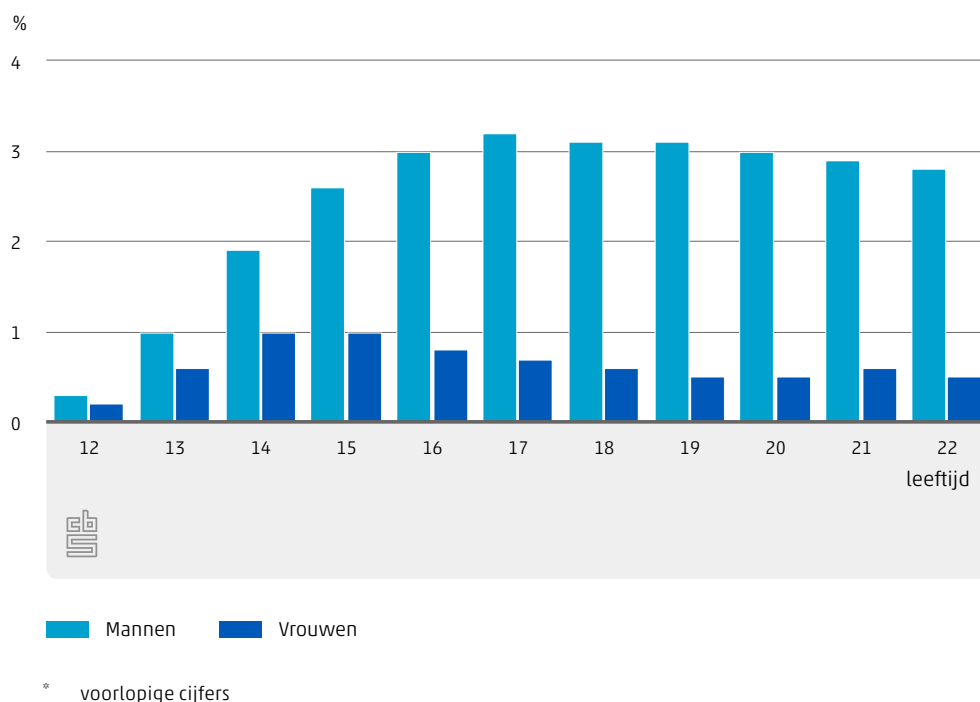
De gegevens over geregistreeerde verdachten komen uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) van de politie. De politie registreert iemand als verdachte van een misdrijf als er een redelijk vermoeden van schuld aan dat misdrijf bestaat.

Iemand wordt in een jaar als verdachte geteld als diegene dat jaar geregistreeerd staat als verdachte van een misdrijf. Als iemand van meerdere misdrijven wordt verdacht in een jaar, telt die persoon maar één keer mee in het totale aantal verdachten. Het aantal verdachten per type misdrijf kan hoger zijn omdat iemand voor elk type delict wordt meegeteld. Bijvoorbeeld, een verdachte van tien inbraken en twee geweldsdelicten telt één keer mee in het totaal aantal verdachten, maar wordt zowel bij vermogensdelicten als geweldsdelicten meegeteld.

Jonge vrouwen minder vaak verdacht dan jonge mannen

Het aandeel geregistreeerde verdachten is lager onder jonge vrouwen dan onder jonge mannen. In 2023 was het percentage het hoogst bij 17-jarige jongens, met 3,2 procent. Bij vrouwen was het percentage het hoogst onder 14- en 15-jarigen, maar wel een stuk lager; 1,0 procent van de 14- en 15-jarige meiden was geregistreeerd als verdachte.

8.1.3 Verdachten van een misdrijf naar leeftijd, 2023*

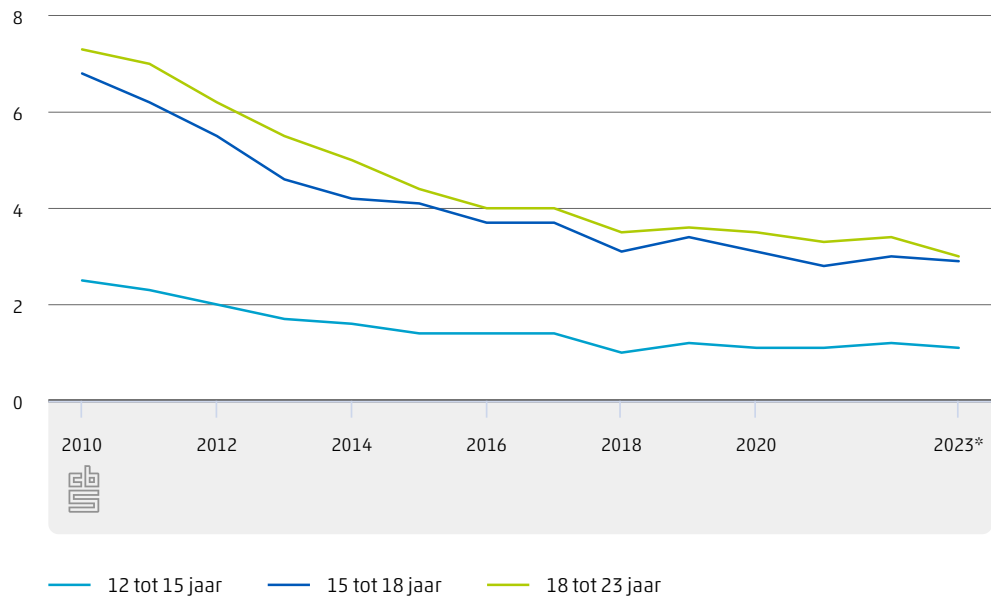

12- tot 15-jarigen minst vaak verdachte onder jonge mannen

Het percentage verdachten onder de 12- tot 15-jarige jongens was in 2023 met 1,1 procent het laagst van alle leeftijdsgroepen bij mannen. Het aandeel verdachte jongens tussen de 15 tot 18 jaar bleef ongeveer gelijk ten opzichte van het voorgaande jaar. In de overige leeftijdsgroepen was sprake van een daling van ongeveer 12 procent.

8.1.4 Jonge mannen verdacht van een misdrijf

% van totaal mannen in zelfde leeftijdsgroep

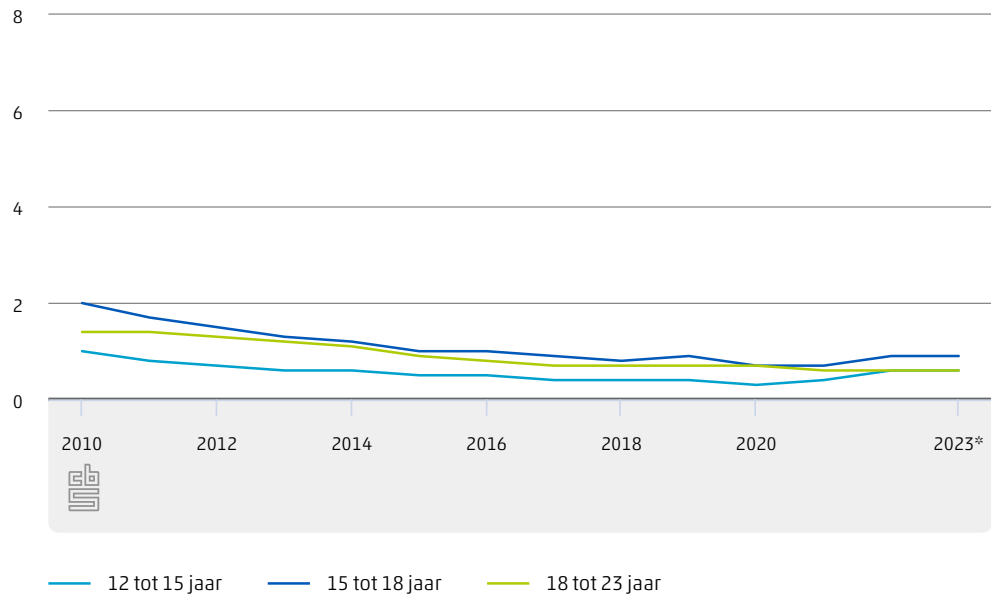
* voorlopige cijfers

Minderjarige meiden van 15 tot 18 jaar het vaakst verdacht

Niet alleen staan jonge vrouwen minder vaak dan jonge mannen geregistreerd als verdachte, ook zijn er verschillen tussen de leeftijdsgroepen. Terwijl er bij jongens een duidelijk verschil is tussen de 12- tot 15-jarigen en de 15- tot 23-jarigen, is dit bij meiden minder uitgesproken. In 2023 waren vooral meiden van 15 tot 18 jaar verdacht. De politie registreerde wel 8 procent minder minderjarige meiden als verdachte van misdrijf dan in 2022.

8.1.5 Jonge vrouwen verdacht van een misdrijf

% van totaal vrouwen in zelfde leeftijdsgroep

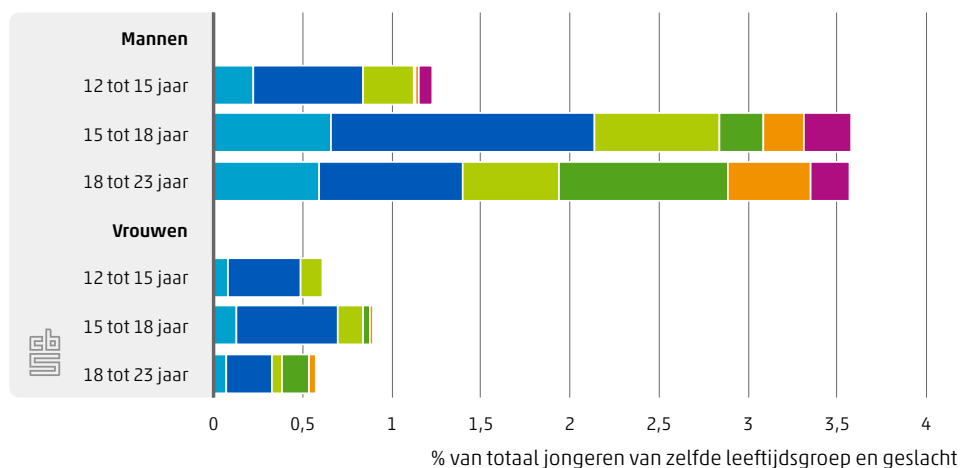

* voorlopige cijfers

Naar verhouding veel vermogensdelicten

Zowel bij jongens als bij meiden komen vermogensmisdrijven het meest voor. Vermogensdelicten zijn bijvoorbeeld winkeldiefstal, fietsendiefstal of oplichting. Meiden worden veel minder vaak verdacht van drugs- en (vuur)wapendelicten dan jongens. Ook het aandeel vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde is bij meiden lager.

8.1.6 Verdachte jongeren naar type delict, 2023*

- Verdachten van geweldsmisdrijven
- Verdachten van vermogensmisdrijven
- Verdachten van vernieling en openbare orde
- Verdachten van verkeersmisdrijven
- Verdachten van drugsmisdrijven
- Verdachten van (vuur)wapenmisdrijven

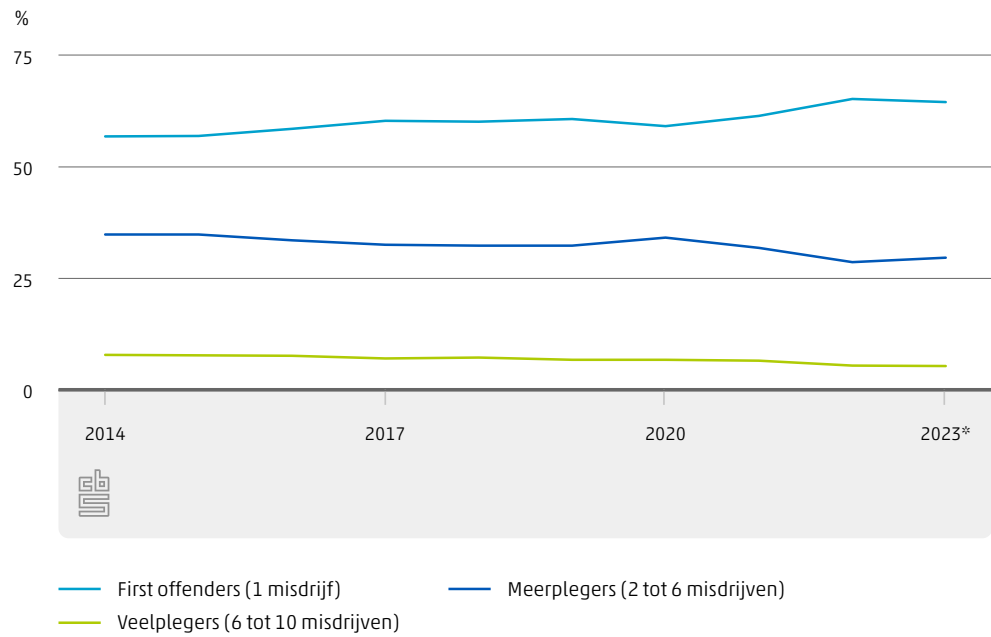
* voorlopige cijfers

53% van alle jonge verdachten kwam niet eerder als verdachte van een misdrijf in aanraking met de politie

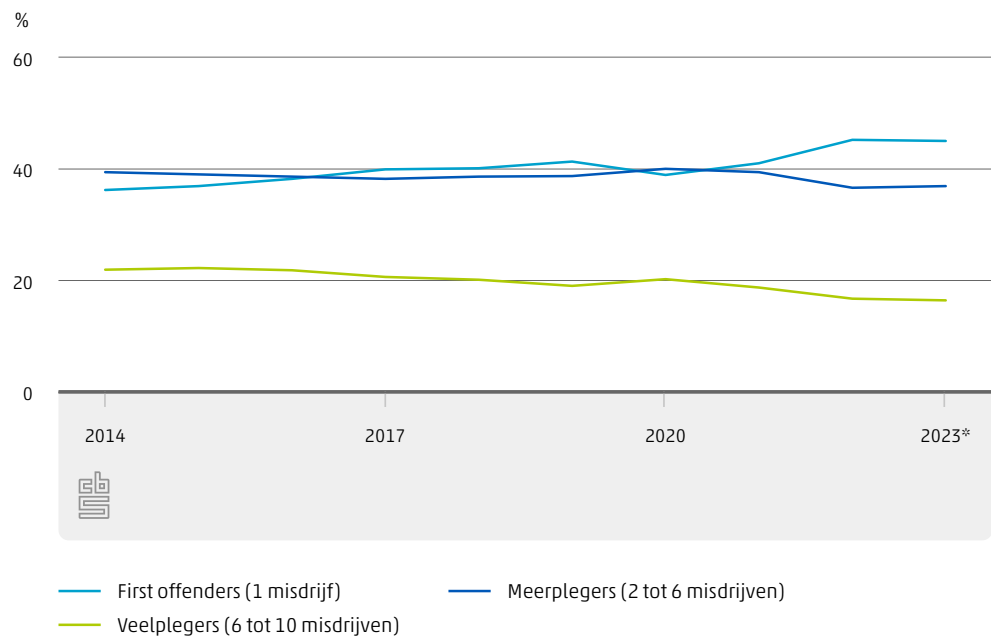
In 2023 kwam ruim de helft van de jonge geregistreerde verdachten voor het eerst in aanraking met de politie, ook wel first offenders genoemd. Bij de 12- tot 18-jarigen was bijna twee derde van de verdachten een first offender, terwijl dit bij de 18- tot 23-jarigen bijna de helft was. Vooral sinds 2022 is het aandeel first offenders in beide leeftijdsgroepen flink toegenomen.

8.1.7 Recidive onder 12- tot 18-jarige verdachten

* voorlopige cijfers

8.1.8 Recidive onder 18- tot 23-jarige verdachten

* voorlopige cijfers

8.2 Slachtofferschap traditionele criminaliteit

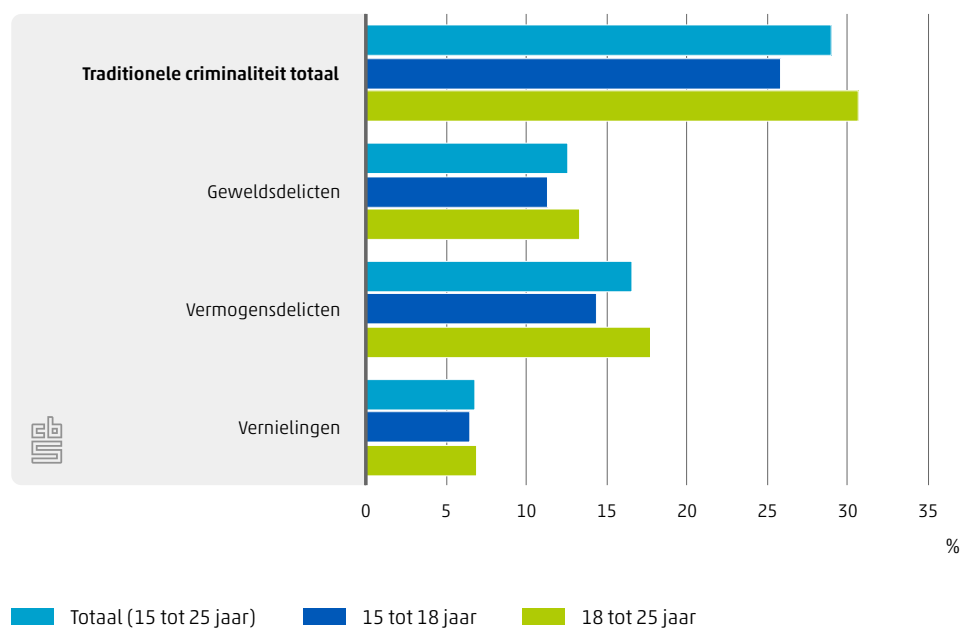
Jongeren kunnen niet alleen in de criminaliteit terechtkomen, ze kunnen er ook slachtoffer van worden. Hierbij kan het gaan om traditionele vormen van criminaliteit, zoals geweld en diefstal, maar ook om online criminaliteit. In deze en de volgende paragraaf worden beide vormen besproken.

Jongeren weer iets vaker slachtoffer

In 2023 gaf 29 procent van de Nederlandse jongeren tussen de 15 en 25 jaar aan slachtoffer te zijn geweest van traditionele criminaliteit. Het ging hierbij vooral om vermogensdelicten, waar 17 procent slachtoffer van was. Ongeveer 13 procent was slachtoffer van een geweldsdelict. Vernielingen kwamen minder vaak voor, bij 7 procent van de jongeren. Tussen 2012 en 2021 daalden deze percentages, maar tussen 2021 en 2023 zijn ze weer licht toegenomen. Zo lag het totale slachtofferpercentage onder jongeren in 2021 nog op 24 procent.

Jongeren waren vaker slachtoffer dan de rest van de bevolking (29 tegenover 18 procent). Bovendien waren meerderjarige jongeren vaker slachtoffer dan minderjarige jongeren (31 tegenover 26 procent), vooral bij vermogensdelicten (18 tegenover 14 procent). Ook waren er verschillen op het vlak van genderidentiteit. Jongeren die zich identificeren als man waren minder vaak slachtoffer dan jongeren die zich identificeren als vrouw (27 tegenover 31 procent), maar het waren vooral de non-binaire/genderqueer jongeren die vaak slachtoffer werden van traditionele criminaliteit (45 procent).

8.2.1 Jonge slachtoffers traditionele criminaliteit, 2023

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

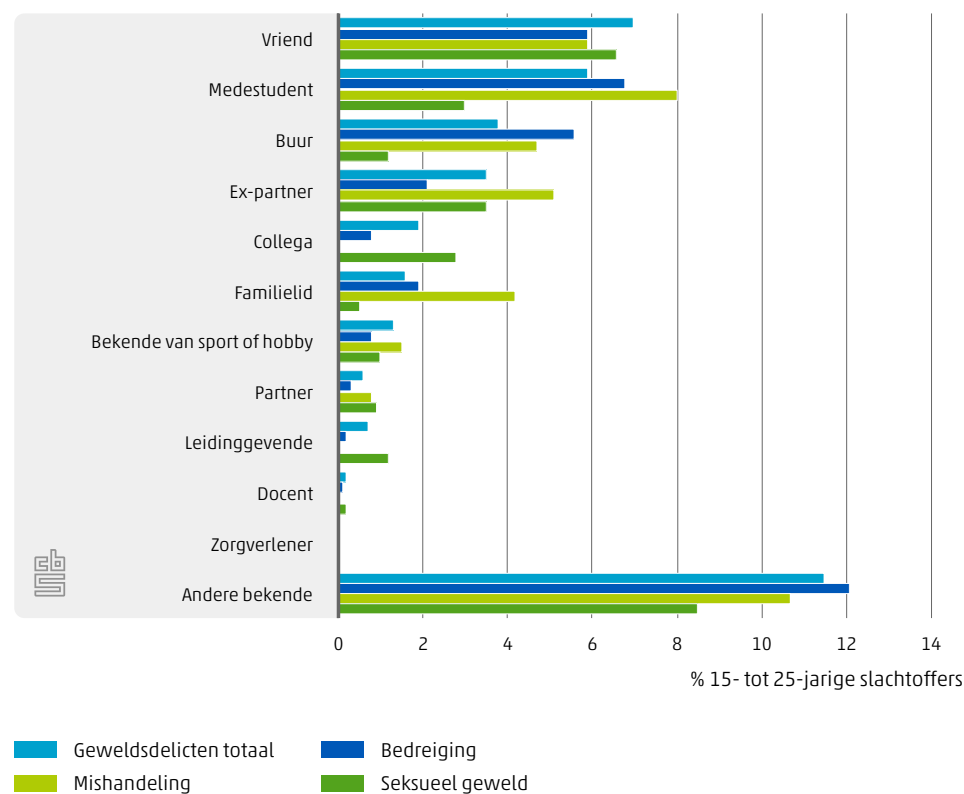
Veiligheidsmonitor 2023

De cijfers over de slachtoffers van traditionele en online criminaliteit komen uit de [Veiligheidsmonitor 2023](#). Dit is een enquête onder Nederlanders van 15 jaar en ouder, waar in 2023 182 duizend mensen aan deelnamen, waarvan 21 duizend 15- tot 25-jarigen. De Veiligheidsmonitor wordt elke twee jaar gehouden, de volgende enquête vindt plaats in 2025.

Dader geweldsdelict is meestal geen bekende

Ongeveer 1 op de 3 jonge slachtoffers van geweldsdelicten gaf aan de dader te kennen. Bij mishandeling was de dader vaker bekend dan bij bedreiging en seksueel geweld (respectievelijk 41, 34 en 25 procent kende de dader). Bij alle geweldsdelicten was de dader het vaakst een vriend, een medestudent, of een andere bekende.

8.2.2 Daders geweldsdelicten, 2023

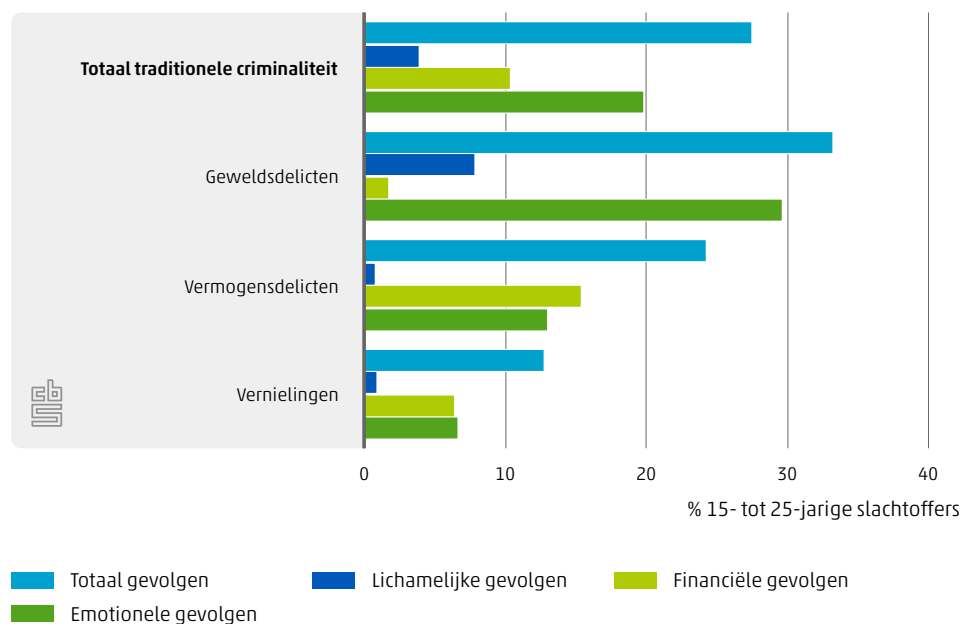
Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

Geweldsdelicten wegen emotioneel het zwaarst

Bijna 28 procent van de jonge slachtoffers rapporteerde emotionele, lichamelijke of financiële gevolgen van wat hen overkomen was. Welke gevolgen het meest voorkwamen, verschilt per type delict. Zo ervaren slachtoffers van geweldsdelicten voornamelijk

emotionele en lichamelijke gevolgen (respectievelijk 30 en 8 procent), terwijl slachtoffers van vermogensdelicten voornamelijk financiële gevolgen ondervonden (15 procent).

8.2.3 Gevolgen traditionele criminaliteit, 2023

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

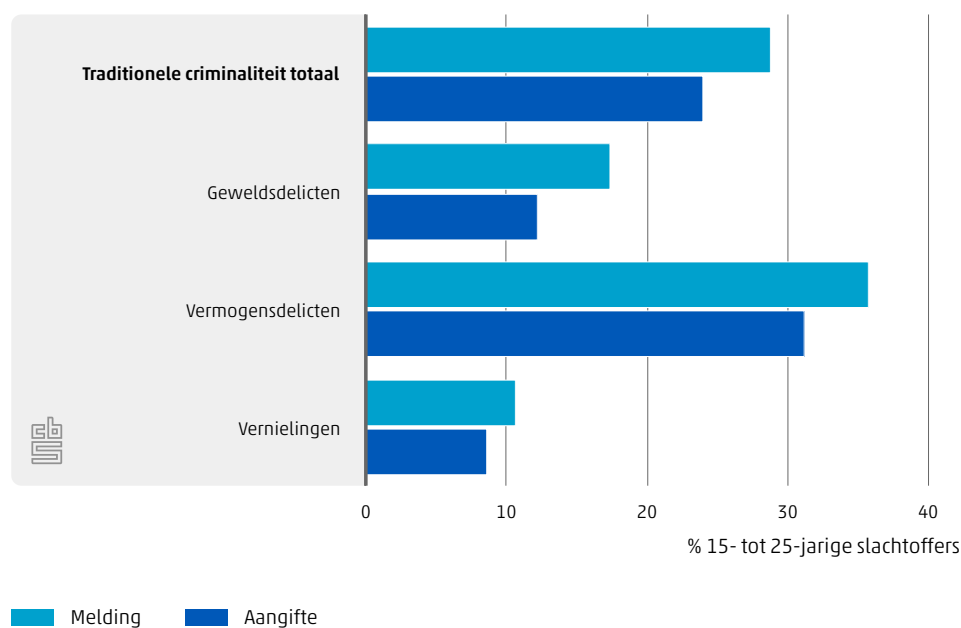
24% van de jonge slachtoffers van traditionele criminaliteit doet aangifte van het voorval

Jongeren over het algemeen niet bereid aangifte te doen

Minder dan 3 op de 10 jonge slachtoffers deed melding of aangifte van wat hen was overkomen. Vermogensdelicten werden relatief vaak gemeld (36 procent) of aangifte van gedaan (31 procent). Dit aandeel lag lager bij geweldsdelicten (respectievelijk 17 en 12 procent), maar vooral vernielingen werden niet vaak gesignaleerd via melding (11 procent) of aangifte (9 procent).

8.2.4 Melding en aangifte traditionele criminaliteit, 2023

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

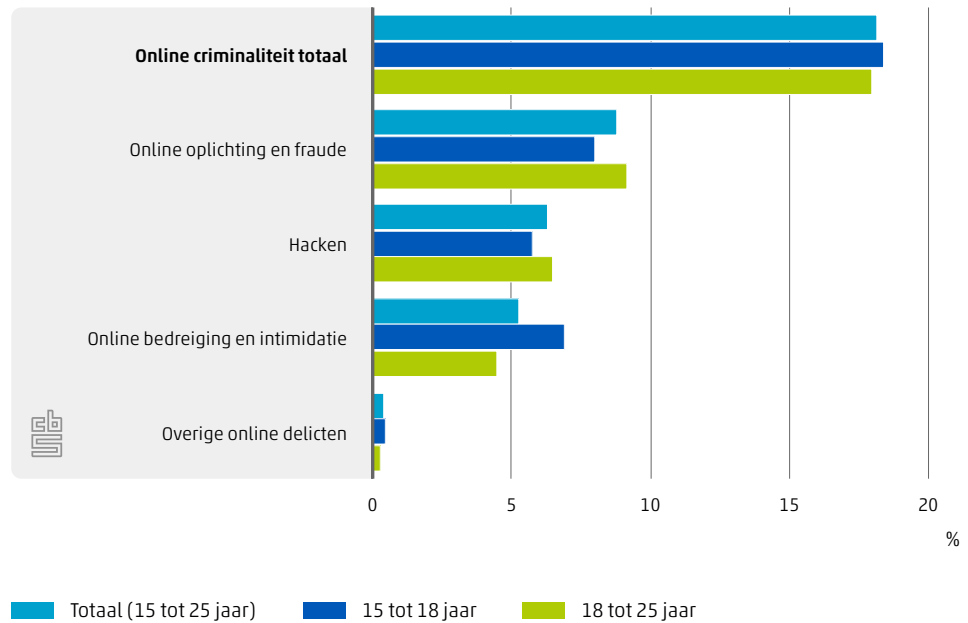
8.3 Slachtofferschap online criminaliteit

Bijna 1 op de 5 jongeren slachtoffer online criminaliteit

In 2023 was 18 procent van de 15- tot 25-jarigen slachtoffer van online criminaliteit. Dat is evenveel als in 2021. Ze werden daarmee vaker slachtoffer dan de oudere bevolking (15 procent). 9 procent van de jongeren werd slachtoffer van oplichting en fraude, 6 procent van hacken en 5 procent van online bedreiging en intimidatie.

Minderjarige en meerderjarige jongeren waren even vaak slachtoffer van online criminaliteit. Wel was er een verschil naargelang het gender waarmee jongeren zich identificeren. Jongeren die zich identificeren als man of vrouw vertoonden geen significant verschil in slachtofferschap (17 en 19 procent), maar non-binaire/genderqueer jongeren waren wel vaker slachtoffer (37 procent). Deze groep was voornamelijk slachtoffer van online bedreiging en intimidatie (25 procent).

8.3.1 Jonge slachtoffers online criminaliteit, 2023

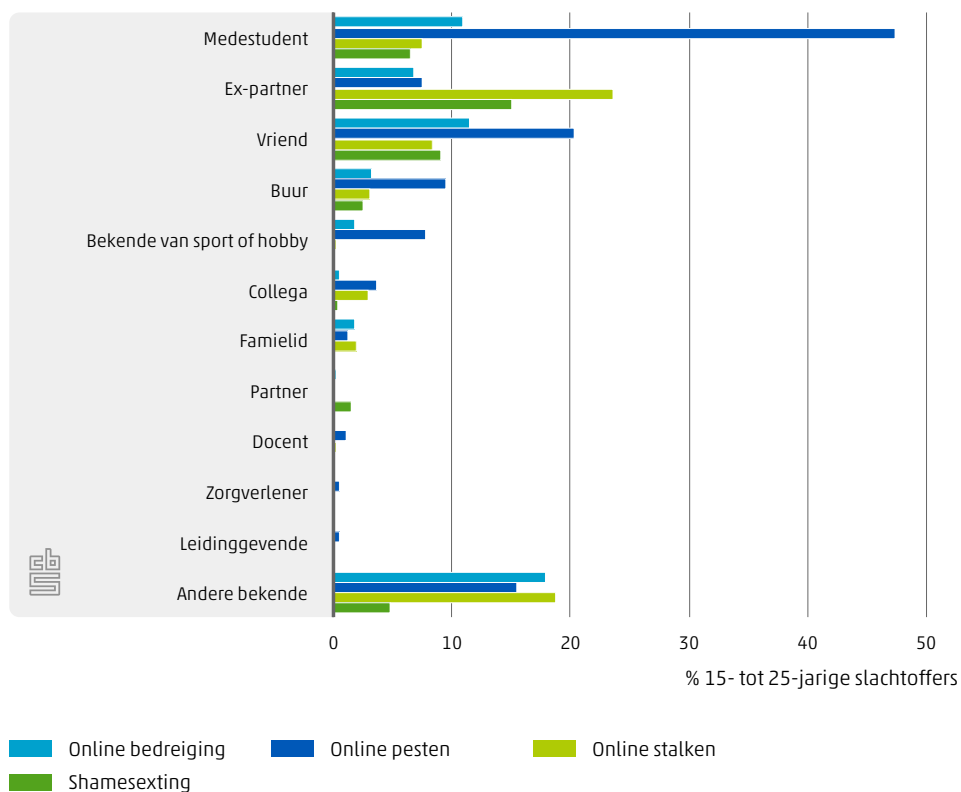

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

Vrienden, medestudenten en ex-partner relatief vaak dader

De relatie tussen jonge slachtoffers van online bedreiging en intimidatie en de dader hing sterk samen met de aard van het voorval. Zo waren de daders van online pesten relatief vaak medestudenten (48 procent) en vrienden (20 procent). Ook bij online bedreiging werden deze groepen relatief vaak genoemd (respectievelijk 11 en 12 procent). Wat betreft online stalken en shamesexting gaven jonge slachtoffers voornamelijk aan dat hun ex-partner de dader was (respectievelijk 24 en 15 procent).

8.3.2 Daders online bedreiging en intimidatie, 2023

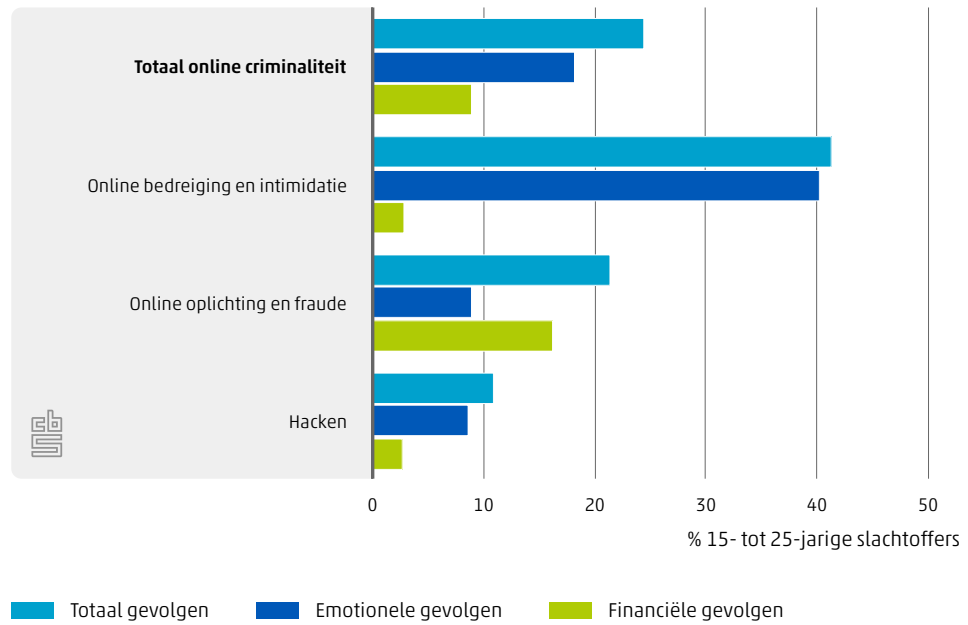

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

Online bedreiging en intimidatie heeft emotionele impact

Ongeveer een kwart van de jonge slachtoffers van online criminaliteit ondervond emotionele of financiële gevolgen. Vooral online bedreiging en intimidatie had een emotionele impact: 41 procent van de jonge slachtoffers had hier last van. Financiële problemen kwamen relatief vaak voor bij slachtoffers van online oplichting en fraude (16 procent).

8.3.3 Gevolgen online criminaliteit, 2023

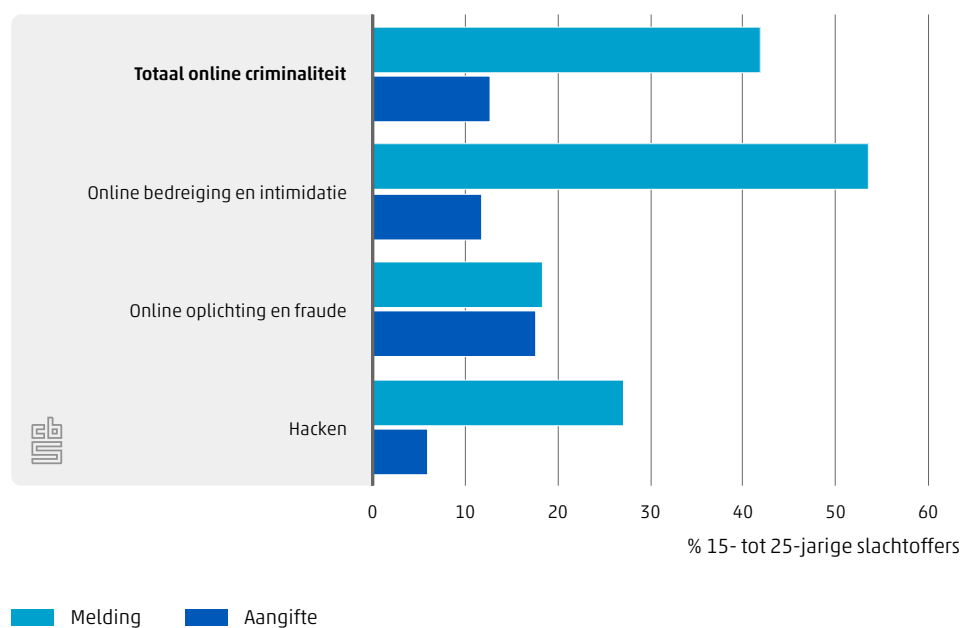

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

Slechts 1 op de 8 slachtoffers doet aangifte

Net als bij traditionele criminaliteit deed de meerderheid van de jonge slachtoffers van online criminaliteit geen melding of aangifte van wat hen overkwam. 42 procent deed melding van het incident (dit kan bij de politie geweest zijn maar ook bij andere instanties zoals een fraudehelpdesk), en slechts 13 procent deed aangifte bij de politie. Het aangiftepercentage was relatief hoog bij slachtoffers van online oplichting en fraude (18 procent), gevolgd door online bedreiging en intimidatie (12 procent) en hacken (6 procent).

8.3.4 Melding en aangifte online criminaliteit, 2023

Bron: CBS, Veiligheidsmonitor 2023

8.4 Begrippen

Drugsmisdrijven (Standaardclassificatie misdrijven)

Harddrugs, softdrugs en overige drugsmisdrijven.

Geregistreeerde verdachte

Een persoon wordt door de politie als verdachte van een misdrijf geregistreerd wanneer een redelijk vermoeden van schuld aan dat misdrijf bestaat.

Geweldsdelicten (Veiligheidsmonitor)

Mishandeling, bedreiging met fysiek geweld en seksuele delicten.

Geweldsmisdrijven (Standaardclassificatie misdrijven)

Mishandeling, bedreiging, stalking, seksuele misdrijven, levensmisdrijven, vrijheidsbeneming/gijzeling, mensenhandel, mensensmokkel en overige geweldsmisdrijven.

Hacken (Veiligheidsmonitor)

Met kwade bedoelingen en zonder toestemming inbreken op een apparaat (zoals een computer of tablet) of een account (zoals een e-mail- of bankaccount).

Online bedreiging en intimidatie (Veiligheidsmonitor)

Online bedreiging (met geweld), pesten, stalken of shamesexting (verspreiden van naaktfoto's of -filmpjes of hiermee dreigen).

Online oplichting en fraude (Veiligheidsmonitor)

Aankoopfraude (het niet leveren van gekochte goederen of diensten), verkoopfraude (het niet betalen voor geleverde goederen en diensten), fraude in het betalingsverkeer, identiteitsfraude (gebruik van persoonsgegevens zonder toestemming en voor financieel gewin) en phishing (het voordoen als een ander persoon of bedrijf voor financieel gewin).

Slachtoffer

Mensen zijn slachtoffer als ze in de enquête aangeven dat ze in de twaalf maanden voorafgaande aan het onderzoek slachtoffer zijn geweest van één of meerdere delicten.

Verkeersmisdrijven (Standaardclassificatie misdrijven)

Verlaten plaats ongeval, rijden onder invloed, rijden tijdens ontzegging, rijden tijdens rijverbod, voeren vals kenteken, joyriding, weigeren blaastest/bloedonderzoek en overige verkeersmisdrijven.

Vermogensdelicten (Veiligheidsmonitor)

(Poging tot) inbraak, fietsdiefstal, autodiefstal, diefstal uit/vanaf de auto, diefstal van andere voertuigen, (poging tot) zakkenrollerij/beroving en overige vormen van diefstal.

Vermogensmisdrijven (Standaardclassificatie misdrijven)

Diefstal/verduistering en inbraak, bedrog, valsheidsmisdrijven, heling, afpersing en afdreiging, bankbreuk, witwassen en overige vermogensmisdrijven.

Vernieling en misdrijven tegen openbare orde en gezag (Standaardclassificatie misdrijven)

Vernieling en beschadiging, openbare orde misdrijven, brandstichting/ontploffing en openbaar gezag misdrijven.

Vernielingen (Veiligheidsmonitor)

Het met opzet iets van het slachtoffer vernielen of beschadigen, zonder dat er iets gestolen is. Bijvoorbeeld krassen maken op de auto, fietsbanden lek prikken of muren bekladden.

Vuurwapenmisdrijven (Standaardclassificatie misdrijven)

Misdrijven omschreven in artikel 55 van de Wet Wapens en Munitie. De wet regelt de opsporing, vervolging en berechting van handelingen die te maken hebben met (verboden) wapenbezit en wapenhandel.

8.5 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over verdachten van 12 tot 23 jaar naar delictgroep en persoonskenmerken zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over verdachten tot 23 jaar naar delictgroep en woonregio zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over verdachten naar delictgroep, geslacht, leeftijd, herkomst, opleiding, huishoudensinkomen zijn te vinden op [StatLine](#).

Cijfers over onveiligheidsgevoelens en slachtofferschap van criminaliteit onder jongeren van 15 tot 25 jaar zijn te vinden op [Jeugdmonitor Statline](#).

Cijfers over slachtofferschap van traditionele criminaliteit naar persoonskenmerken zijn te vinden op [Statline](#).

Literatuur

Akkermans, M., Derksen, E., Kennis, M., Kloosterman, R. & Moons, E. (2023). [Veiligheidsmonitor 2023](#). CBS longread.

9 Jongeren in Caribisch Nederland

Auteurs: Corina Huisman, Suzanne Loozen

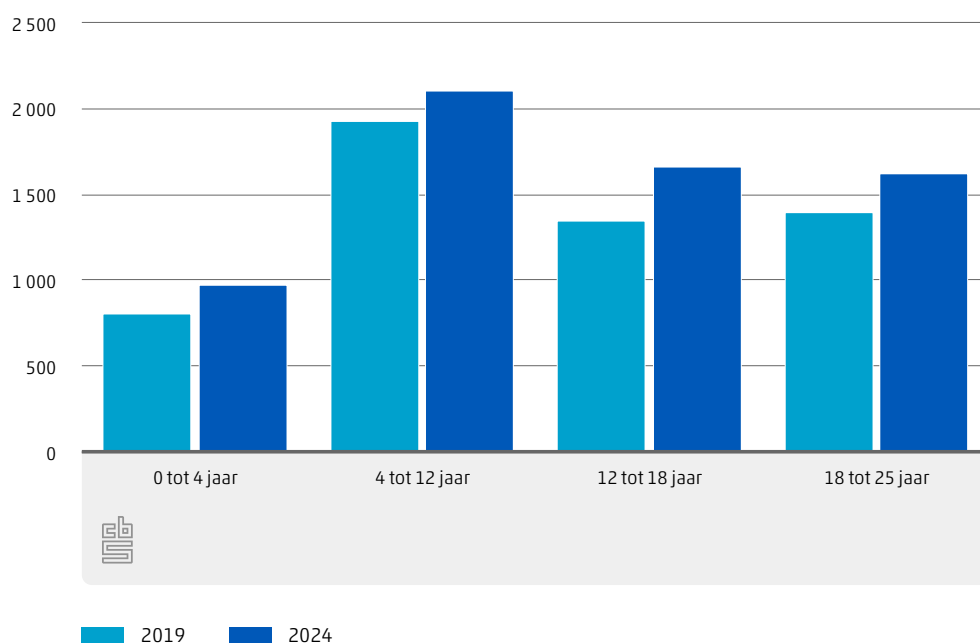
Een kwart van de bevolking in Caribisch Nederland was op 1 januari 2024 jonger dan 25 jaar. In totaal woonden er 7,7 duizend 0- tot 25-jarigen, 838 meer dan begin 2019. 46 procent van de jongeren is ook geboren in Caribisch Nederland. Op Sint Eustatius en Saba zijn relatief veel jongeren geboren op Sint Maarten. Tussen begin 2011 en eind 2016 kwamen er in totaal 3 014 jongeren die niet op de eilanden waren geboren naar Bonaire, Sint Eustatius of Saba. Zeven jaar later was 68 procent van hen weer vertrokken.

9.1 Leeftijd jongeren

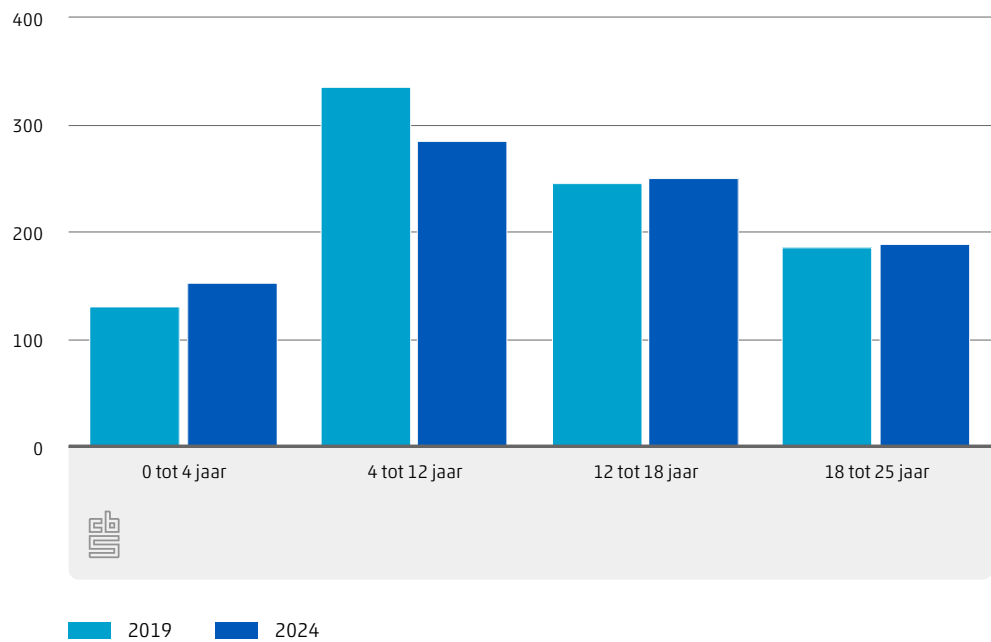
Het overgrote deel van de jongeren in Caribisch Nederland woont op Bonaire. Begin 2024 waren dat er 6,4 duizend, bijna 900 meer dan in 2019. Sint Eustatius en Saba hadden veel minder jongeren dan Bonaire, respectievelijk 877 en 495. Op deze eilanden is het aantal jongeren vergeleken met 2019 licht afgenomen.

De toename van het aantal jongeren op Bonaire is terug te zien in alle leeftijdsgroepen, en vooral bij de 12- tot 18-jarigen. Op Sint Eustatius nam het aantal 0- tot 4-jarigen toe, terwijl het aantal 4- tot 12-jarigen afnam. Op Saba groeiden de aantallen 4- tot 12-jarigen en 12- tot 18-jarigen, maar daalden de aantallen 0- tot 4-jarigen en 18- tot 24-jarigen.

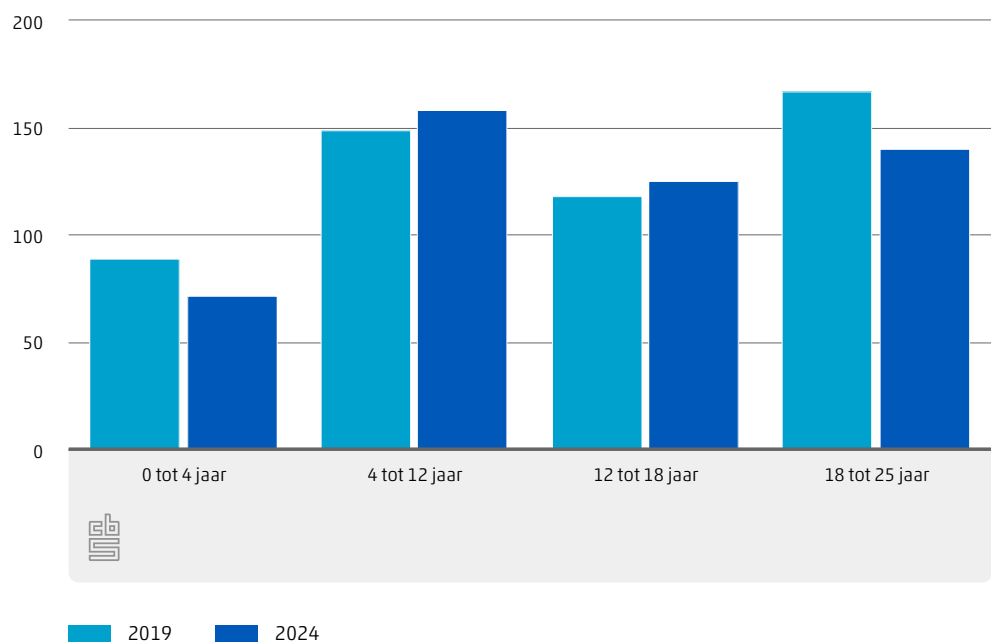
9.1.1 Bonaire, jongeren naar leeftijd, 1 januari

9.1.2 Sint Eustatius, jongeren naar leeftijd, 1 januari

9.1.3 Saba, jongeren naar leeftijd, 1 januari

57% van de jongeren op Bonaire
woonde begin 2024 bij beide ouders

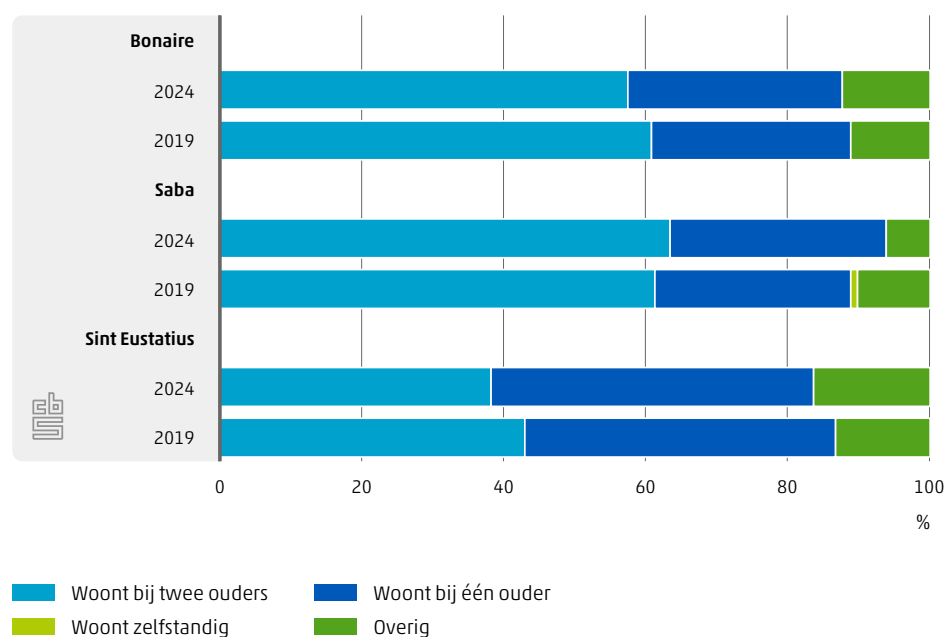

9.2 Thuissituatie jongeren

De thuissituatie van jongeren hangt samen met hun leeftijd. Zo wonen minderjarige jongeren veelal bij minstens één van hun (juridische) ouders. Dit geldt voor alle drie de eilanden. Wel verschilt het per eiland of ze vooral bij beide ouders wonen of bij één van hen.

Begin 2024 woonde op Bonaire 57 procent van de jongeren tot 18 jaar bij beide ouders, en 30 procent bij één ouder. In 2019 woonde nog 61 procent bij beide ouders en 28 procent bij één ouder. Op Sint Eustatius woonde begin 2024 een relatief groot deel van de jongeren bij één ouder: 45 procent, terwijl 38 procent bij beide ouders woonde. Het aandeel dat bij beide ouders woont, is sinds 2019 afgenomen. Op Saba woonde begin 2024 ruim 60 procent van de jongeren tot 18 jaar bij beide ouders. Dat aandeel is nagenoeg gelijk gebleven. 30 procent woonde bij één ouder, iets meer dan begin 2019 het geval was.

9.2.1 Jongeren van 0 tot 18 jaar naar plaats in het huishouden

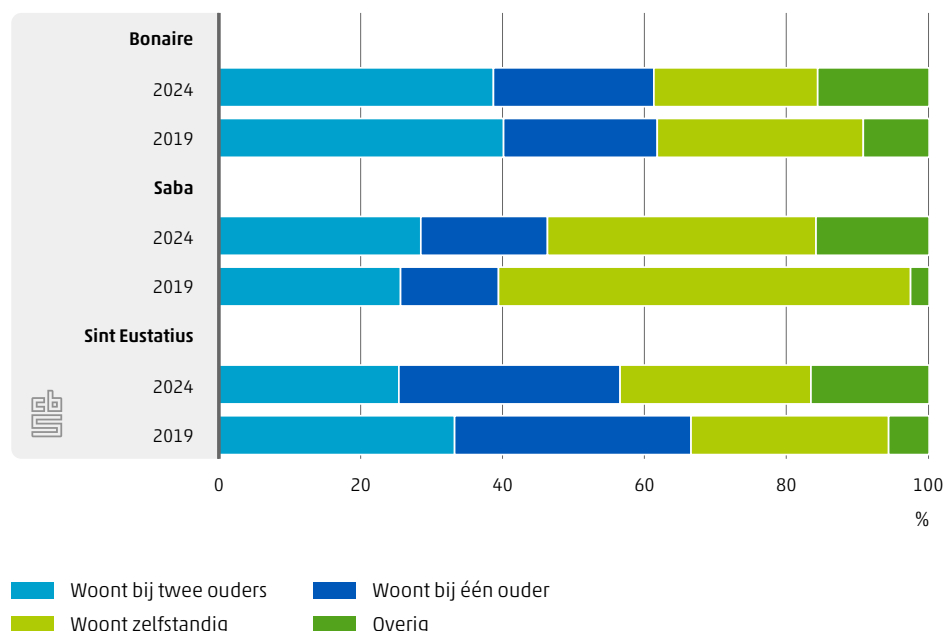

Wanneer jongeren volwassen worden, gaan ze vaker op zichzelf wonen. Begin 2024 woonde 23 procent van de 18- tot 25-jarigen op Bonaire zelfstandig. Dat is een veel kleiner deel dan in 2019, toen ging het om 29 procent. In dezelfde periode is het aandeel jongvolwassenen dat in overige huishoudens woont, zoals bij een broer of zus of als kostganger bij een gezin, juist toegenomen. Het aandeel jongvolwassenen dat bij één of beide ouder(s) woont, bedraagt respectievelijk 23 en 39 procent. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2019.

Op Sint Eustatius woonde begin 2024 27 procent van de jongvolwassenen zelfstandig. Dit is vergelijkbaar met vijf jaar geleden. Van de 18- tot 25-jarigen woonde een kwart bij beide ouders en 31 procent bij één ouder. Het aandeel dat bij beide ouders woont, is tussen 2019 en 2024 afgenomen, terwijl het aandeel jongvolwassenen in een overig huishouden juist is gestegen.

Op Saba wonen jongvolwassenen relatief vaak op zichzelf: bijna 40 procent begin 2024. Dat aandeel is met 20 procentpunten afgenomen in vergelijking met 2019. Dit komt mogelijk doordat studenten tijdens de coronapandemie zijn vertrokken van het eiland en niet in hetzelfde aantal zijn teruggekeerd. In diezelfde periode nam het aandeel overige huishoudens flink toe. Van de 18- tot 25-jarigen woonde 29 procent bij beide ouders en 18 procent bij één ouder. Beide percentages zijn ten opzichte van 2019 toegenomen.

9.2.2 Jongeren van 18 tot 25 jaar naar plaats in het huishouden

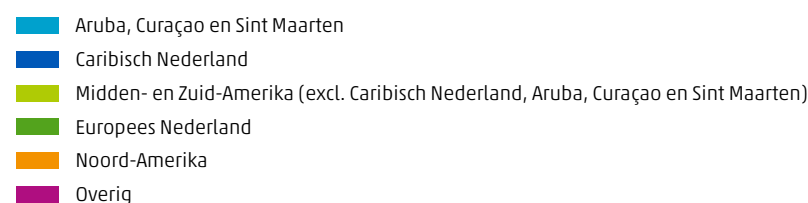
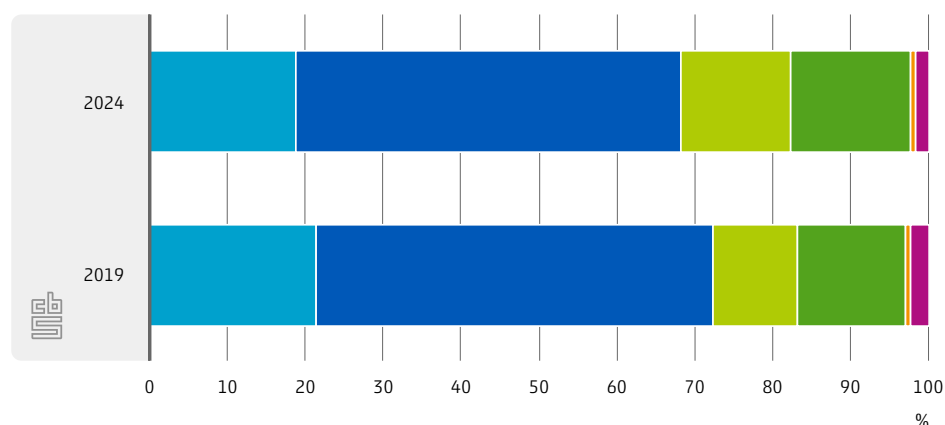
44% van de jongeren op Sint Eustatius is geboren op Aruba, Curaçao of Sint Maarten

9.3 Geboorteland jongeren

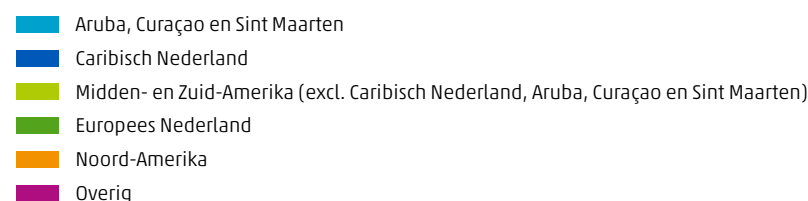
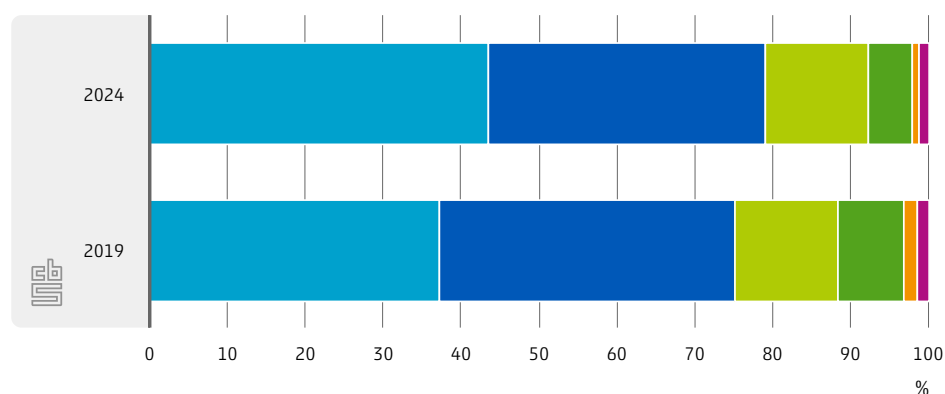
Van de jongeren van 0 tot 25 jaar die begin 2024 op Bonaire woonden, was de helft geboren in Caribisch Nederland. Een kleine 20 procent had Aruba, Curaçao of Sint Maarten als geboorteland, 15 procent werd geboren in Europees Nederland en 14 procent in Midden- of Zuid-Amerika (exclusief Caribisch Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten). Vergeleken met 2019 is het aandeel jongeren dat geboren is in Midden- of Zuid-Amerika, en dan vooral in Venezuela en de Dominicaanse Republiek, toegenomen. Ook het aandeel jongeren dat geboren is in Europees Nederland is gestegen. Tegelijkertijd werd de groep die is geboren op Aruba, Curaçao, Sint Maarten of Caribisch Nederland kleiner, vooral door een afname van jongeren uit Curaçao.

9.3.1 Bonaire, jongeren naar geboorteland, 1 januari

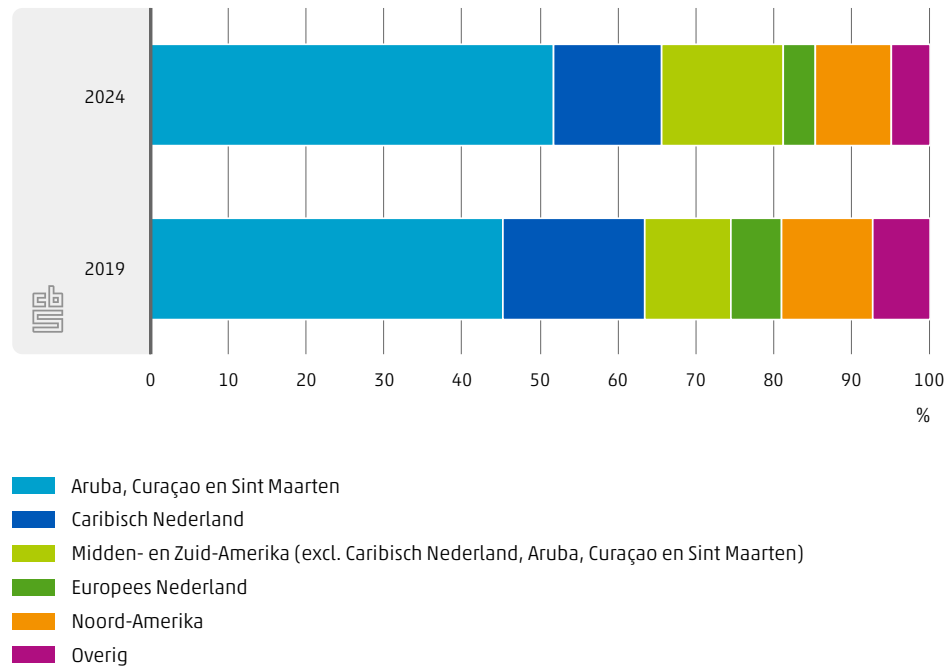
Op Sint Eustatius is 44 procent van de 0- tot 25-jarigen geboren op Aruba, Curaçao of Sint Maarten. 36 procent is geboren in Caribisch Nederland, 13 procent in Midden- of Zuid-Amerika en 5 procent in Europees Nederland. Tussen begin 2019 en 2024 is het aandeel dat is geboren op Aruba, Curaçao of Sint Maarten het sterkst toegenomen. Dat kwam vooral door de toename van het aandeel jongeren dat is geboren op Sint Maarten. Tegelijkertijd nam het aandeel uit Europees Nederland en Caribisch Nederland af. Binnen Caribisch Nederland is vooral het aandeel jongeren dat is geboren op Sint Eustatius gedaald.

9.3.2 Sint Eustatius, jongeren naar geboorteland, 1 januari

Van de jongeren die op 1 januari 2024 op Saba woonden, was iets meer dan de helft geboren op Aruba, Curaçao of Sint Maarten. 16 procent was geboren in Midden- of Zuid-Amerika, 14 procent in Caribisch Nederland en 10 procent in Noord-Amerika. Het aandeel dat is geboren op Aruba, Curaçao of Sint Maarten is het sterkst toegenomen ten opzichte van 2019, gevolgd door Midden- en Zuid-Amerika. De stijging binnen de groep uit Aruba, Curaçao en Sint Maarten kwam vooral door meer jongeren uit Sint Maarten. Bij de Midden- en Zuid-Amerikaanse landen droeg de Dominicaanse Republiek het meest bij aan de stijging. Het aandeel jongeren uit Caribisch Nederland (vooral Saba) is het meest afgenomen, gevolgd door Europees Nederland en Noord-Amerika (vooral Canada).

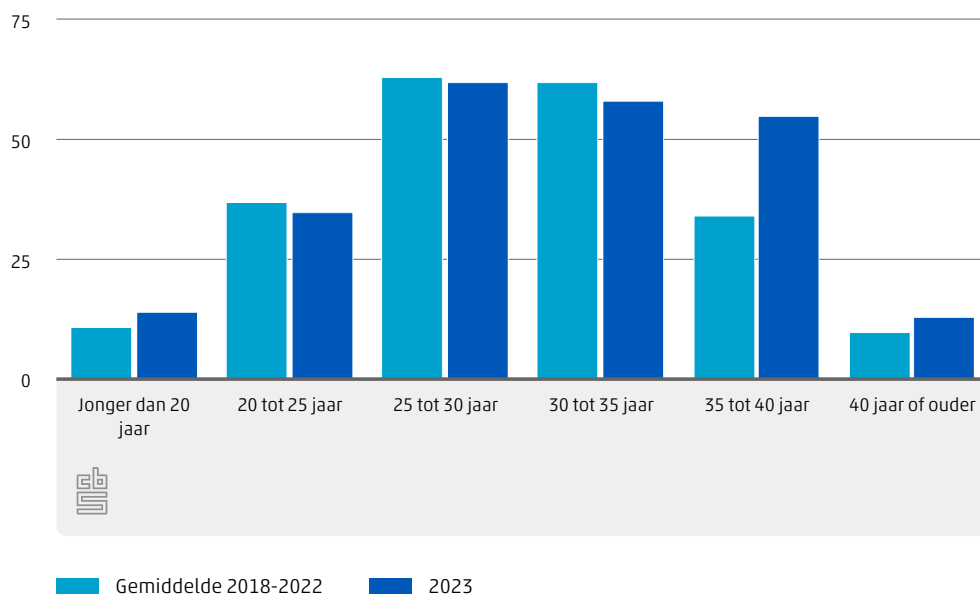
9.3.3 Saba, jongeren naar geboorteland, 1 januari

9.4 Geboorten

In 2023 werden op Bonaire 237 kinderen levend geboren. Omdat het aantal geboortes in Caribisch Nederland relatief laag is en kan fluctueren, wordt dit aantal vergeleken met het gemiddelde van de voorgaande vijf jaar. Voor Bonaire lag dit gemiddelde tussen 2018 en 2022 op 218 geboortes per jaar, en is er dus sprake van een lichte toename in 2023. Vooral bij vrouwen van 35 tot 40 jaar werden meer kinderen geboren: 55 in 2023 tegenover gemiddeld 34 in de periode daarvoor.

9.4.1 Levend geboren kinderen, naar leeftijd moeder¹⁾, Bonaire

¹⁾ Leeftijd van de moeder bij de geboorte van het kind.

Op Sint Eustatius en Saba worden minder kinderen geboren dan op Bonaire. In 2023 werden op Sint Eustatius 30 kinderen geboren en op Saba 15 kinderen. Op Sint Eustatius werden in 2023 iets minder kinderen geboren dan het gemiddelde van 37 kinderen in de periode 2018–2022. De meeste kinderen werden geboren bij vrouwen van 20 tot 25 jaar en 30 tot 35 jaar. Op Saba lag het aantal geboortes in 2023 juist iets boven het gemiddelde van 13 geboortes per jaar over de periode 2018–2022. Op dit eiland werden de meeste kinderen geboren bij vrouwen van 30 tot 35 jaar.

9.5 Immigratie, retourmigratie en verblijfsduur van jongeren

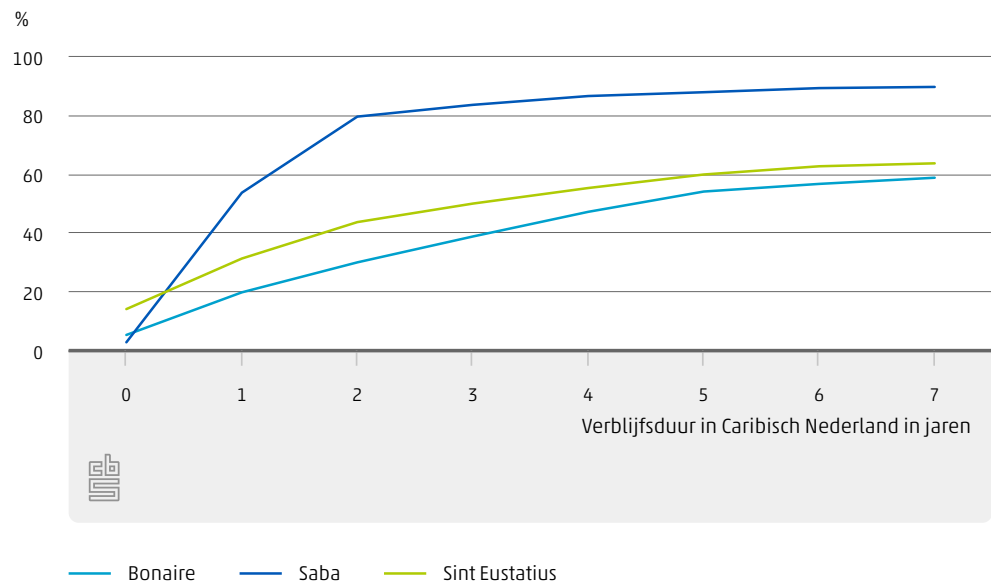
Tussen 2011 en 2016 immigreerden 3 014 jongeren, die niet waren geboren op de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba, naar Caribisch Nederland. 1 864 van hen gingen naar Bonaire, 284 jongeren naar Sint Eustatius en 866 jongeren naar Saba. Zeven jaar later was het grootste deel echter ook weer van het betreffende eiland vertrokken.

Binnen zeven jaar vertrok 90 procent van de jonge immigranten van Saba, het hoogste percentage van de drie eilanden. Hun verblijf op Saba duurde meestal een of twee jaar. Ongeveer de helft van de jongeren die na een of twee jaar Saba weer verliet, was geboren in Canada of de Verenigde Staten. Dit waren waarschijnlijk studenten die naar Saba toekwamen om een deel van hun medische opleiding te volgen. Na zeven jaar waren vrijwel alle immigranten uit Noord-Amerika weer vertrokken.

Op Sint Eustatius had 64 procent van de jonge immigranten het eiland binnen zeven jaar weer verlaten, en op Bonaire was dit 59 procent. Ook voor hen gold dat het vaak om een verblijf van een jaar ging. Op Sint Eustatius volgden verblijfsduren van korter dan een jaar en twee jaar, terwijl op Bonaire verblijven tussen de twee en vijf jaar vaker voorkwamen.

Van de bijna duizend jonge immigranten die zijn geboren in Europees Nederland en die zich tussen 2011 en 2016 op Bonaire vestigden, had bijna 70 procent het eiland binnen zeven jaar weer verlaten.

9.5.1 Vertrek van immigranten ¹⁾

¹⁾ Personen die tussen 1-1-2011 en 31-12-2016 immigrerden naar Caribisch Nederland, jonger dan 25 jaar waren op het moment van migratie en niet geboren zijn op de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba. De verblijfsduur is afgerond op hele jaren.

9.6 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over de bevolking van Caribisch Nederland naar leeftijd zijn te vinden op [StatLine](#) en [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over de bevolkingsontwikkeling van Caribisch Nederland zijn te vinden op [StatLine](#).

Cijfers over de bevolking in huishoudens in Caribisch Nederland zijn te vinden op [Jeugdmonitor StatLine](#) en als [maatwerktabel](#).

Cijfers over de bevolking in Caribisch Nederland naar geboorteland zijn te vinden op [StatLine](#) en [Jeugdmonitor StatLine](#).

Cijfers over levend geboren kinderen in Caribisch Nederland naar leeftijd van de moeder zijn te vinden op [StatLine](#) en [Jeugdmonitor StatLine](#).

Meer informatie over jongeren in Caribisch Nederland is te vinden in de [Jeugdmonitor](#).

Literatuur

CBS (2024, 30 mei). [Bevolking Caribisch Nederland in 2023 met bijna duizend toegenomen.](#)
[CBS nieuwsbericht.](#)

10 Welzijn van jongvolwassenen

Auteur: Moniek Coumans

Het geluk, de tevredenheid met het leven en het persoonlijk welzijn van jongvolwassenen waren tijdens coronajaren 2020 en 2021 aanzienlijk lager dan in de jaren daarvoor. In 2023 waren deze aspecten nog niet terug op het niveau van vóór 2020. Voor de meeste deelaspecten van het persoonlijk welzijn is er geen verschil met 2022, behalve op het gebied van financiën en vertrouwen: de tevredenheid over financiën is lager dan in 2022, en het vertrouwen in instituties blijft dalen sinds 2021. Ook namen jongvolwassenen doorgaans wat vaker deel aan politieke acties, zoals demonstraties en protestmarsen, dan 25-plussers.

10.1 Geluk en tevredenheid

In 2023 voelde 83 procent van de 18- tot 25-jarigen zich naar eigen zeggen gelukkig, en 76 procent was tevreden met het leven. Hoewel het aandeel jongvolwassenen dat zich gelukkig voelde nog niet terug is op het niveau van 2019, is het ten opzichte van 2022 wel iets toegenomen.¹⁾ Het aandeel jongvolwassenen dat tevreden is met het leven is gelijk aan dat van 2022.

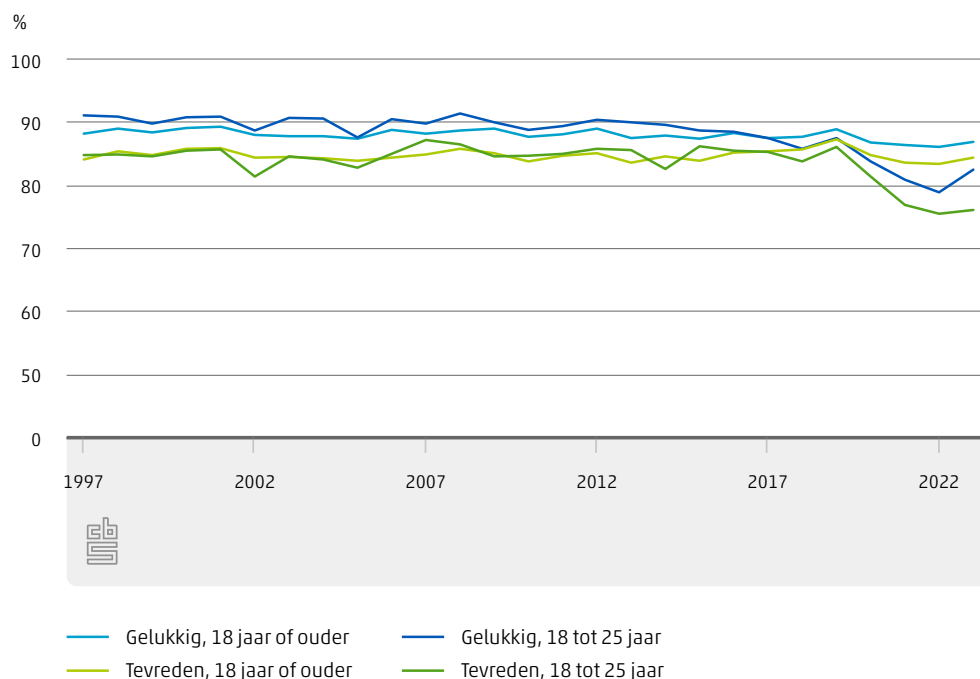
83% van de jongvolwassenen
in 2023 tevreden met het leven en 76%
gelukkig

Terwijl in voorgaande jaren jongvolwassenen nog het minst vaak gelukkig en tevreden waren van alle leeftijdsgroepen, waren jongvolwassenen in 2023 even gelukkig als de leeftijdsgroepen tussen de 25 en 45 jaar. Wel zijn zij nog steeds het minst tevreden met hun eigen leven van alle leeftijdsgroepen.

¹⁾ Het verschil was statistisch significant bij een α van 0,10. De p-waarde is 0,07.

10.1.1 Geluk en tevredenheid

Onderzoek Sociale samenhang & Welzijn

De resultaten in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op het onderzoek Sociale Samenhang en Welzijn (SSW). Dit is een onderzoek dat jaarlijks wordt uitgevoerd onder inwoners van Nederland van 15 jaar of ouder. Er zijn jaarlijks gegevens beschikbaar van circa 7 500 respondenten. De vragenlijst bestaat uit een vast onderdeel met jaarlijks terugkerende onderwerpen en een ad-hoc-deel waarin elk jaar andere thema's worden opgenomen. Voorbeelden van vaste onderwerpen zijn tevredenheid en geluk, sociale contacten, vrijwilligerswerk, politieke participatie en vertrouwen in instituties en in andere mensen. Ad-hoc-thema's zijn bijvoorbeeld vragen over de kwaliteit van sociale contacten, eenzaamheid en hoe zinvol het leven wordt ervaren.

Voor cijfers over welzijn worden personen van 18 jaar of ouder als uitgangspunt genomen. Personen in instellingen zijn hierbij buiten beschouwing gebleven. Gegevens over welzijn uit het onderzoek SSW zijn beschikbaar voor 2013 tot en met 2023. Dit hoofdstuk richt zich op jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot 25 jaar. Dit zijn jaarlijks zo'n 800 respondenten. In de analyses is er gekeken naar geslacht, leeftijd, woonsituatie, hoogst gevolgde onderwijsniveau, en gestandaardiseerd huishoudensinkomen (in kwartielgroepen).

De gegevens over politieke actiebereidheid en de relatie met welzijn zijn voor de jaren 2022 en 2023 samengevoegd om voldoende waarnemingen te garanderen. Om diezelfde reden zijn de gegevens van beide jaren samengevoegd voor analyses van verschillen tussen groepen jongeren op de Persoonlijke Welzijnsindex (PWI).

Voor de tijdreeksen over geluk en tevredenheid van 1997 tot 2011 zijn gegevens uit het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) gebruikt. Door verschillen in de onderzoeksopzet en de vraagstellingen tussen POLS en SSW waren de onderzoeksresultaten niet

goed vergelijkbaar en was het tot 2019 niet mogelijk om te publiceren over lange trends voor geluk en tevredenheid met het leven. In 2019 heeft het CBS onderzoek gedaan naar de trendbreuk in de uitkomsten van beide onderzoeken en deze gecorrigeerd (Van Beuningen en Moonen, 2019). Hierdoor is het mogelijk om de ontwikkelingen in subjectief welzijn vanaf 1997 tot en met het recentste verslagjaar te laten zien.

In deze bijdrage wordt gesproken van een verandering tussen jaren (of een verschil tussen groepen) als deze verandering (of dit verschil) statistisch significant is. Daarbij wordt een grens van $\alpha = 0,05$ gehanteerd. Als dat anders is wordt dit vermeld.

65% van de jonge mannen heeft
hoog persoonlijk welzijn tegenover 53%
van de jonge vrouwen

10.2. Persoonlijk welzijn

Persoonlijk Welzijn

Het persoonlijke welzijn van jongvolwassenen is bepaald aan de hand van de Persoonlijke Welzijnsindex (PWI). Deze index bestaat uit 12 indicatoren verdeeld over 8 dimensies:

1. Materiële levensstandaard: (a) tevredenheid over de financiële situatie.
2. Economische risico's: (b) zorgen over de financiële toekomst.
3. Opleiding en arbeid: (c) tevredenheid met de opleidingskansen, (d) tevredenheid met het werk (bij een betaalde baan van minimaal 12 uur per week) of de dagelijkse bezigheden (bij minder dan 12 uur werk per week of geen betaalde baan).
4. Gezondheid: (e) tevredenheid met de lichamelijke gezondheid, (f) tevredenheid met de psychische gezondheid.
5. Sociale relaties: (g) tevredenheid met het sociale leven.
6. Maatschappelijke participatie en vertrouwen: (h) vertrouwen in de Tweede Kamer, (i) in rechters en (j) in de politie.
7. Veiligheid: (k) gevoel van (on)veiligheid.
8. Milieu en leefomgeving: (l) tevredenheid met de woonbuurt.

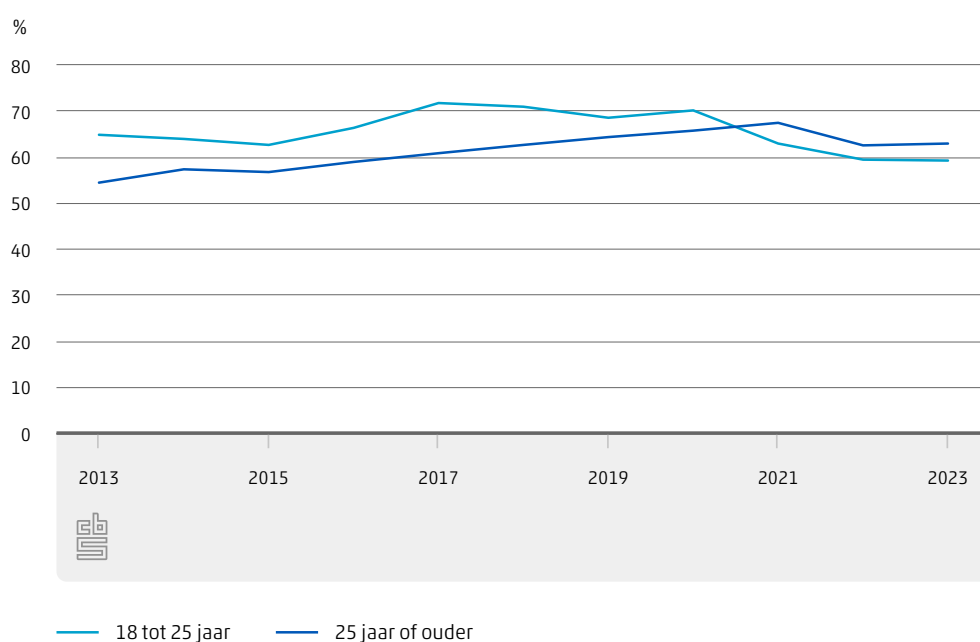
Per indicator zijn de resultaten omgerekend naar een score van 1 tot en met 10. Vervolgens is voor elke dimensie een score bepaald en zijn de acht resulterende scores samengevoegd tot een index; de Persoonlijke Welzijnsindex. Iedere dimensie telt even zwaar in de index, die loopt van 1 tot en met 10. Een score van 7 of hoger op de PWI betekent een hoog persoonlijk welzijn (Van Beuningen et al., 2015).

Het cijfer voor vertrouwen in instituties werd in de afgelopen drie edities van het Jaarrapport Jeugdmonitor anders berekend. In deze editie zijn de cijfers voor 2022 herberekend op dezelfde wijze als in 2023, zodat beide jaren vergelijkbaar zijn.

Persoonlijk welzijn jongvolwassenen in 2023 nog steeds wat lager dan bij 25-plussers

In 2023 had 59 procent van de jongvolwassenen een hoog persoonlijk welzijn. Dit is hetzelfde als een jaar daarvoor. Ook onder 25-plussers bleef het aandeel met een hoog persoonlijk welzijn ongeveer gelijk, met 63 procent. In 2021 was het aandeel met een hoog persoonlijk welzijn voor het eerst lager bij de jongvolwassenen dan bij de 25-plussers. In 2023 was dit verschil er nog steeds, maar net als in 2022 was het iets kleiner dan in 2021.

10.2.1 Hoog persoonlijk welzijn¹⁾

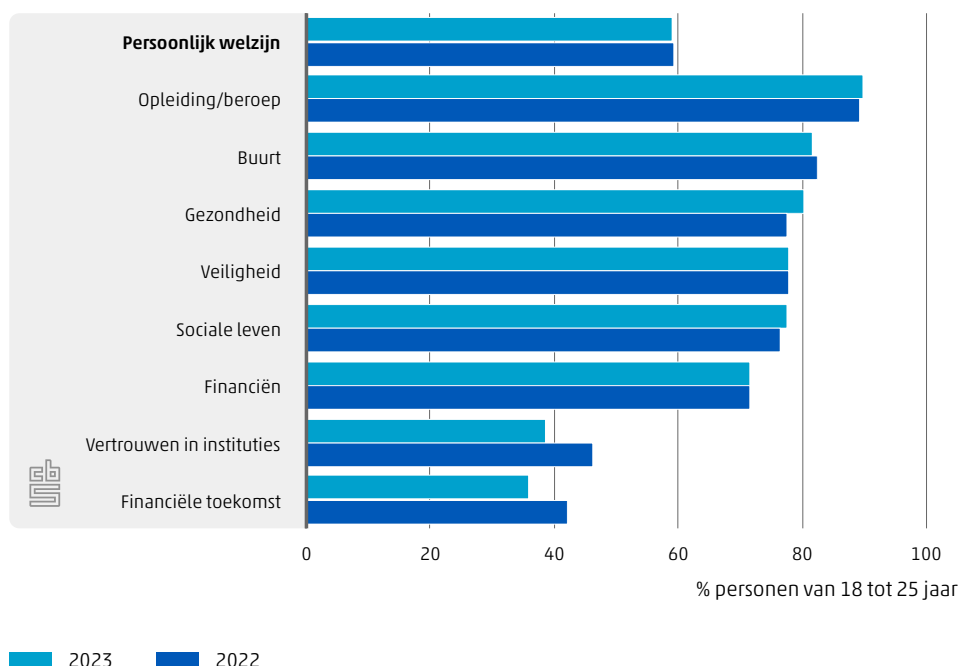
¹⁾ Persoonlijk welzijn wordt als hoog beschouwd bij een score van minimaal 7 op de PWI.

Het persoonlijk welzijn is in 2023 op de meeste dimensies niet veranderd ten opzichte van het jaar daarvoor. Wel hadden jongvolwassenen minder vaak een hoog persoonlijk welzijn op het gebied van hun financiële toekomst en hadden ze minder vaak vertrouwen in instituties.

De grootste afname was te zien bij maatschappelijke participatie en vertrouwen. In 2023 had 39 procent op dit gebied een score van 7 of hoger, tegenover 46 procent in 2022. Deze daling begon al eerder: na een piek in 2020 van 61 procent, daalde het in 2021 tot ongeveer de helft en zakte in 2022 verder onder het niveau van 2019. Terwijl het vertrouwen in instituties bij jongvolwassenen sinds het begin van de meting altijd hoger was dan bij 25-plussers, is dat verschil in 2023 verdwenen. Bij de 25-plussers had dat jaar 37 procent vertrouwen in instituties.

Ook op het gebied van financiële toekomst daalde het aandeel jongvolwassenen met een hoog persoonlijk welzijn, van 42 naar 36 procent. Bij 25-plussers is dit gelijk gebleven. De daling bij jongvolwassenen begon al in 2020: toen had 54 procent nog een hoog persoonlijk welzijn op dit gebied en in 2021 was dat de helft.

10.2.2 Hoog persoonlijk welzijn per dimensie

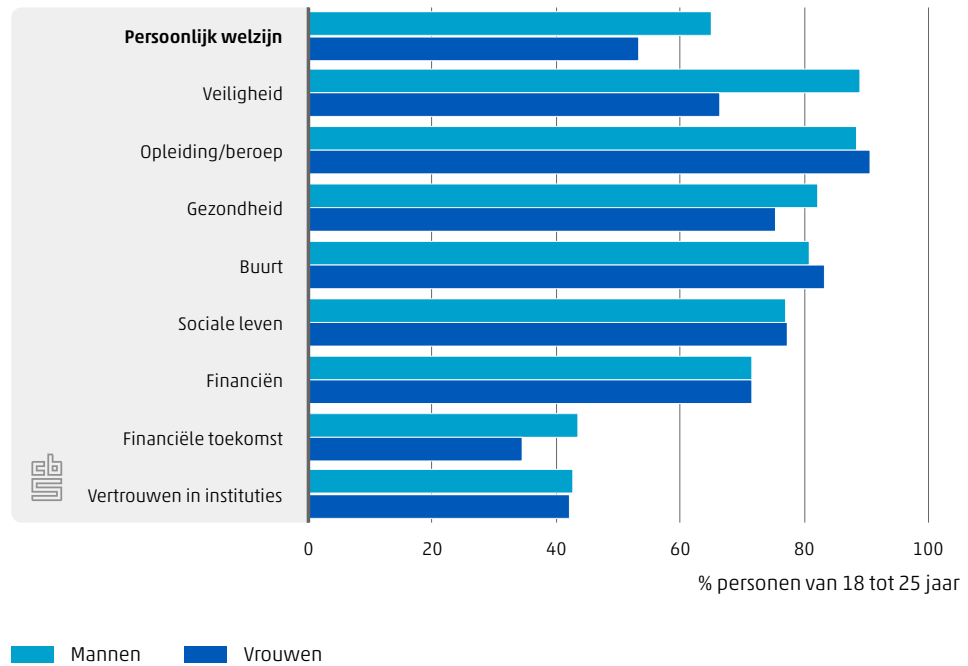

Jonge mannen hoger persoonlijk welzijn dan jonge vrouwen

In 2022/2023 was er gemiddeld genomen geen verschil in persoonlijk welzijn tussen 18- tot 22-jarigen en 22- tot 25-jarigen. Wel was er een verschil tussen mannen en vrouwen: mannen van 18 tot 25 jaar hadden met 65 procent vaker een hoog persoonlijk welzijn dan vrouwen in dezelfde leeftijdsgroep (53 procent).

Op de verschillende dimensies hadden mannen, net als in voorgaande jaren, vooral een hoger persoonlijk welzijn op het gebied van veiligheid, financiële toekomst en gezondheid. Het verschil was het grootst bij veiligheid: van de jongvolwassen mannen had 89 procent een hoog persoonlijk welzijn, tegenover 66 procent van de vrouwen. Voor de financiële toekomst was dit 44 procent van de mannen en 35 procent van de vrouwen. Op het gebied van gezondheid had 82 procent van de mannen een hoog persoonlijk welzijn, tegenover 76 procent van de vrouwen. De slechtere gezondheid en relatief sterke achteruitgang bij jonge vrouwen werd in eerdere jaren ook geconstateerd (Coumans, 2022). Dit is in lijn met eerder onderzoek naar psychische ongezondheid (CBS, 2022).

10.2.3 Hoog persoonlijk welzijn per dimensie, 2022/2023

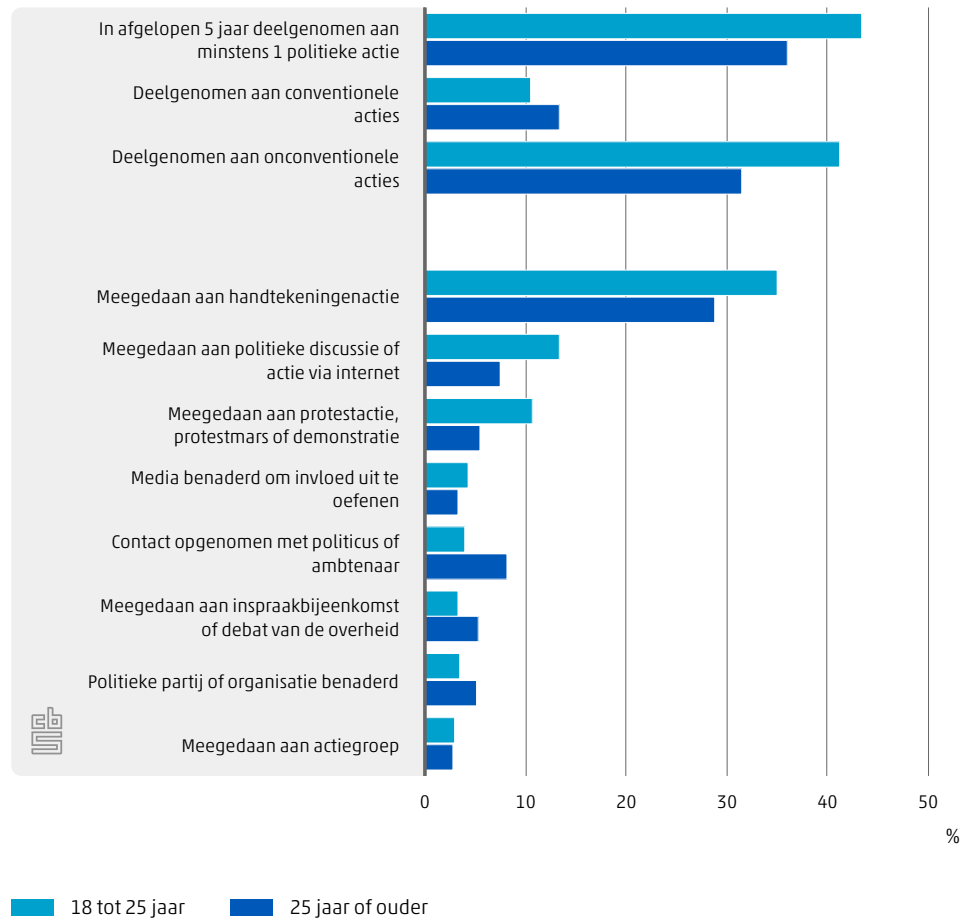

10.3 Deelname politieke acties van jongvolwassenen

Jongvolwassenen hebben in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête wat vaker deelgenomen aan politieke acties dan 25-plussers. Daarbij gaat het vooral om onconventionele acties. Jongeren nemen daar met 41 procent aanmerkelijk vaker aan deel dan 25-plussers. Dit bevestigt het beeld uit een recent onderzoek naar verschillen in politieke participatie van sociaaleconomische groepen (D'agostino et al., 2024). Daaruit blijkt dat met name studenten deelnamen aan onconventionele activiteiten om de politiek te beïnvloeden.

Wanneer gekeken wordt naar de afzonderlijke acties, nemen jongvolwassenen, met uitzondering van deelname aan een actiegroep, aan alle onconventionele acties vaker deel om politieke kwesties aan de orde te stellen dan 25-plussers. Zo namen zij met bijna 11 procent twee keer zo vaak deel aan demonstraties en protestmarsen. Hun deelname aan petitities ligt op 35 procent, tegenover 29 procent bij de 25-plussers. Daarnaast nam 13 procent van de jongvolwassenen deel aan een politieke discussie via internet, tegenover 8 procent bij de oudere leeftijdsgroep. De 25-plussers nemen op hun beurt weer wat vaker deel aan conventionele politieke acties.

10.3.1 Deelname politieke acties, 2022/2023

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de deelname van jongvolwassenen aan politieke acties in de afgelopen vijf jaar. Deelname aan politieke acties is, naast stemmen, onderdeel van politieke participatie, wat een belangrijk aspect is van sociale samenhang. De deelname is in de SSW-enquête gemeten aan de hand van de volgende negen vragen:

Er zijn verschillende manieren om invloed uit te oefenen op politici of op de overheid. Heeft u in de afgelopen vijf jaar

1. Een politieke partij of organisatie benaderd
2. De media benaderd om invloed uit te oefenen
3. Meegedaan aan inspraakbijeenkomst of debat georganiseerd door de overheid, zoals de gemeente
4. Contact opgenomen met een politicus of ambtenaar
5. Meegedaan aan een actiegroep
6. Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie
7. Meegedaan aan een handtekeningactie op papier of via internet
8. Meegedaan aan een politieke discussie of actie via internet, zoals via sociale media of e-mail
9. Iets anders gedaan om invloed uit te oefenen op politici of op de overheid

De activiteiten 1 tot en met 4 worden beschouwd als conventionele politieke activiteiten; en 5 tot en met 8 als onconventionele activiteiten (zie verder ook D'Agostino, Martinez Böhme en Schmeets, 2024).

Bij de interpretatie van de resultaten moet er rekening worden gehouden dat gevraagd is naar de deelname aan politieke acties in de afgelopen vijf jaar.²⁾ Daarom wordt hier een vergelijking gemaakt tussen de periode 2013 tot en met 2019 enerzijds en de jaren vanaf 2020 anderzijds.

In 2022 zijn de vragen ingekort en zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd in de omschrijving van de negen actievormen ten opzichte van de periode 2012–2021 (zie ook bij Begrippen). Zo is 'inschakelen van de media' vervangen door 'benaderen van de media'. Dit leidde tot een veel lager aandeel respondenten die op deze manier invloed probeerde uit te oefenen op de politiek. Om de jaren met elkaar te kunnen vergelijken is deze vraag uit de vergelijkende analyses gelaten.

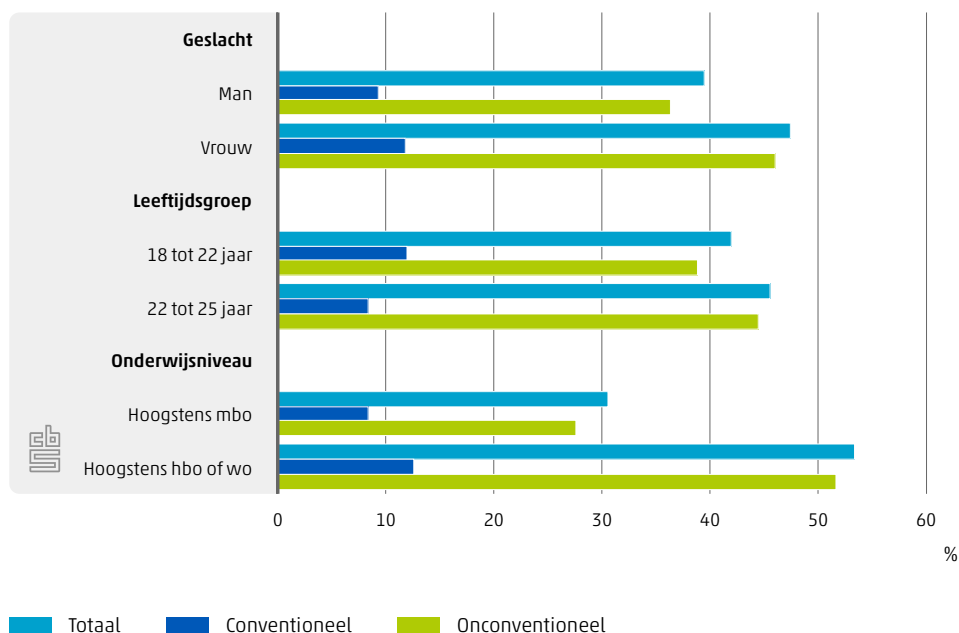
Jonge vrouwen nemen vaker deel aan politieke acties dan jonge mannen

Jonge vrouwen nemen significant vaker deel aan politieke acties dan jonge mannen. Het gaat dan specifiek om onconventionele acties en met name om deelname aan handtekeningenacties op papier of via internet. Ook jongvolwassenen tussen 22 en 25 jaar nemen vaker deel aan onconventionele acties dan 18- tot 21-jarigen.

Jongvolwassenen die hoogstens een hbo- of universitaire opleiding volgden hebben in de afgelopen vijf jaar aanzienlijk meer deelgenomen aan zowel conventionele als onconventionele acties dan degenen die hoogstens een mbo-opleiding doorliepen. Het verschil is het grootst bij onconventionele acties: 28 procent van de mensen met mbo als hoogste opleidingsniveau deed mee, vergeleken met 52 procent van degenen die hoogstens hbo of wo volgden.

2) De vragen over deelname aan politieke activiteiten worden sinds 2012 in de enquête SSW gesteld, maar voor dit hoofdstuk zijn de gegevens vanaf 2013 gebruikt. Dit is gedaan voor de consistentie met de gegevens over welzijn, die ook pas sinds 2013 op de huidige manier worden gemeten.

10.3.2 Deelname van jongvolwassenen aan politieke acties, 2022/2023

Hogere deelname aan politieke acties dan voorheen

Sinds 2020 rapporteren jongvolwassenen een hogere deelname aan politieke acties: 44 procent, ten opzichte van 39 procent in de periode 2013 tot en met 2019. Deze toename betreft vooral onconventionele acties, zoals protestmarsen, demonstraties, en handtekeningenacties op papier of internet. Bij conventionele acties was er geen verandering. Bij de 25-plussers was er ook een toename in deelname aan politieke acties, maar deze was beperkter.

10.4 Begrippen

Geluk

Of mensen gelukkig zijn wordt vastgesteld aan de hand van de vraag: 'Kunt u op een schaal van 1 tot en met 10 aangeven in welke mate u zichzelf een gelukkig mens vindt? Een 1 staat voor volledig ongelukkig en 10 voor volledig gelukkig.' Er worden vervolgens drie groepen onderscheiden: degenen met een score van 1 tot en met 4 (ongelukkig), degenen met een score van 5 of 6 (niet gelukkig, niet ongelukkig) en degenen met een score van 7 tot en met 10 (gelukkig).

Tevredenheid

Of mensen tevreden zijn wordt gemeten aan de hand van de vraag: 'Kunt u op een schaal van 1 tot met 10 aangeven in welke mate u tevreden bent met het leven dat u nu leidt? Een 1 staat voor volledig ontevreden en een 10 voor volledig tevreden.' Er worden vervolgens drie groepen onderscheiden: degenen met een score van 1 tot en met 4 (ontevreden), degenen met een score van 5 of 6 (niet ontevreden, niet tevreden) en degenen met een score van 7 tot en met 10 (tevreden).

Gestandaardiseerd huishoudinkomen

Het gestandaardiseerd inkomen is het besteedbaar inkomen, gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. De huishoudens zijn naar hoogte van hun gestandaardiseerd inkomen in vier groepen (kwartielen) verdeeld.

Deelname politieke acties

De deelname aan politieke acties is vastgesteld aan de hand van de volgende vragen (zie onderstaande overzichtstabel). De activiteiten 1 tot en met 4 worden beschouwd als conventionele politieke activiteiten; de activiteiten 5 tot en met 8 als onconventionele activiteiten. De indeling in conventioneel en onconventioneel is mede gebaseerd op een principale factoranalyse met een scheve rotatie (D'agostino et al., 2024).

2012-2021	2022-2023
Er zijn verschillende manieren om iets politiek aan de orde te stellen of invloed uit te oefenen op politici of de overheid. Heeft u in de afgelopen 5 jaar:	Er zijn verschillende manieren om invloed uit te oefenen op politici of op de overheid. Heeft u in de afgelopen 5 jaar:
1 Een politieke partij of organisatie ingeschakeld	Een politieke partij of organisatie benaderd
2 De radio, televisie of krant ingeschakeld	De media benaderd om invloed uit te oefenen
3 Meegedaan aan een door de overheid georganiseerde inspraakbijeenkomst, hoorzitting of discussiebijeenkomst	Meegedaan aan inspraakbijeenkomst of debat georganiseerd door de overheid, zoals de gemeente
4 Contact opgenomen met een politicus of ambtenaar	Contact opgenomen met een politicus of ambtenaar
5 Meegedaan aan een actiegroep	Meegedaan aan een actiegroep
6 Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie	Meegedaan aan een protestactie, protestmars of demonstratie
7 Meegedaan aan een handtekeningenactie	Meegedaan aan een handtekeningenactie op papier of via internet
8 Via internet, e-mail of SMS meegedaan aan een politieke discussie of actie	Meegedaan aan een politieke discussie of actie via internet, zoals via sociale media of e-mail
9 Iets anders gedaan om iets politiek aan de orde te stellen of invloed uit te oefenen op politici of de overheid	Iets anders gedaan om invloed uit te oefenen op politici of op de overheid

10.5 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Cijfers over geluk en tevredenheid naar persoonskenmerken vanaf 1997 zijn te vinden op [StatLine](#).

Literatuur

Beuningen van J., A.M. Coumans en L. Moonen (2018). [Het meten van eenzaamheid](#).

Beuningen van J., K. van der Houwen en L. Moonen (2014). [Measuring well-being An analysis of different response scales](#). Heerlen/Den Haag, CBS. CBS longread.

Beuningen, J. van , C. Jol en L. Moonen (2015). [De Persoonlijke Welzijnsindex. De ontwikkeling van een index voor subjectief welzijn](#). CBS longread.

CBS (2022, 1 juni). [Mentale gezondheid jongvolwassenen afgenomen](#). CBS nieuwsbericht.

D'Agostino, G., Martinez Böhme, S. en Schmeets, H. (2024). [Politieke participatie van sociaaleconomische groepen](#). CBS longread.

Coumans, A.M. (2022). [H10 Welzijn van jongvolwassenen](#). In: L. Fernandez Beiro, Pleijers, A., Vries, J. de, Vries, R. de en K. van Wijk (red.). Jaarrapport landelijke Jeugdmonitor 2022. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek

Reep, C. en Hupkens, C. (2021). [Ervaren impact corona op mentale gezondheid en leefstijl](#). CBS longread.

11 Jongeren die geen onderwijs volgen en niet werken

Auteur: Paul Bokern

Jongeren bereiden zich in het onderwijs voor op de overstap naar de arbeidsmarkt. Deze overstap is niet voor alle jongeren vanzelfsprekend. In 2023 waren er in Nederland 101 duizend 15- tot 27-jarigen die geen opleiding volgden en niet aan het werk waren, de zogenaamde NEETs (*Not in Employment, Education or Training*). De groep NEETs bestaat vooral uit jongeren die kortdurend werkloos zijn en jongeren die vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid niet beschikbaar zijn voor werk. Nergens in de Europese Unie was in 2023 het percentage NEETs zo laag als in Nederland.

11.1 Leren of werken

Jongeren in Nederland worden geacht om onderwijs te volgen of te werken. Tussen de 5 en 16 jaar is iedereen leerplichtig en dus bij wet verplicht om naar school te gaan. Jongeren tussen de 16 en 18 die nog geen startkwalificatie hebben behaald, zijn [kwalificatieplichtig](#). Dat houdt in dat zij verplicht zijn om voltijds onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma op havo-, vwo- of mbo-2-niveau. Alleen degenen die een beroepsbegeleidende leerweg (bbl) in het mbo volgen, kunnen leren en werken combineren.

4% van 15- tot 27-jarigen NEET
in 2023

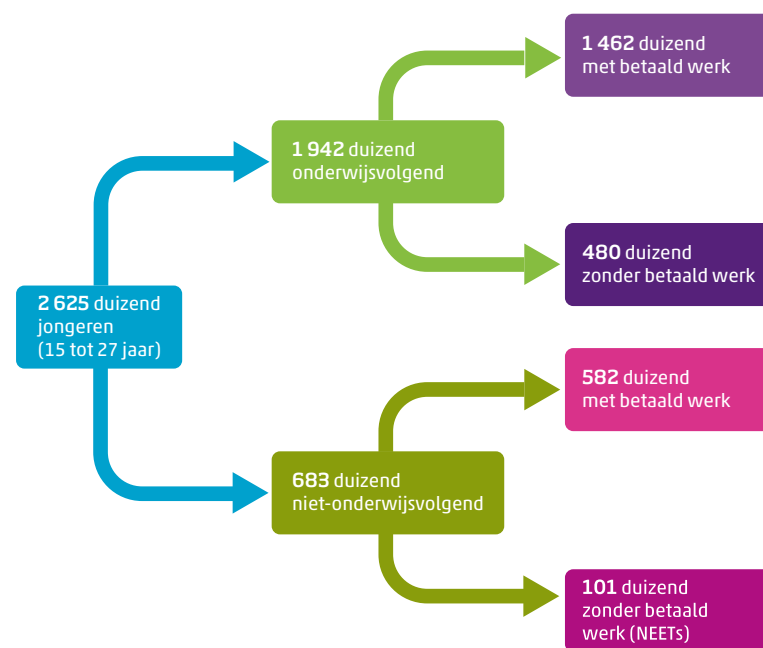
101 duizend NEETs in 2023

In 2023 telde Nederland 2,6 miljoen jongeren van 15 tot 27 jaar. Ruim 1,9 miljoen volgden een opleiding of cursus (74 procent). Dit zijn vooral formele opleidingen. Zo gaat het om jongeren die nog in het voortgezet onderwijs zitten, maar ook om jongeren in het mbo, hbo of wo. 158 duizend 15- tot 27-jarigen volgden een niet-formele opleiding, zoals korte opleidingen of cursussen die ze voor hun werk volgen.

Het is in Nederland gebruikelijk dat jongeren werken naast een opleiding. Driekwart van de jongeren die een opleiding volgden in 2023, had ook betaald werk. Het gaat hierbij vaak om een bijbaan. Daarnaast gaat het om jongeren die werk hebben en voor hun werk nog een (korte) opleiding volgen of om jongeren die een opleiding volgen waarin ze leren en werken combineren, zoals een bbl-opleiding in het mbo.

582 duizend jongeren waren aan het werk en volgden geen onderwijs (22 procent). De resterende 101 duizend jongeren hadden geen betaald werk en volgden geen opleiding of cursus (4 procent). Zij worden ook wel aangeduid met de term NEET (*Not in Employment, Education or Training*).

11.1.1 Jongeren (15 tot 27 jaar) in 2023

Hoe wordt bepaald wie NEET is?

Om de groep NEETs af te bakenen wordt in dit hoofdstuk gebruikgemaakt van de Enquête beroepsbevolking (EBB). De EBB is een steekproefonderzoek onder personen van 15 tot 90 jaar die in Nederland wonen, met uitzondering van de institutionele bevolking. Aan de hand van antwoorden op vragen in de EBB wordt bepaald of iemand werkt en/of onderwijs (zowel formeel als niet-formeel) volgt. Deze methode sluit aan bij de internationale definitie van NEETs en leent zich daarom voor vergelijkingen met andere Europese landen.

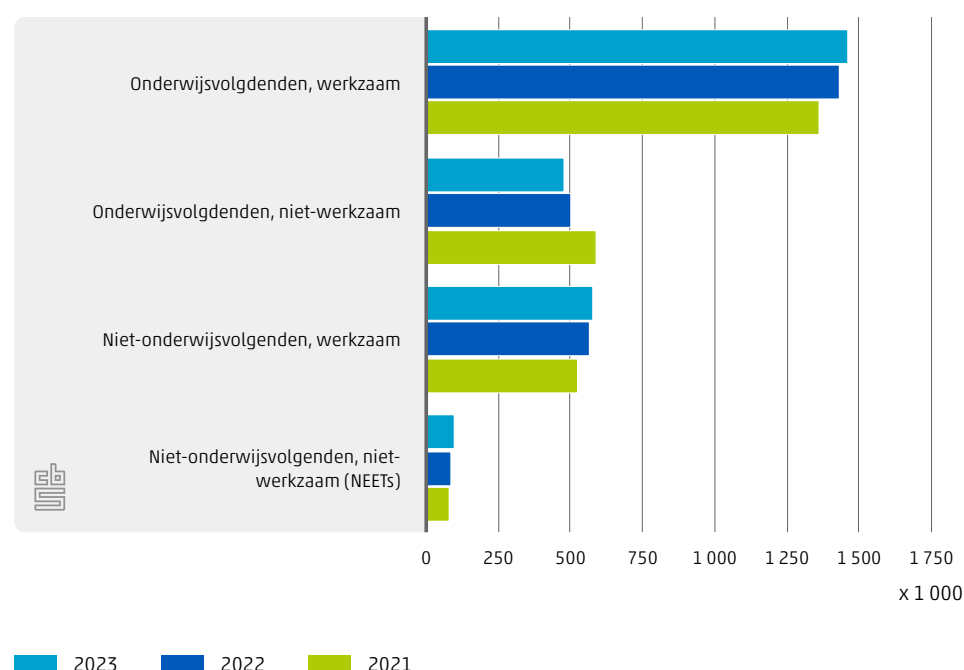
In de Landelijke Jeugdmonitor zijn ook cijfers opgenomen over het aantal jongeren die geen onderwijs volgen en geen werk hebben, uitgesplitst naar regio. Omdat de EBB niet toereikend is voor laagregionale uitsplitsingen van specifieke doelgroepen, is daarvoor gebruikgemaakt van registerdata uit het Stelsel van Sociaal-statistische Bestanden (SSB). De cijfers over NEETs op basis van de EBB en die op basis van registerdata, komen niet volledig overeen. Dit heeft onder meer te maken met de mogelijkheid om niet-formele opleidingen mee te tellen in de EBB, terwijl die informatie op basis van registers niet

beschikbaar is. Ook gaat het in de EBB om een jaarcijfer en bij de registers om de situatie in de maand oktober.

Aantal NEETs licht gestegen afgelopen twee jaren

Met 101 duizend (3,8 procent) is het aantal NEETs in Nederland in 2023 gestegen ten opzichte van de twee jaren ervoor. In 2021 en 2022 ging het nog om respectievelijk 82 duizend (3,2 procent) en 90 duizend (3,5 procent). Tegelijkertijd zijn er ook meer jongeren van 15 tot 27 jaar aan het werk. In 2023 hadden 2,0 miljoen 15- tot 27-jarigen een baan (78 procent), in 2021 waren dat er nog 1,9 miljoen (74 procent). Het aantal jongeren van 15 tot 27 jaar dat onderwijs volgde maar niet aan het werk was, is in dezelfde periode juist gedaald van 589 duizend (23 procent) naar 480 duizend (18 procent).

11.1.2 Jongeren (15 tot 27 jaar), onderwijs en werk

Meerderheid NEETs ouder dan 18 jaar

In 2023 waren er 47 duizend jonge mannen en 54 duizend jonge vrouwen die geen opleiding volgden en geen werk hadden. Dit komt neer op bijna 4 procent van alle mannen en ruim 4 procent van alle vrouwen van 15 tot 27 jaar. De meerderheid van de NEETs was ouder dan 18 jaar. Omdat de leerplicht geldt tot 18 jaar, volgden bijna alle 15- tot 18-jarigen in 2023 onderwijs (98 procent). Onder de 18-plussers wordt het aantal onderwijsvolgenden kleiner naarmate ze ouder worden en ze hun opleiding afronden. Tegelijkertijd neemt het aantal NEETs juist toe. In 2023 waren er 44 duizend NEETs van 18 tot 23 jaar en 54 duizend NEETs van 23 tot 27 jaar. Dit komt neer op respectievelijk 4 procent en 6 procent van alle jongeren in deze leeftijdsgroepen.

Jongeren zonder startkwalificatie vaker NEET

Van de 101 duizend NEETs hadden 56 duizend een startkwalificatie en 44 duizend niet. Voor een klein deel was deze informatie onbekend. Van de NEETs met een startkwalificatie waren er ongeveer evenveel met een mbo- als hbo- of wo-diploma, respectievelijk 22 en 20 duizend. Daarnaast waren er 14 duizend met een havo- of vwo-diploma. Van degenen zonder startkwalificatie hadden 17 duizend na het basisonderwijs geen andere opleiding afgerond. Bij 14 duizend ging het om een vmbo-b/k- of mbo-1-opleiding en bij 12 duizend om het vmbo-g/t, of de onderbouw van havo of vwo. Jongeren met een startkwalificatie hebben vaker werk dan degenen zonder startkwalificatie. In 2023 was de nettoarbeids-participatie onder 15- tot 27-jarigen die het onderwijs met een startkwalificatie hadden verlaten 90 procent. Onder hun leeftijdsgenoten zonder startkwalificatie was dat 67 procent.

11.2 Verschillende subgroepen NEETs

Er kunnen verschillende redenen zijn waarom jongeren geen onderwijs volgen en niet aan het werk zijn. Tot de NEETs behoren bijvoorbeeld jongeren die hun opleiding hebben afgerond en op zoek zijn naar werk, jongeren die langdurig ziek zijn en jongeren die ontmoedigd zijn om werk te zoeken. Om de diversiteit van de groep NEETs in kaart te brengen, wordt gebruik gemaakt van eerder onderzoek door Eurofound (2016; zie kader).

Eurofound (2016) onderscheidt zeven subpopulaties binnen de NEETs. Deze classificatie is specifiek ontwikkeld om verschillende groepen NEETs af te kunnen afbakenen aan de hand van de EBB:

- 1. Herintreders:** Jongeren die reeds aangenomen zijn voor werk of binnenkort met een opleiding of training beginnen, maar op het moment van enquêteren geen onderwijs volgen en niet aan het werk zijn.
 - 2. Kortdurend werkloos:** Jongeren die recent naar werk hebben gezocht en binnen twee weken beschikbaar zijn om te beginnen, en minder dan een jaar werkloos zijn. Dit betreft bijvoorbeeld een korte periode van werkloosheid tijdens de overgang van school naar werk.
 - 3. Langdurig werkloos:** Jongeren die recent naar werk hebben gezocht en binnen twee weken beschikbaar zijn om te beginnen, en een jaar of langer werkloos zijn of waarvan onbekend is hoe lang ze werkloos zijn.
 - 4. Niet beschikbaar wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid:** Jongeren die niet recent naar werk hebben gezocht of niet binnen twee weken beschikbaar zijn omdat zij ziek of arbeidsongeschikt zijn.
 - 5. Niet beschikbaar vanwege zorg voor gezin of huishouden:** Jongeren die niet recent naar werk hebben gezocht of niet binnen twee weken beschikbaar zijn omdat zij voor hun gezin of huishouden zorgen.
 - 6. Ontmoedigden:** Jongeren die direct beschikbaar zijn voor werk, maar niet recent naar werk hebben gezocht omdat ze daar weinig resultaat van verwachten.
 - 7. Overig:** Een restgroep van jongeren die een andere reden opgaven of geen antwoord wilden geven op de vraag waarom zij niet beschikbaar waren, niet zochten, of niet wilden werken.
-

1 op de 4^{NEET}

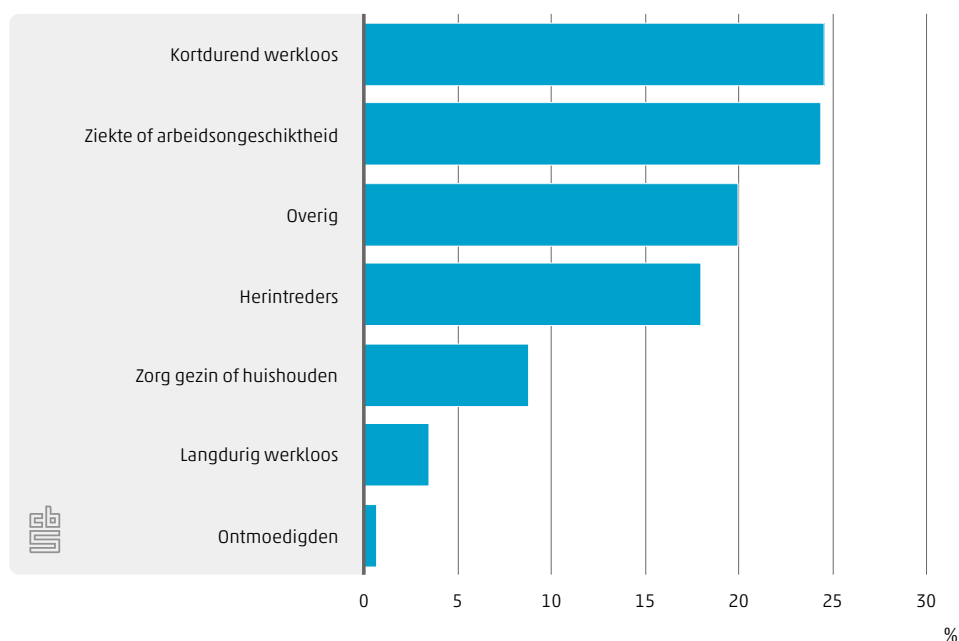
vanwege kortdurende werkloosheid

NEETs vooral kortdurend werkloos of niet beschikbaar vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid

Van de NEETs was de grootste groep kortdurend werkloos (25 procent). Een groep van vergelijkbare grootte was niet direct beschikbaar om te werken vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid (24 procent). Ook was 9 procent niet direct beschikbaar voor werk vanwege de zorg voor het gezin of het huishouden. 18 procent had al werk gevonden of het plan om met een opleiding of training te beginnen. Het komt maar beperkt voor dat NEETs langdurig werkloos (4 procent) of ontmoedigd (1 procent) waren. Voor de overige 20 procent kon geen achterliggende reden vastgesteld worden waarom zij NEET waren.

11.2.1 NEETs subgroepen, 2023

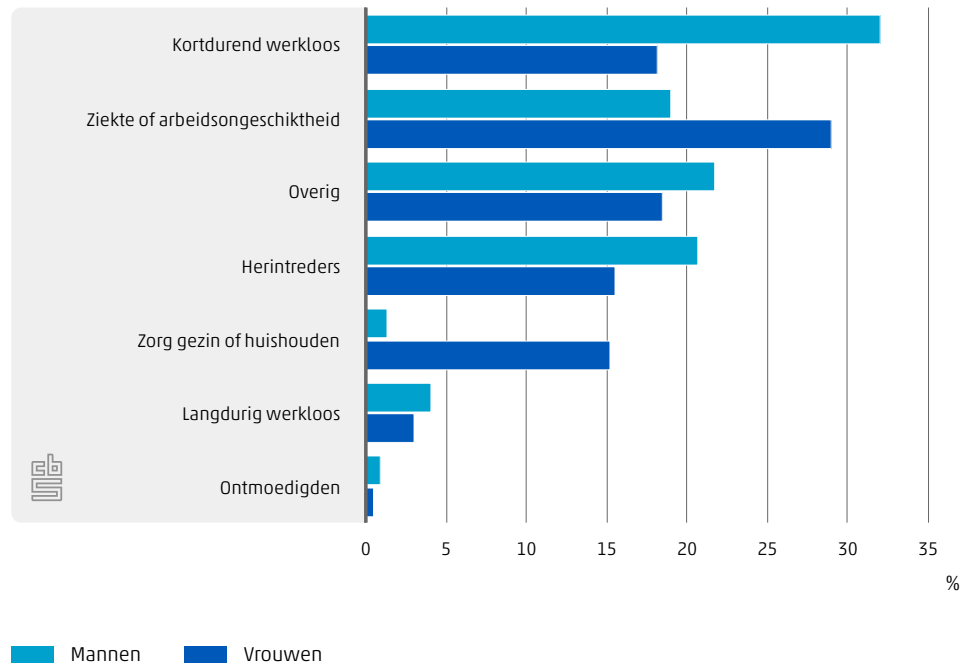

Mannen relatief vaak NEET vanwege kortdurende werkloosheid

De redenen waarom jonge mannen en vrouwen geen onderwijs volgen en niet werken verschillen deels. Zo was dit voor vrouwen vaker vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid (29 procent tegenover 19 procent bij mannen). Daarnaast gaf 15 procent van de vrouwen aan dat zorg voor het gezin of huishouden de reden was, terwijl dit voor mannen slechts bij 1 procent het geval was. Mannen waren daarentegen vaker NEET vanwege kortdurende

werkloosheid (32 procent tegenover 18 procent bij vrouwen). Ook hadden ze vaker al zicht op werk of een nieuwe opleiding.

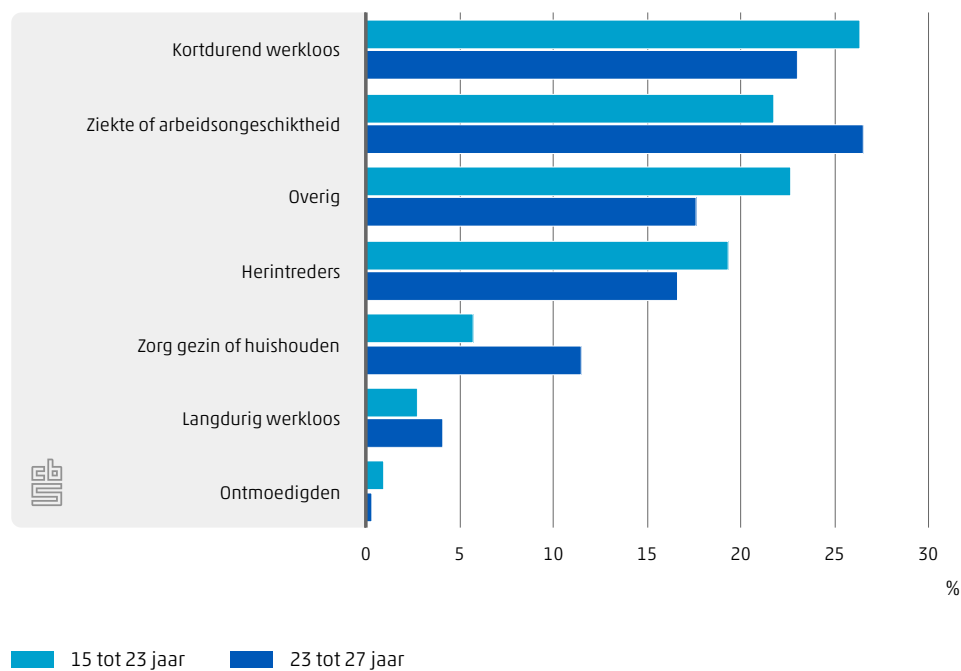
11.2.2 NEETs subgroepen naar geslacht, 2023

NEETs van 23 tot 27 jaar relatief vaak niet beschikbaar voor werk

De redenen waarom jongeren geen onderwijs volgen en geen werk hebben, verschillen ook per leeftijdscategorie. Zo waren 15- tot 23-jarigen in 2023 relatief vaak kortdurend werkloos of herintreders. De 23- tot 27-jarigen waren daarentegen relatief vaak niet beschikbaar voor werk vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid, of door zorg voor hun gezin of huishouden.

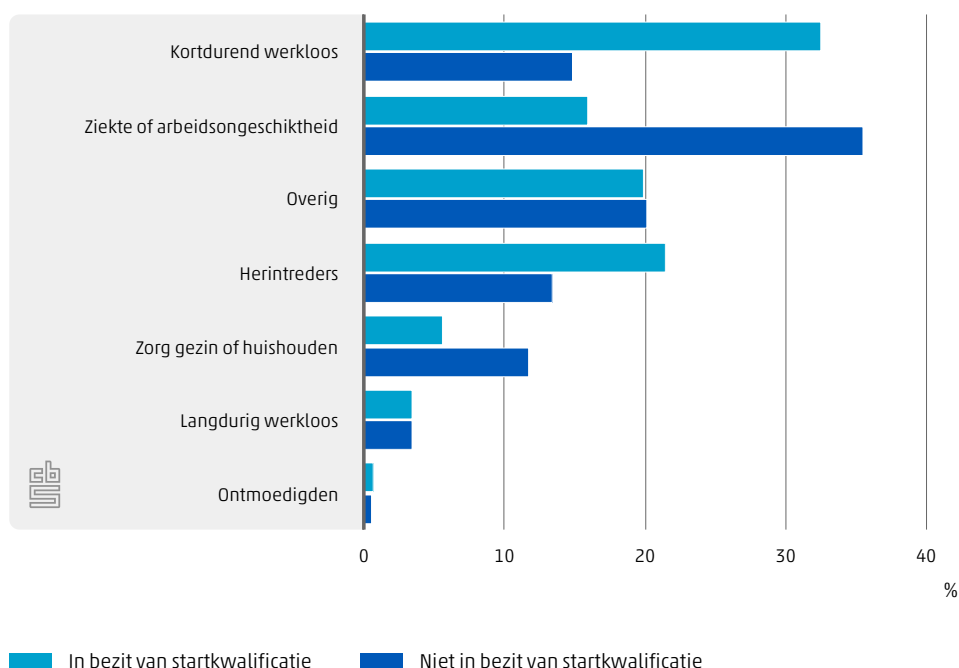
11.2.3 NEETs subgroepen naar leeftijd, 2023

Jongeren zonder startkwalificatie vooral NEET vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid

Ook tussen jongeren met en zonder startkwalificatie verschillen de redenen om geen onderwijs te volgen en geen werk te hebben. Jongeren met een startkwalificatie waren het vaakst kortdurend werkloos (33 procent). Degenen zonder startkwalificatie waren het vaakst niet beschikbaar voor werk vanwege ziekte of arbeidsongeschiktheid (36 procent). Daarnaast waren NEETs met startkwalificatie vaker herintreder dan NEETs zonder startkwalificatie (respectievelijk 22 procent en 13 procent).

11.2.4 NEETs subgroepen naar startkwalificatie, 2023

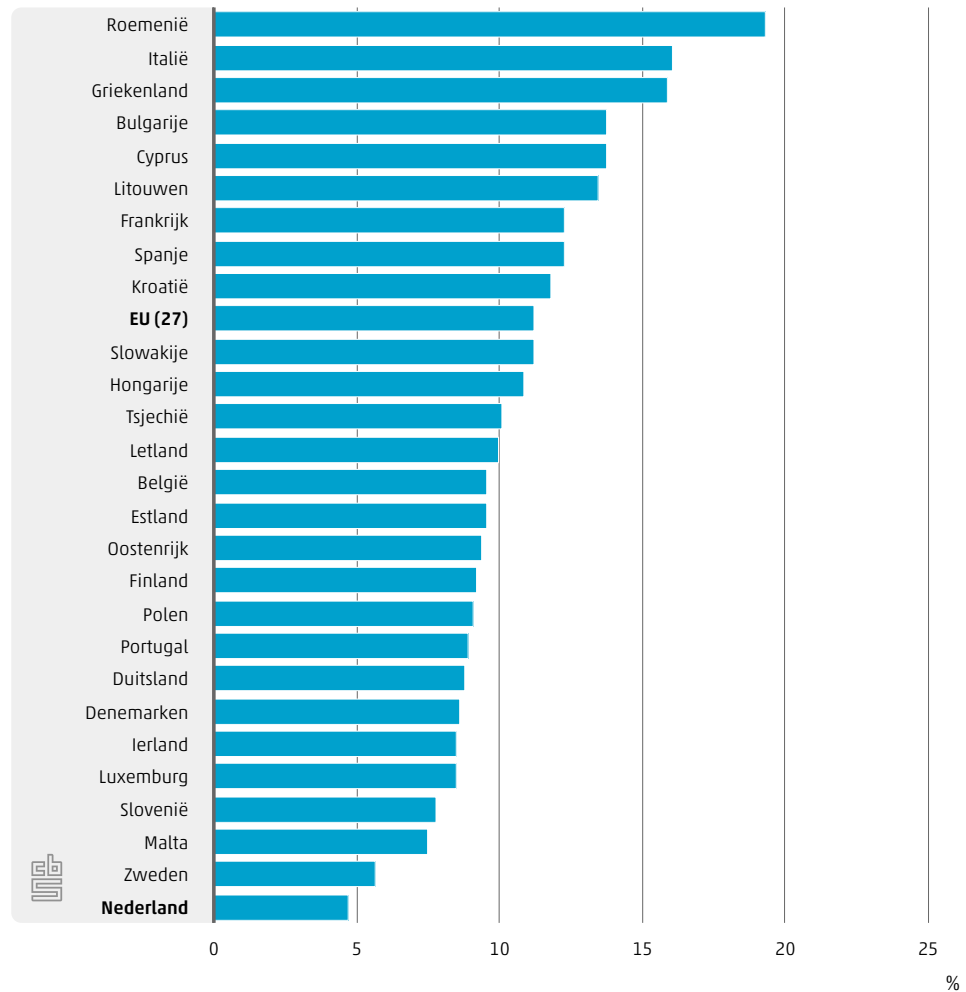
11.3 NEETs in de EU

Het terugdringen van het aandeel NEETs staat hoog op de internationale agenda. In het [actieplan van de Europese pijler van sociale rechten](#) heeft de Europese Commissie voor 2030 ambities vastgelegd, waaronder het doel om het aandeel NEETs in de Europese Unie (EU) terug te dringen naar 9 procent in 2030 ([Europese Commissie, 2021](#)). Deze doelstelling betreft de leeftijdsgroep 15 tot 30 jaar.

Nederland voldoet aan EU-doelstelling

In 2023 waren er in Nederland 157 duizend jongeren van 15 tot 30 jaar die geen onderwijs volgden en niet aan het werk waren. Dat is 5 procent van alle jongeren van 15 tot 30 jaar, en het laagste percentage van alle EU-landen. Hiermee voldoet Nederland aan de Europese doelstelling. Gemiddeld over alle lidstaten was 11 procent van de 15- tot 30-jarigen in de EU NEET. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de EU-landen: het aandeel NEETs was het grootst in Roemenië met 19 procent en, na Nederland, het kleinst in Zweden met 6 procent.

11.3.1 NEETs in de EU, 2023

11.4 Begrippen

Nettoarbeidsparticipatie

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Onderwijsvolgenden

Iedereen die onderwijs volgt. In dit hoofdstuk gaat het daarbij om het formele en het niet-formele onderwijs. Tot het formele onderwijs wordt gerekend alle onderwijs dat door de overheid wordt bekostigd, alsmede particulier onderwijs voor zover dit leidt tot een in Nederland erkend diploma. Tot het niet-formele onderwijs worden gerekend alle opleidingen of cursussen met een duur van korter dan 6 maanden. Daarnaast omvat het niet-formele onderwijs ook de schriftelijke of online opleidingen op mbo- en hbo-niveau, inburgeringscursussen en bedrijfsopleidingen met een duur van korter dan 1 jaar.

Startkwalificatie

Een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2), dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB).

11.5 Meer informatie en literatuur

Meer informatie

Meer informatie over de arbeidsdeelname van jongeren van 15 tot 27 jaar, of zij formeel onderwijs volgen, en of zij een startkwalificatie hebben is te vinden op [Jeugdmonitor Statline](#).

Meer informatie over NEETs in Europa is te vinden bij [Eurostat](#).

Literatuur

Eurofound (2016). [Exploring the diversity of NEETs](#). Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Europese Commissie (2021). [The European Pillar of Social Rights Action Plan](#). COM/2021/102.

Annual Report Youth Monitor 2024 Summary

The Annual Report Youth Monitor 2024 describes the living situation of young people in the Netherlands. First, it focuses on the demographic trends among young people, followed by developments in the use of youth assistance, and then it examines the trends in a number of social themes, including children in families on income support, school, work, crime, alcohol and drug use and well-being. Chapter 9 describes the living situation of young people on the BES Islands. This year's theme-based chapter is about young people who are neither in education nor in employment (NEETs). This summary describes the main outcomes in each chapter.

Chapter 2: Young people in the Netherlands

At the beginning of 2024, the Netherlands had over 4.9 million young people under 25, representing 27 percent of the total population. Most young people in the Netherlands, 4.4 million, were born here, and more than three-quarters of them (3.4 million) also had parents born in the Netherlands, while 23 percent had at least one parent born abroad. Almost 540 thousand young people were born abroad. After the sharp increase in the number of young people of Ukrainian origin in 2022, the number of young immigrants with Ukrainian nationality declined in 2023. The total number of young people included 3.3 million minors and more than 1.6 million young adults. At the beginning of 2024, 77 percent of minors lived with both legal parents and 17 percent with one parent. This share has increased over the past 20 years. In 2004, 12 percent of 0 to 17-year-olds lived with one parent. The share of children living in single-parent families increases with the age of the children, as does the percentage of young people living in a blended family. This is a family where the child lives with one legal parent and that parent's partner. At the beginning of 2024, 7 percent of 15-year-olds were living in a blended family. This percentage has changed little over the past 20 years. In contrast, the share of 15-year-olds living only with the legal mother rose in particular, from 11 percent in 2004 to 18 percent in 2024. Relatively few children live only with the legal father, but this too is more common than 20 years ago. The average age at which young people leave the parental home fell in 2023, with a slight decrease also recorded in 2022. This decrease is related to the larger share of teenagers and young people in their twenties who left home. In 2023, the average age of young people leaving home was 23.4 years, compared to 23.8 years in the previous year. Nevertheless, the average age at leaving home is still higher than a decade ago, when young people left home at 22.9 years on average.

Chapter 3: Youth care

The number of youth care recipients increased further from 469 thousand in 2022 to 474 thousand in 2023. This represents 1 in 9 young people up to the age of 23. The increase in the number of youth care recipients mainly involves young people receiving non-residential youth assistance. In 2023, 447 thousand young people received non-residential youth assistance and 41 thousand young people received residential youth assistance. Nearly 36 thousand young people received youth protection (family supervision order or guardianship) and 7.6 thousand young people were in juvenile rehabilitation programmes. A child placed under supervision usually continues to live at home. But in some cases, the concerns about the child are so serious that it is better for the child to be removed from the home and an authorisation for out-of-home placement is given. More than 9 thousand authorisations for out-of-home placement were imposed in 2023. The average duration of a concluded youth assistance measure was 434 days in 2023, which is an increase compared to 2015. Youth protection and juvenile rehabilitation are in some cases accompanied by the use of youth assistance. In the case of family supervision orders and guardianship, as well as juvenile rehabilitation programmes, more than half of the concluded episodes in 2023 involved youth assistance in the period before the start of the measure. Youth assistance was also provided during episodes of family supervision and guardianship in around 40 percent of cases. After the conclusion of family supervision and guardianship, youth assistance was provided in over 60 percent and 80 percent of cases, respectively. In the case of juvenile rehabilitation, youth assistance was mainly provided before the start of the measure, in 50 percent of cases, and after conclusion of the measure, in 35 percent of cases. During juvenile rehabilitation measures, youth assistance was provided in around 20 percent of cases. In approximately 2 percent of concluded family supervision measures, the young person returned within half a year. With guardianship, this happened in 3 percent of cases. Youth care is related to various characteristics, including household income and whether both legal parents are registered at the same address. The share of youth care recipients differs markedly between the various income groups: the higher the income, the lower the share of youth care recipients. Youth care recipients are more likely to have parents who are not both registered at the same address than young people who are not receiving youth care.

Chapter 4: Growing up on income support

At the end of 2023, there were 184 thousand minor children dependent on income support in the Netherlands. This is 5.7 percent of all children under 18. The number of children dependent on income support fell for the seventh year in a row, by 2 thousand compared to 2022. Children dependent on income support are relatively often born abroad or have at least one parent born abroad, and often live only with their mother. There are more children in families on income support originating from refugee countries, such as Syria, Somalia, Eritrea, Iraq, Afghanistan and Iran, than from traditional migration countries, such as Turkey, Morocco, Suriname, Caribbean Netherlands and Indonesia: 62 thousand compared to 39 thousand. In 2022, families on income support with minor children had an average monthly disposable income of 2,400 euros and a median wealth of 500 euros. Other families with minor children had a monthly disposable income that was 2.5 times higher and a median wealth of 192 thousand euros. The younger the children, the less a family on income

support usually has to spend, the lower their wealth and the higher the risk of poverty. The share of families on income support under the low-income threshold has been falling since 2015. In 2022, 41 percent of families on income support with minor children in the Netherlands had to live on an income below the low-income threshold.¹⁾ That is substantially less than in 2021, when the share was 52 percent. This decrease is mainly due to the energy allowance. The decrease was also visible among families that were not on income support. In 2022, 2.7 percent of families that were not on income support had to get by on a low income. Poverty often endures for extended durations. In 2022, the share of families on income support that had been on a low income for at least four consecutive years was 25 percent, down from 32 percent in 2021. This marked the largest decline in years.

Chapter 5: School

Young people in the third year of secondary education were slightly more likely to be in prevocational secondary education (VMBO) in the 2023/'24 academic year than in senior general secondary (HAVO) or pre-university (VWO) education. This picture has changed little in recent years. In the 2023/'24 academic year, there were 190 thousand pupils in the third year of secondary education. Just over half of these pupils, 51 percent, were in VMBO, while the other pupils were in HAVO (23 percent), VWO (22 percent) or general secondary education HAVO/VWO (4 percent). The majority of pupils in the third year were of Dutch origin (72 percent). These are pupils born in the Netherlands whose parents were also born in the Netherlands. Half of these children attended VMBO in the 2023/'24 academic year. Of pupils with a non-European origin, 57 percent went into VMBO. They were therefore more likely to attend VMBO than pupils of Dutch origin. In contrast, pupils of European origin were less likely to attend VMBO (45 percent), in particular those born in the Netherlands. In 2023, 89 percent of the 174 thousand pupils who sat final examinations in secondary education passed. This was the lowest percentage for years and similar to 2012. The pass rate of the basic vocational programme VMBO-B was high and relatively stable at 96 percent. The pass rate among pupils who sat final examinations in the combined programme (VMBO-G) was 90 percent in 2023. This is similar to the period before the COVID-19 pandemic; in 2019, the pass rate was also 90 percent. In recent years, the pass rate among HAVO students has been the lowest of all types of school in secondary education, and this was no different in 2023, at 84 percent. This was 7 percentage points below the previous year, making it the lowest pass rate in years. In 2023, 89 percent of VWO final examination candidates passed. This was 4 percentage points lower than the previous year, but 2 percentage points higher than in 2012. Boys in the Science and Technology cluster of HAVO and VWO had the highest pass rate.

¹⁾ The low-income threshold reflects a fixed purchasing power amount in a period of time. This threshold is derived from the welfare benefit level for a single person household in 1979, when it was highest in purchasing power. For multi-person households, the threshold is adjusted for household size and composition, by means of equivalence factors. The low-income threshold is indexed only for price changes, so this criterion is particularly suitable for making comparisons over time. For an income below the low-income threshold, CBS refers to it as low income or at risk of poverty. In 2022, the threshold for a single person household was 1,200 euros net per month. For a two-person household without children, it was 1,690 euros, and for a family household with two minor children it was 2,300 euros. For a single-parent household with two minor children, it was 1,830 euros.

Chapter 6: Work

In 2023, there were 2.6 million young people aged 15 to 26 living in the Netherlands, 77.9 percent of whom were in paid employment. This percentage rose from 2014 to the start of the COVID-19 pandemic in 2020. Following a decline during the pandemic, the percentage of young people in education who were also working began to increase again. Among young people not in education, there was an initial rise in participation in the labour market after the pandemic, followed by a decline. In spite of this decline among those not in education, total net labour market participation among young people rose from 73.8 percent in 2021 to 77.9 percent in 2023. There are also young people who are not in paid employment but who have recently looked for work and are immediately available for work. This is also called the unemployed labour force. In 2023, 7.6 percent of the young labour force were unemployed. Among young people in education, this percentage was higher (8.6 percent) than among young people who were no longer in education (5.6 percent). Having an illness, condition or disability may be an obstacle to obtaining employment. In 2023, 6 percent of young people without paid work reported that having an illness, condition or disability constituted a major obstacle to obtaining employment, while another 6 percent said they experienced this as a minor obstacle. A total of 723 thousand young people not in education were in paid employment in 2023. The vast majority were employees (662 thousand), more than half of whom had a flexible employment relationship (355 thousand). The remainder of the employees had a permanent contract. Young people not in education but in employment were more likely to have a permanent contract if they were older. In addition, more young men not in education worked full-time than young women. In recent years, the number of young self-employed people has also increased. In 2023, there were 115 thousand young self-employed people, 47 percent of whom were in education. An increasing number of young self-employed people were working as personal service workers, which include waiters and bartenders. Relatively large numbers of young self-employed people also worked in the occupational segments of salespeople, authors and artists.

Chapter 7: Substance use, physical activity and overweight among young people

In 2023, more young people met the alcohol consumption guideline than in 2014 and 2015. The share of 12 to 17-year-olds who complied with the guideline increased from 66 percent in 2014 to 69 percent in 2023. Among young adults, this share rose from 23 percent in 2015 to 30 percent in 2023. The percentage of smokers remained the same among 12 to 17-year-olds during this period and decreased among young adults. However, e-cigarette use rose sharply between 2021 and 2023. Whereas in 2021, 1 percent of 12 to 17-year-olds were using e-cigarettes, two years later this had risen to 6 percent. The use of vapes among young adults increased from 2 percent to 13 percent. To meet the physical activity guidelines, adults should do at least 2.5 hours of moderate or high-intensity exercise, such as walking or cycling, every week, spread over several days in the week. Children and young people under 18 should do at least 1 hour of moderate or high-intensity exercise every day. In addition, adults should do muscle and bone-strengthening activities at least twice a week, and children and young people under 18 should do such exercises at least 3 times a week.

In 2023, 60 percent of 4 to 11-year-olds, 39 percent of 12 to 17-year-olds and 55 percent of young adults complied with the physical activity guidelines. This means that more 12 to 17-year-olds met the physical activity guidelines than in 2014. The share of people engaging in weekly sports activities did not change during this period. In 2023, 11 percent of 4 to 11-year-olds, 14 percent of 12 to 17-year-olds and 25 percent of young adults were overweight. The percentage of young people who were obese was virtually the same in all age groups, at 4 to 5 percent. The percentage of overweight 4 to 11-year-olds has not changed since 2014. However, the percentage of overweight 12 to 17-year-olds and young adults increased over the same period, especially between 2015 and 2020. Both young people aged 4 to 17 years and young adults who are overweight are also less likely to exercise every week than people in the same age group who are not overweight.

Chapter 8: Crime

In 2023, 40 thousand young people were registered as crime suspects. That is 1.6 percent of all young people aged 12 to 22. This means that the share of young registered suspects again followed a downward trend in 2023, after increases in 2019 and 2022. The fall in the share of young suspects in 2023 occurred in all types of crime, except drug-related crimes. The share of registered suspects is lower among young women than young men. In 2023, this share was highest among 17-year-old boys, with 3.2 percent of boys aged 17 registered as suspects. Among girls, the peak was among 14 and 15-year-olds and was less high; of all 14 and 15-year-old girls, 1.0 percent were registered as suspects. The highest share of registered suspects among boys and girls is in the category of property crime. Police rarely register young women as suspects of drug and (fire)arms offences compared to young men, and the share of vandalism and crimes against public order is much lower among girls than among boys. For more than half of young suspects, it was the first time that they had come into contact with the police. Young people may not only end up being involved in crime, they can also become victims of it. In 2023, 29 percent of 15 to 24-year-olds were victims of traditional crime and 18 percent fell victim to online crime. Crimes against property were the most common type of traditional crime, with 17 percent of that age group falling victim. In addition, around 13 percent were victims of a violent crime and 7 percent were affected by vandalism. These percentages declined between 2012 and 2021, but rose again slightly between 2021 and 2023. The total percentage of victims of traditional crime among young people was 24 percent in 2021. The percentage of young people who were victims of online crime was the same in 2023 as in 2021. Nine percent of these young people encountered online scams and fraud, 6 percent of them were hacked and 5 percent were subjected to online threats and harassment. The majority of the young victims did not report what had happened to them.

Chapter 9: Young people in the Caribbean Netherlands

On 1 January 2024, a quarter of the population in the Caribbean Netherlands was younger than 25. This was a total of 7.7 thousand people aged 0 to 24 years. The vast majority of young people in the Caribbean Netherlands live on Bonaire. They totalled 6.4 thousand at the beginning of 2024, nearly 900 more than in 2019. On St Eustatius, there were 877 young

people and on Saba 495. Compared to 2019, the number of young people living on these islands has declined slightly. The home situation of young people is related to their age. For example, minors usually live with one or both of their parents. This is true of all three islands. However, whether they live with both parents or with one of them varies from one island to the other. A relatively large share of children, 45 percent, on St Eustatius lived with one parent at the beginning of 2024. This share was 30 percent on both Bonaire and Saba. As young people reach adulthood, they are more likely to start living on their own. Of young people aged between 18 and 24 years on Bonaire, 23 percent were living independently at the beginning of 2024. On St Eustatius, this share was 27 percent and on Saba it was 40 percent. Of young people living in the Caribbean Netherlands, 46 percent were also born there. Between the start of 2011 and the end of 2016, a total of 3,014 young people who were not born on the islands settled on Bonaire, St Eustatius or Saba. Of this total, 1,864 young people went to Bonaire, 284 to St Eustatius and 866 to Saba. Seven years later, 68 percent of them had left the islands. This was particularly the case for Saba, where 90 percent of these young people departed again within seven years. On that island, young immigrants usually stay for one or two years. Approximately half of the young people who leave Saba after a stay of one or two years were born in Canada or the United States. These are probably students who come to Saba to pursue part of their medical training. Virtually all immigrants from North America have left after seven years. On St Eustatius, 64 percent of young immigrants had left the island within seven years, while for Bonaire, the share was 59 percent.

Chapter 10: Well-being of young people

Feelings of happiness, life satisfaction and personal well-being among young adults were significantly lower during the coronavirus pandemic in 2020 and 2021 than in previous years. In 2023, these aspects were still not yet back at pre-2020 levels. In 2023, 83 percent of young adults aged 18 to 24 reported that they were generally happy and 76 percent of them were satisfied with their lives. Although the share of young adults who felt happy is not yet back up to the level of 2019, it has grown slightly relative to 2022. The share of young adults who say they are satisfied with their lives is the same as in 2022. The percentage of young adults with high personal well-being is also the same as a year earlier. In 2023, 59 percent of young adults rated their personal well-being as high. For most aspects of personal well-being, there is no difference compared to 2022. Exceptions are satisfaction with regard to finance and trust. In terms of finance, personal well-being was rated lower than in 2022. For young adults, there has been a decline in the areas of participation and trust since 2021. Since 2020, young adults have reported greater participation in political activity in the 5 years preceding the interview (44 percent). In the period 2013 to 2019, participation was 39 percent. This concerns an increase in participation in unconventional activity. With regard to conventional political activity, no difference could be observed compared to previous years. In unconventional activity, there was increased participation in protest marches and demonstrations, as well as petitions on paper and online. Young women take part in political activity significantly more frequently than young adult males. This specifically concerns unconventional activity, in particular participation in paper or online petition campaigns. The young adults whose highest level of education is higher vocational education (HBO) or university were substantially more politically active. This includes both conventional and unconventional activity, but the difference is greatest for unconventional activity. Whereas

28 percent of those with at most intermediate vocational education (MBO) took part in an unconventional political activity in the last 5 years, the share for those with HBO or university was 52 percent.

Chapter 11: Young people who are neither in education nor employment

Young people living in the Netherlands are supposed to be in education or in paid employment. All those aged from 5 to 15 years are legally obliged to attend school. Young people aged 16 to 17 years who do not yet have a basic qualification are subject to the basic qualification requirement. This means they are obliged to stay in full-time education until they have a basic qualification. A basic qualification is a diploma in at least senior general secondary education (HAVO), pre-university education (VWO) or intermediate vocational education (MBO-2) level. Only those who attend a day release programme (BBL) in MBO can combine learning and working. Education prepares young people for the transition to the labour market. However, this transition is not straightforward for all young people. In 2023, there were 101 thousand 15 to 26-year-olds in the Netherlands who were neither in education nor training, and also not in paid employment (referred to as 'NEETs' – Not in Education, Employment or Training). They represent 3.8 percent of all young people in this age group. The number of NEETs in the Netherlands increased slightly in 2023 compared to the two previous years. In 2021, there were 82 thousand NEETs (3.2 percent) and in 2022, the number was 90 thousand (3.5 percent). In 2023, the group of NEETs consisted principally of young people who were short-term unemployed (25 percent) and young people who were not available for work due to illness or occupational disability (24 percent). Others had already found work or intended to start an educational programme or training (18 percent); were not available for work due to family or household responsibilities (9 percent); were long-term unemployed (4 percent); or were discouraged (1 percent). For the remaining 20 percent, no underlying reason could be determined to explain why they were NEET. Of the 101 thousand NEETs, 56 thousand had a basic qualification, while 44 thousand did not. For a small proportion of NEETs, it was not known whether or not they had such a qualification. Young people with a basic qualification are more likely to have work than those without. Nowhere else in Europe was the percentage of NEETs as low as in the Netherlands in 2023.

Medewerkers

Auteurs

1. Inleiding

Jessica Kofi (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

2. Jongeren in Nederland

Sevda Ulusoy-Sönmez

3. Jeugdzorg

Isidora Stolwijk

4. Opgroeien in de bijstand

Noortje Pouwels-Urlings

5. School

Bertina Ransijn, Iris van Santen

6. Werk

Jannes Kromhout

7. Middelengebruik, beweeggedrag en overgewicht bij jongeren

Christianne Hupkens

8. Criminaliteit

Mathilde Kennis, Iryna Rud, Wim Vissers

9. Jongeren in Caribisch Nederland

Corina Huisman, Suzanne Loozen

10. Welzijn van jongvolwassenen

Moniek Coumans

11. Jongeren die geen onderwijs volgen en niet werken

Paul Bokern

Redactie

Linda Fernandez Beiro

Francis van der Mooren

Robert de Vries

Eindredactie

Saskia Stavenuiter

Erratum

Ondanks de zorgvuldigheid waarmee deze publicatie is samengesteld, zijn er achteraf enkele onvolkomenheden geconstateerd. Onze excuses hiervoor.

Datum: 21 november 2024

Bij figuur 3.1.1 waren de aantallen per hulpvorm berekend op basis van het aantal trajecten, terwijl dit personen moesten zijn. De figuur en bijbehorende tekst zijn nu gecorrigeerd.

Oorspronkelijke tekst

Het aantal jongeren dat jeugdzorg kreeg is in 2023 met 33 procent toegenomen ten opzichte van 2015. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van jeugdhulp zonder verblijf, die in 2023 44 procent hoger lag dan in 2015.^[1] Jeugdhulp met verblijf fluctueert iets over de jaren. Zowel jeugdbescherming als jeugdreclassering zijn in dezelfde periode afgenomen; bij jeugdbescherming was de daling het sterkst na 2021, bij jeugdreclassering is in 2023 een stijging te zien na een gestage daling vanaf 2015.

Vernieuwde tekst

Het aantal jongeren dat jeugdzorg kreeg is in 2023 met 29 procent toegenomen ten opzichte van 2015. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van jeugdhulp zonder verblijf, die in 2023 34 procent hoger lag dan in 2015. Jeugdhulp met verblijf fluctueert iets over de jaren, maar is licht toegenomen in 2023 ten opzichte van 2015. Zowel jeugdbescherming als jeugdreclassering zijn in dezelfde periode afgenomen; bij jeugdbescherming was de daling het sterkst na 2021, bij jeugdreclassering is in 2023 een stijging te zien na een gestage daling vanaf 2015.^[1]